

Milla Virolainen

L'ennemi de mon ennemi est mon ami

-

Äärioikeisto- ja äärivasemmistopuolueet maltillisessa
ranskalaisessa sanomalehdistössä vuosina 1936–1937

Yleisen historian pro gradu -tutkielma
Historian ja etnologian laitos
Jyväskylän yliopisto
kevät 2021

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Historian ja etnologian laitos
Tekijä Milla Virolainen	
Työn nimi <i>L'ennemi de mon ennemi est mon ami: Äärioikeisto- ja ääri vasemmistopuolueet maltillisessa ranskalaisessa sanomalehdistössä vuosina 1936–1937</i>	
Oppiaine Yleinen historia	Työn laji pro gradu -tutkielma
Aika kevät 2021	Sivumäärä 75
<p>Tiivistelmä</p> <p>1930-lukua leimasi ympäri Euroopan poliittinen polarisaatio ja hajaannus. Neuvostoliitto oli Josif Stalinin johdolla kommunistien hallinnassa, Italiassa Benito Mussolinin perustama fasisinen puolue johti maata, ja Saksassa Adolf Hitler ja natsit olivat vallankahvassa. Kuitenkin myös demokraattisissa maissa ääri liikkeet kasvattivat suosiotaan, eikä Ranska ollut tähän poikkeus. Sekä äärioikeisto että ääri vasemmisto olivat kasvattaneet suosiotaan ja saaneet lisää kannattajia. Koko Ranska ei kuitenkaan ollut radikalisoitunut, vaan edelleen maassa toimi poliittisessa keskustelussa myös maltillisia tahoja.</p> <p>Tämä pro gradu -tutkielma tarkastelee sitä, kuinka Ranskassa maltillinen oikeistosanomalehti La Croix ja maltillinen vasemmistosanomalehti Le Populaire kirjoittivat kommunistisesta Parti communiste françaisesta ja fasisiseksi julistautuneesta Parti populaire françaisesta. Tutkielman tarkoituksena on selvittää historiallisen kriittisen diskurssianalyysin ja käsittehistorian avulla, kuinka lehdet kirjoittivat puolueista, minkälaisia teemoja lehdet nostivat puolueista esille, millaisia eroja kirjoitustavoissa ja retoriikassa oli ja mistä nämä erot johtuivat.</p> <p>Tutkielmassa havaittiin, että molemmat lehdet kirjoittivat huomattavasti myönteisempään sävyyn puolueesta, joka oli lähempänä lehden omaa poliittista suuntausta. Parti communisten suhteen lehdet nostivat esille kysymyksiä liittyen puolueen asemaan antifasisisessä kansanrintamassa, uskonnosta, puolueen talouspoliittisista näkemyksistä ja suhteista Neuvostoliittoon. Etenkin La Croix arvosteli puoluetta jyrkästi kaikista näistä teemoista, kun taas Le Populaire virallista linjaa edustaneet kirjoitukset olivat myönteisempiä. Le Populairessa julkaistiin kuitenkin mielipidekirjoituksia, jotka arvostelivat kommunistista puoluetta kovasanaisesti.</p> <p>Parti populaire françaisin suhteen lehdissä huomion arvoisiksi teemoiksi nousivat puolueen puheenjohtajan Jacques Doriotin rooli puolueessa, puolueen suhde vasemmistoon, fasismi, ja erilaiset turvallisuuteen liittyvät kysymykset. Vahvalla antifasisisellä linjalla ollut Le Populaire kritisoi puoluetta rajuin sanankääntein, kun taas La Croix korosti puolueen arvokasta asemaa kommunismin vastaisena voimana Ranskassa. Voidaan siis tulkita, että poliittinen polarisaatio ei koskenut ainoastaan ääri liikkeitä, vaan myös maltillisempia tahoja, jotka lähentyivät mieluummin ääripäiden kuin toistensa kanssa.</p>	
Asiasanat: poliittinen historia, Ranska, 1930-luku, fasismi, kommunismi, Parti communiste, Parti populaire.	
Säilytyspaikka: Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto	
Muita tietoja	

Sisällys

1. Johdanto.....	1
1.1. Aihe, tutkimuskysymys ja käsitteet.....	1
1.2. Alkuperäislähteet ja aiempi tutkimus	4
1.3. Tutkimusmenetelmät ja lähestymistavat.....	7
2. Ranskan poliittinen ilmapiiri 1930-luvun loppupuoliskolla	11
2.1. Kolmannen tasavallan poliittinen järjestelmä.....	13
2.2. Espanjan sisällissota	13
2.3. Parti communiste français 1930-luvulla ja osana kansanrintama.....	14
2.4. Parti populaire français'n taustat, perustaminen ja puheenjohtaja Jacques Doriot.....	16
3. Parti communiste français maltillisessa vasemmisto- ja oikeistolehdistössä.....	20
3.1. Parti communisten asema kansanrintamassa	20
3.1.1. Le Populaire ja “camarades communistes”	20
3.1.2. La Croix ja “la minorité du Front populaire, le parti communiste”	26
3.2. Parti communisten suhde katoliseen kirkkoon	29
3.2.1. La Croix ja kommunismi, “doctrine de mort”	29
3.2.2. Le Populaire ja “communisme athée”	33
3.3. Parti communisten talouslinjaukset.....	35
3.3.1. Le Populaire ja “enthousiasme mitigé”	35
3.3.2. La Croix ja “l'état fiscal”	38
3.4. Neuvostoliitto.....	39
3.4.1. La Croix ja “parti moscoutaire”	39
3.4.2. Le Populaire ja “leçon des faits et les attaques classiques”.....	42
4. Parti populaire français maltillisessa oikeisto- ja vasemmistolehdistössä	45
4.1. Parti populaire françaisin suhde vasemmistoon.....	45
4.1.1. La Croix ja “l'ennemi commun”	45
4.1.2. Le Populaire ja “la colère gronde parmi les travailleurs”	48
4.2. Suhtautuminen Parti populairen fasistisuuteen.....	51
4.2.1. La Croix ja “Dans son discours, M. Jacques Doriot...”	51
4.2.2. Le Populaire ja “parti gestapo-pulaire”	54
4.3. Jacques Doriot.....	58
4.3.1. Le Populaire ja “renégat Doriot”.....	58
4.3.2. La Croix ja “M. Doriot contre le parti communiste”	60
4.4. Turvallisuus.....	62
4.4.1. Le Populaire ja “des militants des ligues fascistes”	62
4.4.2. La Croix ja “combattre le communisme en France”	65
5. Päätäntö	69
Lähteet	73

1. Johdanto

1.1. Aihe, tutkimuskysymys ja käsitteet

1930-lukua voidaan pitää Euroopassa poliittisen polarisaation ja ääriliikkeiden vuosikymmenenä. Äärivasemmalla kommunistit keräsivät kannatusta ja olivat nousseet valtaan vallankumouksen jälkeen Neuvostoliitossa, joka oli 1930-luvulla Josif Stalinin johdossa. Äärioikeistolaiset ideologiat olivat myös keränneet kannatusta: Saksassa natsit olivat kiinni vallankahvassa Adolf Hitlerin johdolla, ja Italiaa johti Benito Mussolinin fasistipuolue. Myös Ranskassa poliittinen kenttä oli jakautunut voimakkaasti kahtia. Vasemmistossa kommunistinen puolue oli kerännyt kannattajia, ja oikeistossa äärioikeistoliikkeet olivat kasvaneet ja herättäneet huomiota.

Koko Ranska ei ollut kuitenkaan radikalisoitunut ja liittynyt kommunistiseen puolueeseen tai äärioikeistolaiseen liikkeeseen. Poliitikassa ja yhteiskunnallisessa keskustelussa oli mukana vielä maltillisia tahoja, jotka näkivät ääriliikkeet joko mahdollisena uhkana tai liittolaisena toisen ääripään vastustamiseen. Tässä pro gradu -tutkielmassa tarkastellaan, kuinka maltilliset sanomalehdet reagoivat Ranskassa ääriliikkeisiin ja kuinka niistä kirjoitettiin. Ääriliikkeiden osalta tutkielmassa keskitytään kahteen puolueeseen, joista ensimmäinen on Ranskan kommunistinen puolue, Parti communiste français (PCF), ja toinen itsensä fasistiseksi julistanut äärioikeistolainen Parti populaire français (PPF), jonka nimi tarkoittaa suomeksi Ranskan kansanpuoluetta. Ajallisesti tutkielmassa keskitytään vuosiin 1936–1937. Vuonna 1936 Ranskassa järjestettiin parlamenttivaalit, jotka Front populairena tunnettu kansanrintama, johon kommunistinen puolue kuului, voitti. Samana vuonna myös perustettiin Parti populaire, joten vuosi 1936 on molempien puolueiden toiminnan kannalta relevantti.¹ Vuoden 1937 tarkastelu puolestaan mahdollistaa uutisoinnin muutoksen tarkastelun lyhyellä aikavälillä.

Tutkielman tavoitteena on selvittää, kuinka Parti communistesta ja Parti populairesta kirjoitettiin maltillisessa lehdistössä poliittisen spektrin molemmin puolin. Maltillisen oikeiston näkökulmaa tutkielmassa edustaa La Croix ja maltillisen vasemmisto Le Populairen

¹ Sowerwine, 2001, 148; Soucy, 1995, 204.

Tämän lisäksi tutkimuskysymyksenä on, minkälaisia eroja oli tavoissa, joilla lehdet kirjoittivat ääriliikkeistä ja mistä nämä erot johtuivat. Ottaen huomioon voimakkaan polarisaation politiikassa voidaan tehdä hypoteesi siitä, että vasemmistosta suositaan äärivasemmistoa ja että oikeistossa suositaan äärioikeistoa. Näin ollen mielenkiinnon kohteeksi otetaan myös teemat, joita lehdet nostivat puolueista esille, ja se minkälaista retoriikkaa lehdet puolueista käyttävät.

Ääriliikkeillä tarkoitetaan tässä tutkielmassa poliittisen jakolinjan, eli vasemmiston ja oikeiston, ääripäitä, joihin viitataan yleensä käsitteillä kommunismi ja äärioikeisto tai fasismi. Äärivasemmistolaisen kommunismin juurien katsotaan usein olevan Karl Marxin ja Friedrich Engelsin kirjoituksissa, erityisesti Kommunistsessa manifestissa. Alun perin nimellä *Manifest der kommunistischen Partei* julkaistussa kirjoituksessa Marx ja Engels kuvailevat luokkataistelua, johon työläisten eli proletaarit ovat joutuneet heitä alistavan omistavan luokan takia. Manifestissa korostetaan sitä, kuinka omistava luokka riistää työväenluokkaa, ja historiallista kehitystä, joka on johtanut tähän. Ratkaisuksi työläisten alistamiseen Marx ja Engels tarjoavat kommunistista vallankumousta, jonka seurauksena teollisuus kansallistettaisiin ja kaikki tuotantovälineet siirtyisivät työläisille, ja tämän kautta valta työväenluokalle.²

A. James Gregor on määritellyt kommunismin juuri erityisesti Marxin kirjoitusten kautta. Kommunismissa oleellista on tavoite vallankumouksesta, jonka seurauksena aatetta leimaa usein väkivaltaisuus. Lisäksi Gregor nostaa esille kommunismin taloudellisen vasemmistolaisuuden ja kapitalismin vastustamisen. Usein kommunismiin liitetään Gregorin mukaan myös antifasismi.³ Pierre Rosanvallon on puolestaan nostanut kommunismin määritelmän ytimeen aatteen työväenluokkaisuuden ja valtion roolin korostamisen talouspolitiikassa. Rosanvallon myös viittaa ranskalaiseen filosofiaan Alexis de Tocquevilleen, jonka mukaan kommunistien toiminnan tavoitteina ovat saada pääoma ja tuotantovälineet omistukseensa ja tehdä valtiosta kaiken omistaja.⁴

Fasismilla ei ole kommunismin tavoin selkeää opinkirjaa, mikä näkyy myös siinä, että sen määritelmä ei ole aivan yhtä selkeä. Philip Morgan on esimerkiksi määritellyt fasismin ääriationalistiseksi luokkienväliseksi poliittiseksi liikkeeksi, joka luottaa poliittisessa

² Marx & Engels, 2012 (alunperin 1848), 73-76, 91.

³ Gregor, 2009, 3, 21-22.

⁴ Rosanvallon, 2007, 151-152.

toiminnassaan militaristiseen organisointiin, aktivismiin ja väkivaltaan.⁵ Robert Soucy on määritelmässään nationalismin lisäksi nostanut fasismin oleellisiksi ja huomattaviksi piirteiksi autoritarismin, antimarxismia ja yhteiskunnallisen, sosiaalisen sekä taloudellisen konservatismia.⁶ A. James Gregor puolestaan on nostanut näiden lisäksi fasismin määritelmään väkivaltaisen politiikan harjoittamisen, rasismin ja ksenofobian, eli muukalaispelon, joka usein laajenee muidenkin vähemmistöjen syrjintään, esimerkiksi antisemitismiin ja homofobiaan.⁷

Fasismin määritelmä ei siis ole yksinkertainen, kuten myös esimerkiksi Laurent Joly on nostanut esille. Jolyn mukaan fasismin määrittely on osoittautunut haastavaksi politiikan tutkijoille ja historioitsijoille. Itse hän nostaa esiin fasismille määritelmän, jossa korostetaan nationalismia ja eksklusiota tahoille ja ihmisryhmille, joiden katsotaan olevan yhteiskunnassa alemmassa asemassa kuin vallassa olevien ja, joiden jollain tapaa uskotaan olevan yhteisölle rasitteeksi ja vaurioksi tai rappioittavan yhteiskuntaa. Joly korostaakin antisemitismin roolia osana fasismia etenkin 1930-luvun kontekstissa.⁸ Tässä tutkielmassa fasismista käytetään siis edellä mainittuja määritelmiä, jotka määrittelevät sen äärioikeistolaiseksi, äärinationalistiseksi poliittiseksi suuntaukseksi, jonka piirteisiin lukeutuu myös konservatismia, antimarxismia ja ksenofobiaa.

Ääriliikkeiden lisäksi tässä tutkielmassa puhutaan myös poliittisesti maltillisista tahoista, erityisesti sanomalehtien kontekstissa. Maltillisilla tarkoitetaan tässä poliittisia näkökulmia, jotka eivät edusta suoraan poliittista keskustaa mutta eivät myöskään ole aikalaisten näkökulmasta radikaaleja tai äärimmäisiä, kuten edellä kuvaillut ääriliikkeet, eivätkä esimerkiksi käytä väkivaltaa vakituksena osana politiikan tekoja vaan pyrkivät ajamaan yhteiskunnallisia uudistuksia ensisijaisesti laillisin poliittisin keinoin. Lisäksi tässä tutkielmassa maltillisuuteen lasketaan osaksi kyvykkyys ja tahtotila tehdä tarvittaessa avointa yhteistyötä myös poliittisten tahojen kanssa, jotka eivät sijoitu samalle puolelle oikeisto-vasemmistö-jakoa tai edusta täysin samoja näkökulmia.

⁵ Morgan, 2003, 13-14.

⁶ Soucy, 1995, 17.

⁷ Gregor, 2009, 10.

⁸ Joly, 2015, 115.

1.2. Alkuperäislähteet ja aiempi tutkimus

Primaarilähteenä tutkielmassa on kaksi ranskalaista sanomalehteä, La Croix ja Le Populaire. La Croix'n (suom. risti) näkemykset edustavat maltillista oikeistoa. Vuonna 1880 perustetulla lehdellä oli ideologisenä taustana kristinusko ja katolinen kirkko, joka näkyy lehden kirjoituksissa, ja lehti edustaakin oikeiston lisäksi konservatiivista näkökulmaa. Maltillista vasemmistoa edustaa Le Populaire (suom. kansanomainen tai kansaan muuten viittaava), joka perustettiin La Croix'ta muutama vuosikymmen myöhemmin vuonna 1918. Lehden ideologisenä taustana oli sen perustaja, revisionistinen sosialistipuolue Section Française de l'Internationale Ouvrière (S.F.I.O, suom. työväeninternationaalinen ranskalainen osasto). Puolue oli arvoiltaan liberaali ja kuvaili itseään pasifistinen. Molemmat sanomalehdillä oli siis selkeä linja, La Croix'lla oikeistokonservatiivinen ja Le Populairella sosiaalidemokraattinen, mutta lehdet olivat kuitenkin ajan mittapuulla näkemyksissään maltillisia.⁹ Tutkielmassa käytetyt uutisleikkeet ja kirjoitukset ovat vuosilta 1936 ja 1937, ja ne ovat löydettävissä Ranskan kansalliskirjaston, Bibliothèque nationale de France, ylläpitämästä Gallica-internetarkistosta.

Vaikka Ranskan historia Suomessa onkin vähemmän tutkittu ja ehkä muiden Länsi-Euroopan maiden historiaa monille vieraampi aihe, Ranskan historiasta on kirjoitettu paljon. Yleisiä teoksia Ranskan poliittisesta historiasta ovat kirjoittaneet muun muassa yhdysvaltalainen Charles Sowerwine ja ranskalainen Pierre Rosanvallon. Sowerwinen teos *France since 1870: Culture, politics and society* tarkastelee nimensä mukaan Ranskan yhteiskunnallista kehitystä 1800-luvun loppupuoliskolta lähtien. Tämän tutkielman kannalta relevantein osio Sowerwinen teoksesta on luku 11 "The Popular Front, 1936–7". Tässä Sowerwine tarkastelee muun muassa kansanrintaman taustoja antifasismissa ja politiikkaa yhteiskunnallisten uudistusten ja Espanjan sisällissodan kautta. Pierre Rosanvallon on puolestaan kirjoittanut Ranskan poliittisesta kehityksestä teoksessa *Le Modèle politique français: La société civile contre le jacobinisme de 1789 à nos jours* (käännetty *The demands of liberty: Civil society in France since the revolution*, Arthur Goldhammer). Rosanvallonin lähestymistapa on Sowerwinea filosofisempi, ja hän pohtii teoksessaan muun muassa työväenluokan kehitystä.

Maailmansotien välinen aika on myös ranskalaisessa kontekstissa melko tutkittu aikakausi. Sotien väliseen aikaan oikeiston kontekstissa keskittyy muun muassa Samuel Kalmanin ja Sean

⁹ Gallica-arkiston kuvaukset.

Kennedyn toimittama *The French right between the wars: political and intellectual movements from conservatism to fascism. The French right between the wars* keskittyy nimensä mukaisesti tarkastelemaan ranskalaisia oikeistoliikkeitä käsitellen sekä maltillisempia että äärioikeistolaisia ryhmittymiä. Teoksessa on myös artikkeleja, jotka käsittelevät maltillisempien oikeistoliikkeiden suhtautumista ja sympatioita suhteessa äärioikeistoon, kuten esimerkiksi Chris Millingtonin kirjoittama “The veterans and the extreme right”, joka tarkastelee veteraanien ja veteraanijärjestöjen suhtautumista äärioikeistoon. Millingtonin mukaan monien veteraanienjärjestöjen ja äärioikeistoliikkeiden välillä oli yhteyksiä muun muassa jäsenistössä, vaikka veteraanijyhdistykset eivät sinänsä olleetkaan äärioikeistolaisia.¹⁰

Nimenomaan ranskalaiseen äärioikeistoon on tutkimuksissaan keskittynyt esimerkiksi Robert Soucy. Teoksessa *French fascism [vol. 2]: the second wave, 1933–1939* Soucy käy läpi 1930-luvun huomattavimmat äärioikeistoliikkeet ja tarkastelee niiden poliittista toimintaa ja vaiheita vuosikymmenen alkupuoliskolta loppuun asti. Teoksessa Soucy esittelee myös tämän tutkielman tarkastelun kohteena olevan Parti populaire français’n perustamisen ja puolueen poliittisia tavoitteita. Soucy korostaa paljon muun muassa puolueen perustajan ja puheenjohtajan Jacques Doriotin roolia puolueessa ja tarkastelee sitä, missä määrin puoluetta voidaan pitää fasistisena. Soucyn mukaan Doriot oli PPF:ta perustaessaan perustanut ennen kaikkea fasistisen puolueen mutta ei halunnut kopioida suoraan Hitleriä tai Mussolinia vaan yritti luoda Ranskaan sille oman fasistisen suuntauksen. Soucy kuitenkin korostaa, että tästä huolimatta PPF selvästi myös otti inspiraatiota menestystä saavuttaneista äärioikeistoliikkeistä.¹¹

Ranskalaista äärioikeistoa ja fasismia on tarkastellut myös Laurent Joly esimerkiksi artikkeleissa “D'une guerre l'autre. ‘L'Action française’ et les Juifs, de l'Union sacrée à la Révolution nationale (1914-1944)” ja “Fascisme et Antisémitisme dans la France des Années 1930: Une Irrésistible Convergence?”. Edellä mainituissa artikkeleissa Joly keskittyy tarkemmin siihen, kuinka ranskalaisessa äärioikeistossa suhtauduttiin juutalaisiin sekä millaisena ja miten antisemitismi näkyi Ranskassa fasististen liikkeiden toiminnassa. Jolyn mukaan myös Ranskassa äärioikeistossa antisemitismi oli yleistä ja normaalia, ja näkemys siitä, että juutalaiset olivat sisäinen uhka Ranskan turvallisuudelle, oli vahva. Äärioikeiston

¹⁰ Millington, 2014, 67.

¹¹ Soucy, 1995, 217-220.

teorioita juutalaisten uhasta ei Jolyn mukaan hillinnyt se, että sosialistisen S.F.I.O:n puheenjohtaja Léon Blum oli juutalainen.¹²

Sotien väliseen aikaan vasemmiston näkökulmasta on puolestaan keskittynyt esimerkiksi Gerd-Rainer Horn teoksessa *European socialists respond to fascism: Ideology, activism, and contingency in the 1930s*. Horn tarkastelee teoksessa sen nimen mukaisesti vasemmiston suhtautumista äärioikeiston nousuun 1930-luvulla. Horn ei analysoi tätä vasemmiston vastausta ainoastaan ranskalaisen vasemmiston näkökulmasta, vaan teoksessa on laajempi yleiseurooppalainen näkökulma. Vasemmiston oleellisena reaktiona fasismiin ja äärioikeiston nousuun, Horn nostaa esille juuri kansanrintamat, jollaisen muodostaminen on myös ranskalaisen vasemmiston reaktio ja keino taistella äärioikeiston suosion kasvua vastaan. Horn korostaa sitä, että oleellista Ranskassa kansanrintaman muodostumiselle oli 1930-luvulla alkupuoliskolla alkanut kehitys, joka ohjasi PCF:n läheisempään yhteistyöhön muun vasemmiston kanssa.¹³

Niin ikään vasemmiston suhtautumista oikeistoon tarkastelee myös Geoff Eley teoksessaan *Forging democracy: the history of the left in Europe, 1850–2000*. Erityisesti teoksen luvussa 17 “Fascism and Popular Front: The Politics of Retreat, 1930–1938” Eley käsittelee myös ranskalaisen vasemmiston ja sitä kautta myös kommunistisen puolueen, vaiheita ja toimintaa 1930-luvulla. Hornin tavoin myös Eley pitää 1930-luvun puoliväliä käänteentekeväenä PCF:n historiassa ja korostaa kansanrintamayhteistyön merkitystä puolueelle. Eleyn mukaan puolueen retoriikkakin muuttui kansanrintamaan liittymisen jälkeen, mutta hän korostaa myös, että tämä, kuten muutkin PCF:n päätökset, oli pitkälti riippuvainen Moskovon ja Kominternin tahdosta.¹⁴

Front populaire -kansanrintaman historiaa ovat tarkastelleet Louis Bodin ja Jean Touchard teoksessa *Front populaire 1936 (L’histoire par le presse)*. Teos keskittyy nimensä mukaisesti kansanrintaman vaiheisiin parlamenttivaalien voiton ja hallinnon aloittamisen vuoden aikana. Lähteinä Bodin ja Touchard ovat käyttäneet tämän tutkielman tavoin sanomalehtiaineistoa. Bodinilla ja Touchardilla on ollut käytössään laaja aineisto erilaisista taustoista olevia sanomalehtiä, joiden uutisesta käsittelevät kansanrintaman vaiheita vuoden 1936

¹² Joly, 2012, 97; 2015, 116.

¹³ Horn, 1996, 98.

¹⁴ Eley, 2002, 263-264.

vaalikampanjoinnista ja vaaleista, vaalivoittoon, hallituksen muodostamiseen ja kansanrintaman politiikkaan lehdistön näkökulmasta. Bodin ja Touchard aloittavat kansanrintaman taustojen tarkastelulla, ja käsittelevät sitten käännteentekevien tapahtumien uutisointia vaalikevään aikana, kuten kansanrintaman suurimman puolueen S.F.I.O:n puheenjohtajan Léon Blumin pahoinpitelyä ja vaalikampanjointia, ja kansanrintaman vaalivoiton sekä hallituksen rakentamista. Oleellisesti Bodin ja Touchard tarkastelevat myös kansanrintaman onnistumisia ja epäonnistumisia lehdistön näkökulmasta. Onnistumisiksi mainitaan muun muassa yhteiskunnallisten uudistusten toteuttaminen, kuten 40 tunnin työviikko, ja yhtenä suurimmista epäonnistumisista Bodin ja Touchard nostavat esille kansanrintaman toiminnan Espanjan sisällissodan aiheuttamassa kriisissä.¹⁵ Aikarajaukseltaan ja aineistoltaan Bodinin ja Touchardin teos muistuttaa siis monilta osin tätä tutkielmaa, mutta aiheet näillä ovat selvästi erilaiset, sillä Bodin ja Touchard keskittyvät yksistään nimenomaan kansanrintaman toimintaan ja vaiheisiin.

Ranskan poliittinen historia yleisesti ja ääriliikkeet maailmansotien välisenä aikana ovat siis melko laajalti tarkasteltuja aiheita. Tämä tutkielma eroaa edellä esitellyistä kuitenkin siinä, että se ei keskity ainoastaan oikeistoon tai vasemmistoon, tai siihen, kuinka toisessa ääripäässä reagoitiin toiseen, vaan pyrkii nimenomaan selvittämään maltillisten poliittisten toimijoiden suhtautumista ääriliikkeisiin. Tutkielmassa keskitytään myös melko lyhyeen ajanjaksoon, mikä osaltaan myös eroaa monista aiemmista tutkimuksista. *Front populaire 1936* -teoksen tavoin, tässä tutkielmassa siis pyritään tarkastelemaan lyhyttä ajanjaksoa lehdistön näkökulmasta, varsinaisen tutkimuskohteen ollessa kuitenkin erilainen. Myös tutkimuksen metodillinen lähestymistapa historiallisessa kriittisessä diskurssianalyysissä ja käsitehistoriassa sanomalehtiä lähteinä käyttäen erottaa tämän tutkielman aiemmin mainituista.

1.3. Tutkimusmenetelmät ja lähestymistavat

Tässä tutkimuksessa käytetään hyväksi historian tutkimuksen kielellisiä menetelmiä. Tärkeimpänä tutkimusmenetelmänä on kriittinen diskurssianalyysi, eli *critical discourse analysis* tai CDA. Yksinkertaisuudessaan diskurssianalyysi on tutkimusmenetelmä, jonka avulla tutkitaan kieltä ja sitä, mitä kielenkäytöllä yritetään saavuttaa. Tietyllä tapaa sitä

¹⁵ Bodin&Touchard, 1985, 13, 31, 40, 55, 119, 147.

voitaisiin siis pitää kielellisen toiminnan analysointina. Lisäksi diskurssianalyysin avulla voidaan tutkia myös, mitä kielellä on saavutettu ja mitä vaikutuksia kielellisellä toiminnalla on ollut. Kriittinen diskurssianalyysi yhdistää diskurssianalyysin kielellisen analyysin sosiaaliseen kontekstiin, jossa tutkimuksen kohde on tuotettu. Kriittisessä diskurssianalyysissä keskitytään siihen, että kieli on useimmiten jollain tapaa ideologista, ja, jotta diskursseja voidaan todella tutkia, huomioon täytyy ottaa ideologinen konteksti, jossa diskurssit on tuotettu.¹⁶

Kun kriittistä diskurssianalyysia käytetään historiallisen tutkimuksen metodina, siihen viitataan usein historiallisena kriittisenä diskurssianalyysina, joka onkin tämän tutkimuksen tärkein tutkimusmenetelmä. Erona kielitieteelliseen kriittiseen diskurssianalyysiin on se, että yleensä historian tutkimuksessa konteksti ymmärretään laajempaan viitekehyksenä, jossa otetaan huomioon laajempi kirjo kontekstointiin vaikuttavia tekijöitä. Historiantutkimuksessa kontekstiin eivät lukeudu ainoastaan ideologinen tai sosiaalinen konteksti vaan myös esimerkiksi poliittinen ja kulttuurinen konteksti.¹⁷ Laaja konteksti on tärkeä paitsi taustatietojen vuoksi, mutta myös, koska kriittinen diskurssianalyysi keskittyy kielen ideologisiin aspekteihin, joita on mahdotonta arvioida ilman kontekstia, jossa ne ovat syntyneet.

Ideologiat ovat tärkeä osa historiallista kriittistä diskurssianalyysia sanomalehtiä tutkittaessa, koska lehtien artikkelit eivät syntyneet ideologisessa tyhjiössä. Päinvastoin ympäristöllä, jossa uutisia ja muita lehtijuttuja kirjoitetaan, on mittavia vaikutuksia siihen millaisia kirjoitukset lopulta ovat.¹⁸ Tämän tutkimuksen suhteen tutkimuksen kohteena olevien lehtien ideologiset kytkökset nousevat erityisen tärkeään rooliin, sillä molempien lehtien uutisoinnissa näkyivät ideologiat voimakkaasti ja ovatkin olennainen osa analyysia ja tutkimuskysymyksiä.

Sanomalehdillä on ollut tärkeä rooli ideologioiden rakentajana, ja ylipäätään niiden rooli julkisuudessa ja joukkoviestinnässä on suuri. Medialla yleisesti, ja tämän tutkielman tapauksessa erityisesti sanomalehdillä, on huomattava rooli siinä, millaisena yksilöt näkevät maailman.¹⁹ Historiallisessa kriittisessä diskurssianalyysissä on siis tämän tutkielman tapauksessa mukana myös aspekti siitä, millaista maailmankuvaa lehdet yrittivät lukijoilleen myydä.

¹⁶ Wodak, 1989, xiii-xiv, Richardson, 2007, 17, 24–27, 37.

¹⁷ Halonen & Ihalainen & Saarinen, 2015, 4.

¹⁸ Richardson, 2007, 37.

¹⁹ Wodak & Koller, 2008, 1-2.

Toinen tärkeä menetelmä tälle tutkimukselle on käsitehistoria. Kuten nimestä voidaan päätellä, käsitehistoria keskittyy tarkastelemaan sitä, kuinka käsitteitä on käytetty tiettyyn aikaan tiettyssä paikassa ja mitä merkityksiä niille on annettu. Esimerkiksi Quentin Skinner on nostanut esille sen, että tekstiä analysoitaessa tärkeään asemaan nousevat nimenomaan merkitykset. Merkitykset voidaan Skinnerin mukaan jakaa kolmeen, joista ensimmäinen on se, mitä tekstissä käytetyt sanat tarkoittavat, ja toinen se, mitä teksti tarkoittaa sen lukijalle. Kolmanneksi ja tärkeimmäksi merkityksen määritelmäksi Skinner nostaa sen, mitä tekstin kirjoittaja on tarkoittanut sillä, ja tämä on merkityksen määritelmä, joka nousee myös tässä tutkielmassa tärkeimpään rooliin.²⁰

Käsitehistoria ei ole tutkimuksen ensisijainen analyysimenetelmä, mutta se on hyödyllinen työkalu, kun kieltä analysoidaan historiallisessa kontekstissa. Ottaen huomioon, että riippuen lehden ideologisesta taustasta, lehdissä tiettyjä käsitteitä voidaan käyttää eri tavoin ja niille voidaan antaa eri merkityksiä, käsitehistoria on hyvä metodi tukemaan historiallista kriittistä diskurssianalyysia. Käsitehistoriassa esille nousevat myös tiettyjen käsitteiden lisämerkitykset eli *surplus of meanings*. Tällaisia on usein käsitteillä, joita käytetään arkikielessä eri tavoin kuin poliittisessa. Nämä lisämerkitykset ovat usein symbolisia, kuten esimerkiksi vasemmistoon viittaaminen käsitteellä “punainen” ja ne tekevät usein teksteistä symbolisempia ja monitulkintaisempia.²¹ Esimerkiksi La Croix -sanomalehdessä viitataan Moskovan hallintoon kommunistisessa Neuvostoliitossa kutsumalla sitä punaiseksi diktatuuriksi.²²

Alkuperäislähteitä läpi käydessä Gallica-arkistossa, tutkielmassa käytettiin apuna Internet-arkiston hakutyökalua. Hakutermeinä olivat puolueiden nimet “parti communiste” ja “parti populaire” sekä näiden lisäksi “communiste” ja “Doriot”. “Doriot” nousi Parti populairen puheenjohtajan nimenä hakutermitse, sillä molemmat sanomalehdet korostivat hänen rooliaan puolueessa ja PPF:ta kutsuttiin usein Doriotin puolueeksi. Tutkielmassa analysoitavien kirjoitusten roolit vaihtelevat “tavallisista” uutisista pääkirjoituksiin ja mielipidekirjoituksiin, joista oleelliseen asemaan nousevat Le Populairen “Tribune du Parti” -osion

²⁰ Skinner, 2002, 91-93.

²¹ Steinmetz & Freedon, 2017, 2; Freedon, 2017, 120, 133.

²² La Croix, 11.11.1936, “Au Congrès du Parti populaire français M. Jacques Doriot dresse un vif réquisitoire contre la "dictature de Moscou"”, 5.

mielipidekirjoitukset, jotka eivät edustaneet lehden virallista linjaa, mutta saivat silti palstatilaa.

Koska tutkimuksen aihe on voimakkaan ideologinen ja siinä on myös poliittinen puoli, aatehistoria ja poliittinen historia ovat oleellisia lähestymistapoja tutkimukselle. Aatehistoriaa (eng. intellectual history) kuvaillaan englannin kielessä usein yksinkertaisesti ajattelun historiaksi ja sen alakäsitteitä ovat ideologioiden historia, tieteen historia ja poliittisen ajattelun historia. Suomenkielinen termi "aatehistoria" puolestaan viittaa nimenomaan ideologioihin. Aatehistorialliseen lähestymistapaan yhdistetään usein tämänkin tutkimuksen tavoin poliittinen historia, sillä ideologioihin ja aatteisiin yhdistyy usein politiikka.²³ Koska alkuperäisaineistosta nousee vahvasti esille vastakkainasettelut erilaisten ideologioiden välillä, aatehistoria on lähestymistapana oleellinen tutkimukselle.

²³ Collini, 2016, 7.

2. Ranskan poliittinen ilmapiiri 1930-luvun loppupuoliskolla

Kuten koko melkein koko Euroopassa, myös Ranskassa poliittinen ilmapiiri oli 1930-luvulla epävarma ja polarisoitunut. Taustalla polarisaatioon ja sitä seuranneeseen ääriliikkeiden nousuun katsotaan usein olleen ensimmäinen maailmansota ja sen jättämät kansalliset haavat, sekä 1920-luvulla alkaneet taloudelliset kansalliset haasteet ja taantumet. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen monet maat Euroopassa alkoivat kehittää politiikkaansa uuteen suuntaan, ja alkuun kehitys näytti demokratian kannalta edulliselta. Poliittiset uudistukset, kuten universaali äänioikeus ja eläkejärjestelmän kehittäminen, olivat agendana monilla valtioilla, vaikka tosin Ranskassa kumpikaan edellä mainituista uudistuksista ei saavuttanut vielä suurta suosiota. Monissa valtioissa yhteiskunnalliset uudistukset saivat eniten kannatusta vasemmistosta, jonka kannattajakunnan asema olisi usein parantunut eniten niiden seurauksena. 1920-luvun taantumilla, ensin Saksassa ja vuosikymmenen lopulla Yhdysvalloissa, olivat kuitenkin mittavat vaikutuksensa monien Euroopan valtioiden talouteen. Taloudellisen tilanteen huonontuminen ja esimerkiksi kasvava työttömyys herättivät tyytymättömyyttä kansalaisilla, ja ensimmäisen maailmansodan jälkeen alkanut uudistusinto lopahti pian.²⁴

Ranskassa elettiin 1930-luvulla kolmannen tasavallan, eli La Troisième République, aikaa. Kolmannen tasavallan ajan katsotaan alkaneen vuonna 1870 ja päättyneen vuonna 1940 Saksan miehitykseen. Kolmannen tasavallan aikana Ranskassa aikakauden nimen mukaisesti palattiin tasavaltalaiseen hallintoon Bourbon-restauraation ja Napoleon III:n keisarihallinnon jälkeen. Tyypillistä ajan poliittiselle päätöksenteolle ja diskurssille oli vilkas keskustelu esimerkiksi parlamentissa, ja aikakausi tunnetaankin “kaunopuheisuuden kulta-aikana”.²⁵ Vilkkaat diskurssit ja debaattit mahdollistivat myös sanomalehdistön aktiivisen raportoinnin politiikasta ja lehdistön osallistumisen diskurssiin.

Kolmannen tasavallan lopulla 1930-luvulla lama iski Ranskaan kovaa. Vaikka lama ei aiheuttanut yhtä suuria ongelmia ja vaikeuksia kuin esimerkiksi Saksassa, on lamaa pidetty Ranskalle vuosisadan pahimpana taloudellisena kriisinä, josta toipuminen tapahtui hitaasti. Kuten muuallakin Euroopassa, Ranskassa työttömyys lähti jyrkkään nousuun, mikä johti

²⁴ Horn, 1996, 4-5.

²⁵ Garrigues & Anceau, 2016, 57–58.

vasemmiston suosion kasvuun, sillä esimerkiksi kommunistit ja sosialistit ajoivat työväenluokan asemaa parantavia uudistuksia. Vasemmiston, sekä maltillisempien että radikaalimpien suuntausten kuten kommunismin, suosion kasvu yhdistettynä maahanmuuton liki räjähdysmäiseen kasvuun herätti puolestaan liikehdintää ja tyytymättömyyttä oikeisto- ja konservatiivipiireissä. Tämä liikehdintä ja se, että oikeistossa ja konservatiiveissa monet kokivat asemansa yhteiskunnassa uhatuksi, johtivat puolestaan siihen, että äärivasemmiston tavoin myös äärioikeiston suosio alkoi kasvaa Ranskassa 1920- ja 1930-luvuilla.²⁶

1930-lukua leimasi siis Ranskassa poliittinen tyytymättömyys, jonka voidaan katsoa toimineen käynnistäjänä kommunismin ja äärioikeistolaisten ryhmien suosiolle. Poliittisen ekstremismin omalta osaltaan legitimoit myös se, että 1920- ja 1930-lukujen vallanpitäjät eivät olleet onnistuneet estämään talouden romahtamista ja siitä seuranneita ongelmia. Kansan tyytymättömyys oli tekijä, jota poliittiset tahot molemmissa ääripäissä käyttivät hyväkseen, mikä osaltaan lisäsi entisestään poliittista epävakautta. Lisäksi Ranskassa hallitukset vaihtuivat tiuhaan tahtiin Ranskassa 1930-luvulla, ja monen hallituksen kohtaloksi kävivät sisäiset kiistat. Maan yleinen ilmapiiri oli siis 1930-luvulla kiristynyt ja polarisoitunut.²⁷ Poliittinen ilmapiiri oli siis epävakauden puolesta otollinen ääriliikkeiden kannatuksen nousulle ja uusien ääriliikkeiden synnylle.

Yksi 1930-luvun monista hallituksista Ranskassa aloitti toimintansa vuonna 1936. Kevään 1936 parlamenttivaaleissa kansanrintama, joka tunnetaan parhaiten ranskankielisellä nimellään Front populaire, saavutti vaalivoiton, ja sosialistisen S.F.I.O.-puolueen puheenjohtajasta Léon Blumista tuli maan pääministeri. Kansanrintama oli vuonna 1934 perustettu poliittinen koalitio, jonka tavoitteena oli estää äärioikeiston ideologioiden, eli lähinnä fasismin, eteneminen Ranskassa. Rintama koostui aluksi sosialistisesta S.F.I.O:sta ja Parti communiste français:ta, ja myöhemmin sen riveihin liittyi myös radikaalipuolue eli Parti radical. Ranskassa radikaalipuolue oli liberaali puolue, joka edusti aikalaisille lähinnä keskustaa, vaikka se niputetaankin usein yhteen vasemmiston kanssa. Tärkeä käänne kansanrintaman vahvistumiselle oli S.F.I.O:n puheenjohtajan Blumin murhayrityksenä pidetty pahoinpitely. Helmikuussa 1936 joukko äärioikeistolaisen Action Françaisen jäseniä hyökkäsi Blumin kimppuun Pariisissa ja pahoinpitelivät hänet. Tuoreella kansanrintamahallinnolla oli vaalien

²⁶ Soucy, 1995, 26-27.

²⁷ Soucy, 1995, 28.

voiton jälkeen paljon haasteita kahtiajakautuneen maan hallinnossa. Kansanrintaman itsensä huolena oli äärioikeiston nousu, ja samanaikaisesti oikeistossa oltiin huolissaan vasemmistosta ja syytettiin ääri vasemmistoa ja kommunisteja poliittisista ja yhteiskunnallisista epävakauksista, kuten lakoista.²⁸

2.1. Kolmannen tasavallan poliittinen järjestelmä

Kolmannen tasavallan aikaan Ranskassa poliittinen järjestelmä pohjautui vahvasti parlamentarismiin. Tasavallan alussa painotettiin vahvaa johtajuutta jäänteinä keisarihallinnon ajoilta, mutta hyvin pian painopiste siirtyi vahvan parlamentin korostamiseen. Hallitukset kuitenkin vaihtuivat kolmannen tasavallan aikana melko tiuhaan; tasavallan 70 vuoden aikana kabinetissa ehti istua yli 100 hallitusta. Maassa siis oli voimakas käsitys vahvasta ja kaikkivoipaisesta parlamentista, jonka johdossa oli kuitenkin yleensä melko epävakaalle pohjalle rakennettu hallitus.²⁹

Ranskan parlamentti koostui kolmannen tasavallan aikaan kahdesta edustajainhuoneesta. Alempi huone, edustajainkamari, koostui paikallistason edustajista, jotka edustivat suoraan vaalipiirejään, joista heidät valittiin suorilla enemmistövaaleilla. Ylähuone eli senaatti puolestaan koostui valitsijamiehistöllä valituista edustajista. Tyypillistä ajan hallitusten muodostukselle oli, ettei enemmistöä välttämättä saavutettu helposti, vaan niiden toiminta nojasi usein löyhästi perustettuihin koalitioihin, joiden jäsenillä ei välttämättä muutaman asian ajamisen lisäksi ollut paljoa yhteistä. Poikkeuksena tähän voidaan pitää vaalit vuonna 1936 voittanutta Front populaire -kansanrintamaa, jonka puolueita yhdisti ennen kaikkea antifasismi, mutta myös esimerkiksi yhteiskunnallisten uudistusten ajaminen.³⁰

2.2. Espanjan sisällissota

Ulkopoliittisesta näkökulmasta Ranskan politiikkaan ja poliittiseen keskusteluun heijasteli erityisesti Pyreneiden toisella puolella Espanjassa vuonna 1936 syttynyt sisällissota. Ranskan

²⁸ Bodin & Touchard, 1985, 13–14; Horn, 1996, 28. Sowerwine, 2001, 148–149, 152; Eley, 2002, 246, 263, 268.

²⁹ Cole, 2017, 10-11.

³⁰ Cole, 2017, 10-12.

tavoin myös Espanjassa oli vuoden 1936 aikana ollut vaalit, joiden voittajaksi oli myös päätenyt vasemmistolainen liittouma, johon kuului maltillista vasemmistoa sekä vallankumouksellisia. Vallankumouksellisten rooli kansanrintamassa kiristi entisestään jo olemassa olevia jännitteitä, jotka olivat kireimpiä maaseudulla, jossa poikkeuksellisen sateinen talvi oli johtanut maatalouden ahdinkoon ja korkeaan työttömyyteen. Työttömyys alkoi näkyä levottomuuksina, joihin kuului muun muassa maan valtauksia. Vuonna 1936 presidentiksi noussut Manuel Azaña ei edes yrittänyt rauhoitella todella väkivaltaiseksi äitynyttä poliittista ilmapiiriä, vaan jopa haastoi ja uhkasi oikeistoa sanomalla, että he voivat käyttää väkivaltaa, mutta sillä tulee olemaan seurauksia. Keväällä 1936 eri puolilla Espanjaa järjestettiin valtaisia lakkoja, joihin liittyneet mielenosoitukset ottivat usein väkivaltaisia käännteitä, joihin hallitus ei pystynyt uhkailuistaan huolimatta vastaamaan.³¹

Käänteentekevä hetki sisällissodan syttymiselle tapahtui heinäkuussa, kun sotilasjoukot yrittivät vallankaappausta. Hallitus yritti tämän jälkeen neuvotella keskustan, maltillisen oikeiston ja jopa kapinallisten kanssa, mutta heidän johtonsa tekivät selväksi, että sopua ja kompromisseja yritettiin saavuttaa liian myöhään. Vaikka vallankaappaus ei onnistunutkaan, se ajoi maan lopullisesti kaaokseen ja hallituksen pattitilanteeseen, johon ei näyttänyt olevan hyviä ratkaisuja, ja hallitus alkoikin aseistamaan omia joukkojaan, eli tasavaltalaisia. Vallankaappausyritystä seuranneena päivänä kenraali Francisco Franco saapui Espanjaan Kanarialta. Francon Espanjaan saapumista voidaan pitää toisena käännekohtana vallankaappausyrityksen seurauksena alkaneille taisteluille. Franco oli paitsi ollut mukana suunnittelemassa taisteluja, mutta sai myös Hitlerin ja Mussolinin lähettämään varusteita hänen omille joukoilleen, eli kansallismielisille.³²

2.3. Parti communiste français 1930-luvulla ja osana kansanrintama

Ääri vasemmiston osalta Ranskassa oli yksi selkeä suuri puolue, joka oli kansallisella tasolla merkittävä ja huomionarvoinen 1930-luvulla, Parti Communiste français.³³ 1930-luvun puolivälissä PCF alkoi tehdä yhteistyötä maltillisemmän vasemmiston kanssa, vaikka vain vuosikymmentä aikaisemmin 1920-luvun alussa Ranskan vasemmisto oli jakautunut dramaattisesti ja riittävästi selkeästi sosialisteihin ja kommunisteihin. Ehkä hieman

³¹ Payne, 2012, 37-39, 41-45.

³² Payne, 2012, 73-76, 82-83.

³³ Horn, 1996, 67.

paradoksaalisesti poliittinen polarisaatio ja siihen ajaneet tekijät, kuten korkea työttömyys, olivat syynä kommunistien yhteistyöhön maltillisemman vasemmiston kanssa, sillä pääsyynä vasemmiston yhteistyölle on pidetty äärioikeiston radikalisoitumista ja suosion kasvua.³⁴

Vasemmiston tilanne Ranskassa 1930-luvulle tultaessa ei siis ollut missään nimessä otollinen yhteistyölle, ja 1920-luvun hajaannuksen arvet olivat vielä näkyvillä. Parti communisten suhtautuminen muuhun vasemmistoon oli epäilevä, ja erityisesti sosialistinen S.F.I.O., joka myöhemmin johti kansanrintamaa, oli kommunistien vihanpidon kohteena. Puolueiden välit olivat vähintäänkin viileät; kommunistit syytivät S.F.I.O:ta luokkapetturiksi ja “porvariston työkaluksi”, jota käytettiin työläisten tuhoamiseen. S.F.I.O. puolestaan julisti kommunistien olevan bolševikkeja, joiden kanssa sosialistit eivät missään nimessä halunneet olla tekemisissä.³⁵ Näiden vanhojen kaunojen ja sotakirveen hautaaminen ei ollut täysin mutkaton prosessi kansanrintamayhteistyön alkaessa. Koska etenkin puolueiden johdossa vihamielisyyden juuret olivat syvällä, välit eivät automaattisesti lämmenneet virallisesta yhteistyöstä huolimatta.³⁶

Vuosina 1924–1934 kommunistinen puolue olikin pitkälti aktiivisesti vältellyt yhteistyötä muun vasemmiston kanssa ja muutamat yritykset tehdä yhteistyötä olivat kaatuneet kommunistisen puolueen haluttomuuteen tehdä kompromisseja. Käänteentekevä vuosi yhteistyölle oli 1934, jolloin PCF ja S.F.I.O. solmivat sopimukset yhteistyöstä kansanrintaman puitteissa. Alkusysäyksenä yhteistyölle olivat helmikuussa järjestetyt massamielenosoitukset, joita molemmat puolueet olivat järjestämässä Pariisissa ja muissa suurissa kaupungeissa ympäri Ranskaa. Yhteistyö ei voinut kuitenkaan alkaa heti, sillä PCF tarvitsi Moskovasta luvan linjamuutoksilleen, jollainen myös yhteistyö muun vasemmiston kanssa oli. Viisi kuukautta myöhemmin Komintern kuitenkin näytti vasemmiston yhteistyölle vihreää valoa. Vuosi 1934 muutti siis PCF linjauksia yhteistyökykyisemmiksi, ja puolue näyttäytyi ainakin retorisella tasolla maltillisemmalta kuin aikaisemmin. PCF:ta ei siltikään voi kuitenkaan kutsua maltilliseksi, vaan näennäisesti maltillisempi linja oli pikemminkin tapa saavuttaa tiettyjä poliittisia tavoitteita, kuten antifasistinen rintama ja oman puolueen suosion ja vaikutusvallan kasvu. Puolue oli edelleen täynnä vallankumouksen kannattajia, mikä heijastui myös

³⁴ Sowerwine, 2001, 130-131; Eley, 2002, 246, 261-262.

³⁵ Gelly, 1982, 7; Eley, 2002, 263.

³⁶ Horn, 1996, 138-139.

kansanrintaman toimintaan, kun monet oikeistolaiset pelkäsivät koko rintaman olevan vallankumouksellinen.³⁷

Osittain näiden konservatiivien pelkojen takia Parti communisten on arveltu tehneen päätös jäädä hallituksen toiminnan ulkopuolelle huolimatta siitä, että kansanrintama voitti vaalit, ja siitä, että kommunistit itse saavuttivat valtaisan vaalivoiton ja kasvattivat paikkamääräänsä. Kansanrintamasta eniten ääniä saanut S.F.I.O. päätyi siis muodostamaan hallituksen kahdestaan Parti radicalin kanssa, kun kommunistinen puolue päätti jättäytyä hallitustyön ulkopuolelle. PCF teki kuitenkin Blumille ja hänen johtamalleen hallitukselle lupauksen tukea kaikkia hallituksen ehdotuksia ja toimia tätä kautta hallituksena apuna ja kansanrintamassa.³⁸

2.4. Parti populaire français'n taustat, perustaminen ja puheenjohtaja Jacques Doriot

Ranskan äärioikeistolainen kenttä oli puolestaan jokseenkin kirjava 1900-luvun alkupuoliskolla. Sotien välisenä aikana vaikuttaneita ääriliikkeitä ovat muun muassa Action Française, Jeunesses Patriotes, Croix de Feu, Le Faisceau ja Légion. Hajanaisuuden lisäksi ranskalaista äärioikeistoa kuitenkin leimasi myös lyhytikäisyys, ja 1930-luvulle tultaessa näistä liikkeistä toimintaa harjoittivat Jeunesses Patriotes ja Croix de Feu. Vuosikymmenellä kuitenkin perustettiin myös uusia liikkeitä, kuten Franciste, jonka perustajalla Marcel Bucardilla oli historiaa myös Action Françaises:sa, Jeunesses Patriotes:sa ja Croix de Feussa. 1930-luvulla perustettuihin puolueisiin lukeutuu myös Jacques Doriotin perustama Parti Populaire Français.³⁹

Kesäkuuhun 1936 asti Croix de Feu oli äärioikeistoliikkeistä suosituin ja vaikutusvaltaisin. Tuolloin juuri valtaan noussut kansanrintamahallitus rajoitti äärioikeistolaisiksi katsomiensa järjestöjen toimintaa, jonka seurauksena muun muassa Croix de Feu määrättiin lopetettavaksi fasistisena. Hallituksen tavoitteena oli toteuttaa yhtä perustavoitteistaan ja estää äärioikeiston kannatuksen kasvu. Croix de Feun jalanjäljistä syntyi kuitenkin vielä kesäkuun aikana uusia

³⁷ Tiersky, 1977, 421-425; Horn, 1996, 140-141; Eley, 2002, 246, 263-264; La Croix, 27.8.1937, Jean Guiraud, "Les prochaines élections départementales", 1-2.

³⁸ Gelly, 1982, 104; Sowerwine, 2001, 149-150.

³⁹ Morgan, 2003, 51-52, 103, 105.

puolueita ja liikkeitä, joista yksi oli Parti Populaire Français⁴⁰. Puolueen perustajana oli entinen kommunistisen puolueen jäsen, Saint-Denis'n kaupungin pormestari Jacques Doriot, jonka poliittiset intressit ja toiminta olivat siirtyneet äärivasemmalta äärioikealla 1930-luvun aikana.⁴¹ Perustaessaan puoluetta kesällä 1936 Doriot teki siis poliittisen täyskäännöksen ja perustamisen syytyskipinänä voidaan katsoa olleen vasemmistovoittoisen kansanrintaman vaalivoitto. Kommunismin vastustaminen olikin yksi puolueen tärkeimmistä agendoista, ja puolueessa hyökättiin paitsi Marxin oppeja myös kommunisteja vastaan. Näiden lisäksi puolueen toimintaa leimasivat konservatismi ja autoritarismi, jotka olivat olleet aiemmillekin äärioikeistojärjestöille tyypillisiä.⁴²

Alkuun PPF:n pääasiallinen kannattajaryhmä oli työväki, mutta melko pian puolueen perustamisen jälkeen sen kannatus alkoi siirtyä enemmän kohti keskiluokkaa, erityisesti Saint-Denis'n ulkopuolella. Työväenluokan kannatuksen saaminen tai vaihtoehtoisesti sen nopea menettäminen saamisen jälkeen ovatkin olleet Robert Soucyn mukaan haaste PPF:n lisäksi myös muille äärioikeistoliikkeille Ranskassa. Doriotia on kuitenkin kuvailtu poliittisesti opportunistiseksi, joten ei ole yllättävää, että puolueessa käännettiin katse keskiluokkaan ja porvaristoon potentiaalisina äänestäjinä.⁴³

Parti populaire français ei voinut avoimesti esiintyä fasistisena puolueena hallituksen asettamien rajoitusten vuoksi, mutta Doriotin ystävä ja PPF:n jäsen Victor Barthélemy mukaan Doriotin tavoite PPF:ta perustaessa oli ollut luoda Ranskalle oma, sille leimallinen, fasistinen puolue, kuten Italiassa ja Saksalla oli. Vaikka Doriot ei Barthélemy mukaan halunnut kopioida saksalaisia tai italialaisia, on selvää, että puolue oli ottanut inspiraatiota Hitlerin ja Mussolinin puolueista. Sisällön lisäksi ulkomailta otettiin mallia muun muassa oman lipun ja tervehdyksen kehittämisessä, jotka molemmat muistuttivat erityisesti natsien vastaavia. Inspiraation lisäksi puolue otti Italiasta myös rahallista tukea, jota Mussolinin ulkoministeri kreivi Galeazzo Ciano oli puolueelle määrännyt. Fasistisille puolueille tyypillisesti PPF jäseninen ei myöskään arastellut väkivaltaa. Itse asiassa Ranskan mittapuulla Parti populairea voidaan Soucyn mukaan pitää jopa poikkeuksellisen väkivaltaisena, ja etenkin kommunistit joutuivat usein puolueen jäsenten väkivallan kohteeksi.⁴⁴

⁴⁰ suom. Ranskan kansanpuolue.

⁴¹ Passmore, 1997, 249; Soucy, 1995, 204–205; Sowerwine, 2001, 155–156.

⁴² Soucy, 1995, 204, 212–214, 217, 220.

⁴³ Soucy, 1995, 237–238, 250–251.

⁴⁴ Soucy, 1995, 217–220, 226–227.

Sekä La Croix että Le Populaire henkilöivät Parti populaire françaisia puolueen perustajaan ja puheenjohtajaan Jacques Doriotiin, joka oli poliittisesti vähintäänkin värikäs hahmo. Doriot oli ensimmäisen maailmansodan veteraani ja hänet oli palkittu ansioistaan sodanaikana Croix de guerre -ansiomitalilla. Sodan jälkeen hän liittyi vuonna 1920 Parti communisteen ja vastusti puolueen riveistä ahkerasti militarismia ja kolonialismia. Vuonna 1922 Doriotista tehtiin kommunistisen nuorisjärjestön⁴⁵ johtaja ja vuotta myöhemmin hänet tuomittiin vuodeksi vankilaan sotilaalliseen tottelumattomuuteen yllyttämisestä.⁴⁶

Doriotin vapauduttua hänen poliittinen uransa kommunistisessa puolueessa eteni lupaavasti 1920-luvun puoliväliin asti, jolloin hän alkoi joutua puolueen sisällä kiistoihin. Vielä vuonna 1925 PCF:n puheenjohtajuus näytti Doriotille mahdolliselta tulevaisuudelta, mutta hänen opportunistinen käytöksensä Leninin kuoleman jälkeen oli alkanut viemään häntä epäsuosioon Kominternin silmissä. Vuonna 1927 Doriot menetti johtoasemansa nuorisjärjestössä ja saman ja seuraavan vuoden aikana hän vietti useamman kuukauden vankilassa armeijan vastaisista kirjoituksistaan ja osallistumisesta mellakointiin. Vankilasta vapauduttuaan Doriot joutui puolueessaan entistä syvempään epäsuosioon.⁴⁷

1930-luvulle tultaessa Doriotin poliittisen uran alamäki alkoi kuitenkin loiventua, kun vuonna 1931 hänet valittiin Pariisin pohjoispuolella sijaitsevan Saint-Denis'n pormestariksi, ja vuotta myöhemmin myös kaupungin *député-maire*ksi, eli hän toimi pormestarin virkansa lisäksi myös Saint-Denis'n vaalipiirin edustajana edustajainkamarissa. Vuoden 1934 aikana Doriot ajautui kuitenkin uudelleen kommunistisen puolueen sisällä kiistoihin erityisesti puolueen johtajan Maurice Thorezin kanssa, ja saman vuoden aikana hän alkoi etäännyttämään kommunistisesta puolueesta. Samanaikaisesti tämän kanssa Doriot alkoi myös kiinnostua fasismista, ja vuoden 1936 vaaleja pidetään käännekohtana Doriotin poliittisessa suuntautumisessa. Vaalien ja kansanrintaman voiton jälkeen Doriotista alkoi kehittyä antikommunisti ja samana vuonna hän perusti Parti populaire français puolueen.⁴⁸

⁴⁵ Jeunesses communistes.

⁴⁶ Soucy, 1995, 204-207.

⁴⁷ Soucy, 1995, 207-208.

⁴⁸ Soucy, 1995, 209-212.

Seuraavana vuonna Doriotin ura kuitenkin kääntyi taas kohti alamäkeä, kun hän menetti Saint-Denis'n pormestaruuden. Häviön kuvaillaan olleen Doriotille henkisesti todella raskas, sillä hänet syrjäyttänyt poliitikko edusti paitsi Doriotin halveksimaa kansanrintamaa myös Doriotin entistä puoluetta Parti communistea. Lisäksi tappion myötä Doriotille kävi selväksi, että työläiset, joiden keskuudessa hänen poliittinen kotinsa oli ollut pitkään, eivät olleet kiinnostuneita hänen uudesta puolueestaan. Henkisesti raskaan häviön myötä Doriotin on arvioitu muuttuneen entistä vasemmistovastaisemmaksi, josta muodostuikin hänen puolueensa ydin.⁴⁹

1930-luvun jälkimmäinen puolisko oli siis ranskalaisessa politiikassa yleisesti ja ääriliikkeiden kannalta tapahtumarikasta aikaa. Poliittinen levottomuus näkyi ääriliikkeiden suosiossa, ja vuosikymmenen loppu oli niiden kannatukselle otollista aikaa. Vuodet 1936 ja 1937 olivat myös Parti communisten ja Parti populairen historiassa värikkäitä ja molemmat nousivat lehtien otsikoihin usein. Parti communistesta riitti uutisointia poliittisen aktivismin ja vaalien kampanjoinnin ja jälkipyykin kautta. Parti populairesta puolueestaan uutisoitiin puolueen perustamisen kautta paljon, ja puolueen jäsenten aktiivinen osallistuminen mielenosoituksiin herätti myös huomiota lehdissä.

⁴⁹ Soucy, 1995, 214-215.

3. Parti communiste français maltillisessa vasemmisto- ja oikeistolehdistössä

Tämä luku käsittelee sitä, kuinka konservatiivinen ja uskonnollinen maltillinen oikeistolehti *La Croix* ja arvoliberaali maltillinen vasemmistolaislehti *Le Populaire*, joka oli sosialistisen puolueen S.F.I.O:n⁵⁰ julkaisu, kirjoittivat Ranskan kommunistisesta puolueesta, Parti communiste françaisesta. Luvussa tullaan käsittelemään neljää teemaa, joita lehdet itse käsitelivät suhteessa kommunistiseen puolueeseen ja kommunisteihin ja jotka nousivat esille usein lehtien kirjoittaessa PCF:sta: kommunistisen puolueen asema osana antifasistista kansanrintamaa, kommunistien ja kommunistisen puolueen suhdetta uskontoon, näkemyksiä liittyen PCF:n talouspoliittisiin linjauksiin ja kommunistisen puolueen suhdetta Neuvostoliittoon.

3.1. Parti communisten asema kansanrintamassa

3.1.1. *Le Populaire* ja “camarades communistes”⁵¹

Le Populaire takana toimi maltillinen sosialistinen puolue S.F.I.O., jonka kanssa Parti communistella oli viileät välit lähes koko 1920-luvun ja ison osan 1930-lukua. Huolimatta siitä, että molemmat puolueet edustivat vasemmistoa, eroavaisuudet opillisissa kysymyksissä, kuten suhtautumisessa vallankumoukseen, jota kommunistit voimakkaasti kannattivat, tekivät yhteistyöstä mahdotonta 1930-luvun puolivälille asti. Vielä 1930-luvulle tultaessa PCF haukkui S.F.I.O:ta porvariston työkaluksi ja S.F.I.O:sta puolestaan julistettiin, että puolue ei missään nimessä ole kiinnostunut yhteistyöstä PCF:n bolševikkien kanssa.⁵²

Käänteentekevä vuosi vasemmiston yhteistyölle oli 1934, jolloin äärioikeiston vastainen Front populaire -kansanrintama perustettiin, ja tämän myötä myös PCF:n politiikka muuttui erityisesti retorisesti hieman maltillisempaan suuntaan, ja puolue alkoi korostaa politiikassaan aiempaa enemmän yhteistyötä. Taustalla puolueiden yhteistyölle vaikuttivat niin äärioikeiston valtaannousu Saksassa ja Italiassa kuin myös äärioikeistoliikkeiden kannatuksen nousu

⁵⁰ Section Française de l'Internationale Ouvrière, suom. työväeninternationaalinen ranskalainen osasto.

⁵¹ *Le Populaire*, 8.3.1936, “Boulevard Saint-Michel, les étudiants antifascistes sont assaillis par les Askaris, aidés de la police”, 2; “kommunistiset toverit”.

⁵² Sowerwine, 2001, 131; Eley, 2002, 263.

Ranskassa. Tämä oli suuri muutos, sillä aikaisemmin kommunistit olivat aktiivisesti vältelleet yhteistyötä muun vasemmiston kanssa. Toinen kansanrintaman suuri käänne tapahtui vuoden 1936 parlamenttivaaleissa, jotka kansanrintama voitti, ja pääsi muodostamaan hallitusta, jonka ulkopuolelle kommunistinen puolue päätti jättäytyä.⁵³

Le Populaire juhlisti tätä 1930-luvun aikana tapahtunutta vasemmiston yhtenäisyyttä ja sosialistien ja kommunistien välien lähentymistä ja vielä vuoden 1936 vaalien alla. Lehden mukaan “S.F.I.O:n sosialististen suunnitelmien ja Parti communisten teesien välillä on tapahtunut kiistatonta välien parantumista”.⁵⁴ Kuitenkin puolueiden välien lähentymisestä huolimatta, Le Populairen julkaisemista kirjoituksista paistoivat ajoittain läpi vanhat kaunat ja erimielisyydet. Yksi näistä erimielisyyksistä, joita lehti toi etenkin vuoden 1936 aikana esille, oli se, että PCF oli aatteellisesti radikaalimpi kuin Le Populaire. Lehti esimerkiksi kritisoi Parti communistea siitä, että puolue oli tuominut yhteistyön porvariston kanssa, mikä näyttäytyikin oleellisena linjaerona PCF:n ja S.F.I.O:n välillä.⁵⁵ PCF:n ei ainakaan Le Populairen kirjoitusten mukaan ollut kiinnostusta laajaan yhteistyöhön, kun taas maltillisempi S.F.I.O. ei näyttänyt sulkevan ulkopuolella mahdollisuutta yhteistyöhön maltillisen oikeiston kanssa. Kritiikkiä kommunistit saivat myös siitä, että he eivät noudattaneet muun kansanrintaman ohjeita, vaan yrittivät toimia omien suunnitelmiansa mukaisesti ja omia etujaan ajaen esimerkiksi paikallispolitiikassa.⁵⁶

Radikaaliuden ja vallankumouksellisuuden lisäksi Le Populairen mukaan ongelmana oli se, kuinka hankala Parti communisten kanssa oli yleisesti ottaen tehdä töitä. S.F.I.O:n puheenjohtaja ja sittemmin pääministeri Léon Blum kirjoitti Le Populairessa tammikuussa 1936 kirjoituksen siitä, kuinka hankalaa sosialistien oli neuvotella kommunistien kanssa. Samassa artikkelissa Blum kertoi kuinka “yhtenäisyyden hetkellä”⁵⁷ kommunistit keskittyivät omiin projekteihinsa ja loivat epäsopua koko vasemmistolaisen liikkeen toimintaan. Blumin ja Le Populairen mukaan kommunistit yrittivät tehdä tyhjäksi muun kansanrintaman vaivannäön yhtenäistymisen eteen.⁵⁸

⁵³ Tiersky, 1977, 421-425; Eley, 2002, 246, 263.

⁵⁴ Le Populaire, 3.1.1936, Jean Zyromski, “Autres points de junction”, 6; “--des rapprochements incontestables s'étaient opérés entre les conceptions socialistes S.F.I.O. et les thèses du Parti Communiste.”

⁵⁵ Le Populaire, 2.1.1936, J. Lebas, “Pour l'information sur l'Unité organique”, 6.

⁵⁶ Le Populaire, 20.2.1936, Sixte-Quenin, “Parler clairement”, 6; 15.1.1937, G. DuMoulin, “L'élection législative de Lille”, 4.

⁵⁷ “l'heure de l'unité”.

⁵⁸ Le Populaire, 10.1.1936, Léon Blum, “L'esprit d'unité”, 1-2.

Le Populairen taustavoimien ja PCF:n erimielisyyksistä huolimatta suurin osa kommunistista puoluetta käsittelevistä artikkeleista keskittyi vuoden 1936 osalta PCF:n rooliin antifasistisessa rintamassa ja siihen, kuinka arvokasta vasemmiston äärioikeiston vastainen työ oli.⁵⁹ Le Populaire korosti S.F.I.O:n ja Parti communisten yhteistyötä kansanrintaman ulkopuolella, esimerkiksi kansainvälisessä sotaa vastustavassa vasemmistolaisessa liittoumassa.⁶⁰ Vasemmiston yhteistyön korostaminen myös kansanrintaman puitteiden ulkopuolella auttoi Le Populairea luomaan lukijoilleen sellaista kuvaa, että yhteistyö tapahtui luonnollisesti eikä ainoastaan pakon edestä, mikä oli luultavasti vahvasti lukijoiden näkemystä kansanrintamasta ja sen voimakkuudesta ja tehokkuudesta.

Yhtenäisyyden korostaminen jatkui toveriretoriikan avulla, kun lehti maaliskuussa 1936 raportoi, kuinka kommunistitoverit olivat rientäneet sosialistisen opiskelijajärjestön avuksi fasistisen mielenosoituksen vastustamisessa.⁶¹ Uutisessa käytettyä sanaa "toveri" käytettiin monissa muissakin tapauksissa korostamaan vasemmistolaista solidaarisuutta kommunistien ja sosialistien välillä, ja sitä käytettiin muissakin uutisoinneissa.⁶²

Toveri-sanaa käyttämällä Le Populaire pystyi luomaan paitsi kuvaa yhtenäisestä vasemmistosta, myös rakentamaan puolueiden välille melko yksinkertaisella retoriikalla sillanrakentajaa. "Toverilla" on sanana voimakkaan vasemmistolainen kaiku, josta käy ilmi myös vasemmiston yhteinen vihollinen eli kapitalistit ja porvaristo. Vaikka S.F.I.O:lla ja PCF:lla oli myös yhteinen vihollinen fasismissa, perinteinen vasemmistolainen retoriikka tovereista, jotka yhdistävät voimansa riistävää vihollista vastaan on varmasti tehonnut lukijoihin. Sillä oli myös mahdollista vähentää PCF:n aiempia syytöksiä siitä, että sosialistit alistuisivat porvareille, osoittamalla kuitenkin liikaa riidanhaluisuutta maltillisen oikeiston suuntaan.

Parti communiste näyttäytyi vuoden 1936 uutisissa siis ennen kaikkea antifasistisena toverina ja kumppanina kansanrintamassa. Le Populaire alkoi etenkin vuoden edetessä korostamaan

⁵⁹ Le Populaire, 15.1.1936, Marx Dormoy, "La candidature unique", 8; Le Populaire, 5.3.1936, Maurice Paz, "Collaboration de classes ?", 6.

⁶⁰ Le Populaire, 20.5.1936, Bracke (A.-M. Desrousseaux), "Contre la guerre, pour l'unité d'action internationale", 1.

⁶¹ Le Populaire, 8.3.1936, "Boulevard Saint-Michel, les étudiants antifascistes sont assaillis par les Askaris, aidés de la police", 2; camarades communistes.

⁶² Le Populaire, 8.11.1936, Bracke (A.-M. Desrousseaux), "Intentions et volontés", 1.

vasemmiston yhtenäisyyttä. “Vive l'unité totale de la classe ouvrière”, julistettiin lehden sivuilla uutisessa Parti socialisten ja Parti communisten yhteisestä kokoontumisesta.⁶³ Lehti korosti yhtenäisyyttä myös kriisin edessä, kun S.F.I.O:n juutalainen puheenjohtaja Léon Blum joutui äärioikeistolaisen L'Action français-järjestön väkivaltaisen murhayrityksen ja pahoinpitelyn uhriksi. Pahoinpitelyn jälkeen Le Populaire raportoi antifasistien kokoontumisesta, jonka tarkoituksena oli osoittaa tukea ja sympatiaa Blumille, johon myös kommunistit osallistuivat.⁶⁴ Kommunistisen puolueen virallinen sanomalehti L'Humanité⁶⁵ tuomitsikin hyökkäyksen kutsumalla sitä vastenmieliseksi murhayritykseksi⁶⁶, ja vakuuttamalla, että Blumilla, kollegoilla Le Populaireissa ja kaikilla S.F.I.O:n jäsenillä on L'Humanitén varaukseton tuki ja sympatia puolellaan.⁶⁷

Korostamalla vasemmiston yhtenäisyyttä Le Populaire antoi lukijoilleen kuvan vahvasta kansanrintamasta, joka kykenisi puolustamaan kannattajiaan fasismin ja äärioikeiston uhkia vastaan. Tätä kuvaa omiaan oli vahvistamaan myös massiivinen antifasistinen mielenosoitus, joka järjestettiin pian tapauksen jälkeen. Blumin pahoinpitely oli realisoitunut kotimaisen äärioikeiston uhkaa Ranskassa monella tapaa. Vaikka teon takana ollut L'Action français lakkautettiin tapauksen jälkeen, ei äärioikeiston luoma uhka kadonnut mihinkään.⁶⁸ Tapaus toimi tietyllä tapaa perusteluna ja legitimoijana vasemmiston välien lähenemiselle kansanrintamassa, josta kaikki sosialistit eivät olleet innoissaan, konkretisoimalla fasismin uhan, joten Le Populaire oli järkevää korostaa sen jälkimaininkien yhtenäisyyttä lukijoilleen.

Vuoden 1936 aikana on havaittavissa muutos siinä, kuinka Le Populaire uutisoi kommunisteista. Vuoden alussa lehti korosti enemmän ongelmia ja hankaluuksia, joita sillä oli kommunistisen puolueen kanssa, mutta vuoden loppua kohden se alkoi keskittyä enemmän Front populaire -kansanrintaman suureen yhtenäisyyteen.⁶⁹ Muutosta ei tapahtunut ainoastaan

⁶³ Le Populaire, 26.7.1936, “La commémoration de l'Unité d'action - Vingt mille travailleurs se sont réunis avant-hier au Vel' d'Hiv', à l'occasion du deuxième anniversaire de la signature du pacte entre les partis socialiste et communiste”, 6; “Kauan eläköön työväenluokan täydellinen yhtenäisyys”.

⁶⁴ Le Populaire, 16.2.1936, “A Reims, 2.500 antifascistes réunis dans un meeting envoient une adresse de sympathie à Léon Blum”, 3; Bodin & Touchard, 1985, 31.

⁶⁵ suom. ihmiskunta, ihmisyyys.

⁶⁶ ”un odieux attentat”.

⁶⁷ L'Humanité, 14.2.1936, Marcel Cachin, “ ‘L'Action française’ est mise hors-la-loi - La même mesure s'impose pour tous les factieux”: “Dans un odieux attentat, les camelots du roi ont tenté d'assassiner Léon Blum hier, à hier 13 heures, rue de l'Université. Blessé et couvert de sand, défendu par quelques ouvriers accourus, le leader socialiste dut être transporté à l'hôtel-dieu.”.

⁶⁸ Joly, 2012, 114.

⁶⁹ Le Populaire, 19.10.1936, “Le Front Populaire reste inébranlable !”, 1.

Le Populaire uutisoinnissa, vaan kommunistinen puolue myös muuttui maltillisemmaksi, varsinkin retorisesti, kansanrintamayhteistyön aikana, kuten Ronald Tiersky on tuonut asian esille artikkelissaan.⁷⁰ Mutta koska kommunistisen puolueen politiikan muuttuminen maltillisempaan suuntaan oli alkanut jo yhteistyön alkaessa vuonna 1934, Le Populaire uutisoinnissa ja retoriikassa tapahtui luultavasti muutos niinkin lyhyen ajan kuin vuoden sisällä sen takia, että puolue voisi korostaa vasemmiston yhtenäisyyttä ja antaa kansanrintaman toiminnasta ja vahvuudesta paremman kuvan. Vaikka kommunistisen puolueen politiikka maltillistui, on oleellista muistaa, että ensisijainen syy muutokseen retoriikassa oli ulkoinen paine, jonka äärioikeiston nousu aiheutti, mikä oli toisaalta myös oleellisin syy kommunistien linjan muutokseen, eikä varsinainen aatteellinen maltillistuminen.

Muutos siinä, että Le Populaire kirjoitukset Parti communistesta olivat positiivisävytteisempiä, jatkui vuodelle 1937. Lehti raportoi muun muassa parlamentin keskusteluista, joissa kommunistinen puolue oli osoittanut solidaarisuutta ja kannatusta Blumin johtaman hallituksen tekemiä ehdotuksia kohtaan, aivan kuten puolue oli hallitusneuvotteluissa luvannut tehdä jäädessään hallituksen ulkopuolelle. Muut kansanrintaman jäsenet puolestaan kehuivat kommunisteja rauhan puolustamisesta.⁷¹ Lehden mukaan kommunistit näyttäytyvät myös yhteistyöhaluisempina. PCF oli esimerkiksi antanut lausunnon, jonka mukaan tulevaisuudessa kommunistit tulisivat vetäytymään paikallisvaalien toiselta kierrokselta, mikäli sen hyödyttäisi kansanrintaman muita ehdokkaita ja rintamaa kokonaisuutena. Aiemmin kommunistit eivät olleet suostunut tekemään tätä ja lehdessä olikin osoitettu tätä asennetta kohtaan paheksuntaa.⁷²

Mielenkiintoista vuoden 1937 asennemuutoksessa oli se, että vaikka lehden virallinen linja muuttui myönteisemmäksi kommunisteja kohtaan, lehti julkaisi edelleen mielipidekirjoituksia, jotka eivät edustaneet lehden virallista linjaa osiossa "Tribune du Parti"⁷³, joissa kommunistista puoluetta ja kommunisteja arvosteltiin ja kritisoitiin. Kritiikki ja arvostelut, joita Parti communiste sai tämän osion kirjoituksissa osakseen, olivat paljon kovasanaisempia kuin lehden virallista linjaa edustavissa jutuissa. Kirjoituksissa kommunisteja syytettiin muun muassa hallituksen talouspolitiikan häiritsemisestä ja keskiluokan aseman heikentämisestä.⁷⁴

⁷⁰ Tiersky, 1977, 424.

⁷¹ Le Populaire, 3.2.1937, "Florimond Bonte approuve pleinement Léon Blum et Yvon Delbos", 2.

⁷² Le Populaire, 14.10.1937, "Le Parti communiste précise son attitude pour le 2e tour", 2.

⁷³ puolueen puhujankoroke.

⁷⁴ Le Populaire, 27.3.1937, Daniel Guerin, "Front populaire de combat", 4.

Arvostelua sai osakseen myös kommunistien asenne muun vasemmiston suhteen ja se, että tämä asenne voisi olla vahingollinen ja vaarallinen vasemmiston yhtenäisyydelle.⁷⁵ Kritiikin julkaiseminen, silloinkin kun se poikkesi lehden virallisesta linjasta, kieli siitä, että sosialistien riveissä luottamus kommunisteihin ei ollut vielä niin hyvällä tasolla kuin lehdessä annettiin ymmärtää. Tähän liittyen “Tribune du Parti” osion kirjoituksista on nähtävissä vielä monia vanhoja kaunoja 1920-luvun ja 1930-luvun alun vihanpidosta.

Vaikka lehden virallinen linja korosti vasemmiston yhtenäisyyttä, se oli myös teema, josta kommunisteja kritisoitiin edelleen runsaasti. Erään kirjoituksen mukaan kommunistit eivät niinkään halunneet yhtenäisyyttä vaan ainoastaan muuttaa muita vasemmistopuolueita itsensä kaltaisiksi. Samassa kirjoituksessa esitettiin myös vertaus, jossa kommunistien toivetta yhtenäisyyteen verrattiin Mussolinin rauhantoiveisiin:

Quand on voit agir nos camarades du Parti frère dans certaines occasions, et quand on les entend ensuite crier : « Unité, unité ! », on arrive à éprouver une sensation qui ressemble beaucoup à celle ressentie quand Mussolini clame, en face de la mer : « La paix, la paix ! ». Je voudrais bien que nos camarades ne se froissent pas de cette comparaison, je n'y mets aucune intention malveillante, mais elle s'impose en quelque sorte. Lorsque Mussolini demande la paix, tout le monde comprend que c'est sa « paix à lui » qu'il veut imposer. Lorsque les communistes réclament l'unité, tout amène à penser que c'est leur « unité à eux » qu'ils recherchent.⁷⁶

Vaikka kirjoituksessa sanottiin, että vertauksella ei tarkoiteta mitään pahaa, on kuitenkin melko selvää, että verrattaessa äärioikeistoa vastustavan rintaman tovereita yhteen ajan merkittävimmistä äärioikeistajohtajista, kyseessä on loukkaus. Vaikka kirjoituksessa ei tietenkään vihjata kommunistien olevan äärioikeistoa, siinä kommunistien yhteistyötaidot rinnastetaan Mussoliniin, mikä ei vasemmistolaisesta näkökulmasta anna niistä todellakaan hyvää kuvaa. Tällä vertauksella kommunisteista haluttiin antaa kuva taipumattomina ja omilla ehtoillaan toimivina. Vertaus on ajatuksia herättävä myös siinä, että halutessaan vertailukohta olisi voitu valita myös johonkukaan toiseen kuin fasismin isänä pidettyyn Mussoliniin, joka

⁷⁵ Le Populaire, 26.8.1937, Jean Lebas, "La résolution de Marseille et la discipline", 4.

⁷⁶ Le Populaire, 15.9.1937, E. Gaillard, "Sur l'Unité", 4; "Kun näkee, kuinka velipuolueemme toverit käyttäytyvät tietyissä tilanteissa, ja kun kuulemme heidän huutavan 'Yhtenäisyys, yhtenäisyys!', tulee samanlainen tunne kuin Mussolinin julistaessa meren edessä: "Rauhaa, rauhaa!". Toivon, että toverimme eivät pahastu tästä vertauksesta, en tarkoita sillä mitään pahaa, mutta se tietyllä tapaa määrittelee itsensä. Kun Mussolini pyytää rauhaa, kaikki ymmärtävät, että kyseessä on 'hänen rauhansa'. Kun kommunistit pyytävät yhtenäisyyttä, tulee mieleen, että kyseessä on "heidän yhtenäisyytensä", jota he hakevat."

edusti vasemmistolle niin selkeästi vihollista. Vertausta voidaan pitää siis todella tarkoituksenhakuisena: sillä pyrittiin paitsi herättämään huomiota myös kirjoittajan huomautuksesta huolimatta parjaamaan kommunisteja.

Lehden virallinen linja jatkui siis suurilta osin kansanrintaman yhtenäisyyttä korostavana, vaikka myös erimielisyyksiä löytyi. Näitä tullaan käsittelemään tarkemmin esimerkiksi taloutta koskevassa alaluvussa. Tämä lienee luultavasti ollut poliittinen päätös, jonka tavoitteena oli korostaa viralliselta tasolta kansanrintaman yhtenäisyyttä. Lehti kuitenkin pysyi avoimena kommunismikritiikille julkaisemalla kirjoituksia, joissa Parti communiste arvosteltiin. Huolimatta siis linjasta, joka korosti yhtenäisyyttä, Le Populaire ja sen takana toimineet sosialistit eivät suhtautuneet kritiikittömästi kommunisteihin. Tämän taustalla puolestaan saattoivat olla vanhat kaunat sekä huoli liian voimakkaasta assosioitumisesta kommunisteihin, ja sitä kautta myös Neuvostoliittoon, mikä voisi haitata yhteistyötä maltillisempien tahojen kanssa. S.F.I.O. tuskin halusi ottaa tätä riskiä, sillä puolue tarvitsi liittolaisia äärioikeiston vastaisessa kamppailussa, joita se olisi saattanut joutua etsimään myös keskustasta ja maltillisesta oikeistosta.

3.1.2. La Croix ja “la minorité du Front populaire, le parti communiste”⁷⁷

La Croix oli taustaltaan maltillista oikeistoa ja konservatiivinen, ja sen suhtautuminen ylipäättään vasemmistoenemmistöiseen ja liberaaliin kansanrintamaan oli selvästi kielteisesti latautunut. Lehti yhdisti kansanrintamaan kokonaisuudessaan radikalismia ja vallankumouksellisuutta, jotka se näki huonona asiana paitsi omille eduilleen myös koko Ranskalle.⁷⁸ La Croix nosti kommunistisen puolueen mielellään esille uutisoidessaan ja kirjoittaessaan kansanrintamasta, minkä seurauksena kommunistien asema rintamassa korostui lehden lukijoille.

Toistuva teema, joka nousi esiin La Croix:n uutisoidessa PCF:sta osana Front populairea, oli huoli siitä, että kommunistit onnistuisivat radikalisoimaan pääministerin johtaman S.F.I.O:n ja radikaalipuolueen.⁷⁹ Samoin esille nousi huoli siitä, että kommunistinen puolue olisi onnistunut

⁷⁷ 6.7.1937, Jean Guiraud, “La condamnation de M. Blum par lui-même”, 1; “kansanrintaman vähemmistö, kommunistinen puolue”.

⁷⁸ La Croix, 3.1.1936, “Représentation proportionnelle”, 5.

⁷⁹ La Croix, 12.1.1936, “Métamorphoses communiste”, 7.

vaikuttamaan hallituksen ohjelmaan ja että Parti communisten tavoitteena olisi saada Front populairen ohjelma muutettua kommunistiseksi: “C’est clair. Le programme du Front populaire est aux yeux du parti communiste un acheminement vers la réalisation du programme communiste.”⁸⁰

Huoli siitä, että kommunistit saisivat Front populaire yhteistyön kautta valtaa, olikin yksi La Croix:n suurimmista huolenaiheista kansanrintaman suhteen. Lehden mukaan koko kansanrintama oli voimakkaasti Parti communisten vallan alaisuudessa ja hallinnassa, ja kommunismin vaarallisuus tekisi koko kansanrintamasta potentiaalisen uhan.⁸¹ Le Populairen kirjoituksista voitiinkin jossain määrin nähdä se, että lehdessä tiedostettiin tämä oikeiston ja konservatiivien huoli, minkä takia lehdessä yhtäaikaisesti kritisoitiin kommunisteja ja korostettiin vasemmiston yhtenäisyyttä. Huoli kommunistien vallasta ei kaikonnut edes vuoden 1937 aikana, vaan edelleen La Croix oli sitä mieltä, että kommunisteilla oli liikaa valtaa ja voimaa kansanrintamassa. La Croix’n päätoimittaja Jean Guiraud kuvaili kommunistien ja sosialistien suhdetta kutsumalla bolševistisiä kommunisteja isännäksi ja herraksi, joiden palvelijoita sosialistit hänen mukaansa olivat.⁸²

Käsitys siitä, että kommunistit olisivat todella olleet vallankahvassa, eli vahvasti La Croix:n kirjoituksissa. Isännän lisäksi lehti kutsui kommunisteja myös Front populairen “paimeneksi”. Tämä oli paitsi uskonnollista retoriikkaa, jota on myöhemmin tarkastelun kohteena, mutta sillä La Croix antoi myös selkeä kuvan kansanrintaman muista jäsenistä päämäärättömästi kulkevana laumana, jonka kulkua pahantahtoiset kommunistit, ja sitä kautta myös Neuvostoliitto, ohjaavat.⁸³ Itse asiassa, lehden mukaan Parti communiste oli todella maata hallitseva taho, eikä suinkaan pääministeri Léon Blum:

Or, dans le gouvernement de M. Blum, cette incohérence s'aggravait de ce fait que c'était la minorité du Front populaire, le parti communiste, qui sans participer au gouvernement,

⁸⁰ La Croix, 25.1.1936, “La crise”, 5: “Se on selvää. Kommunistisen puolueen silmissä kansanrintaman ohjelma on keino junailla kommunistisen ohjelman toteutuminen.”.

⁸¹ La Croix, 11.2.1936, A. M., “S. Em. le cardinal Liénart invite les catholiques « à rester eux-mêmes »”, 2.

⁸² La Croix, 27.8.1937, Jean Guiraud, “Les prochaines élections départementales”, 1-2; “le communisme bolcheviste serait le seigneur et maître et les socialistes les serfs.”.

⁸³ La Croix, 5.2.1937, Jean Guiraud, “Un nouveau bail de M. Blum”, 1-2.

le dirigeait plus que M. Blum lui-même, et qu'ainsi c'était une minorité qui imposait sa volonté au pays sans en prendre la responsabilité officielle.⁸⁴

La Croix loi siis kansanrintamasta kuvaa kulissina, jonka takaa todellisuudessa kommunistit hallitsivat maata, eikä lehti ollut yksin tämän käsityksen kanssa. Päinvastoin käsitys siitä, että kansanrintamassa kommunistit olisivat todellisuudessa vallankahvassa tai vähintäänkin yrittäisivät käyttää valtaa väärin hyväkseen, oli oikeiston keskuudessa melko yleinen ja laajalle levinnyt, kuten esimerkiksi Chris Millington on todennut. Kirjoituksissa ei myöskään näy optimismia siitä, että tilanne voisi tulevaisuudessa muuttua parempaan suuntaan, ja että kommunistit saattaisivatkin valtaan päästessään ajaa ranskalaisten etua. Sen sijaan lehti antaa lukijoilleen synkän kuvan tulevaisuudesta, joka odottaisi, mikäli kommunistit pääsisivät valtaan. La Croix'n näkemykset edustivat maltillisempaa oikeistoa, mutta etenkin äärioikeistossa eli vahvana käsitys siitä, että kommunistit voisivat kansanrintamaa hyväksi käyttäen suorittaa vallankaappauksen Ranskassa, ja kaikista huolestuneimmat alkoivat jopa varautua tähän.⁸⁵

Sekä Le Populaireissa että La Croix:ssa siis kritisoitiin Parti communisten toimintaa kansanrintamassa. Huomattavimmat erot tähän olivat kuitenkin se, mistä kommunisteja kritisoitiin: Le Populaireissa arvostelun kohteeksi joutui huonot yhteistyötaidot, kun taas La Croix'n kritiikki kohdistui vallan väärinkäyttämisen kansanrintamassa ja lehdessä oltiin huolissaan jopa vallankaappauksen suunnittelusta kansanrintaman kulisseissa. Lisäksi se on huomionarvoista, että La Croix:n kirjoituksissa ankara kritiikki edusti lehden virallista linjaa, kun taas Le Populairen virallinen linja muuttui vuosien 1936 ja 1937 edetessä koko ajan enemmän yhtenäisyyttä korostavaksi, vaikka lehti julkaisikin edelleen paljon myös Parti communistea rajusti kritisoivia kirjoituksia.

⁸⁴ La Croix, 6.7.1937, Jean Guiraud, "La condamnation de M. Blum par lui-même", 1; "Kuitenkin hra Blumin hallituksessa tätä epäjohtomukaisuutta vaikeutti se, että kansanrintaman vähemmistö, kommunistinen puolue, joka ilman hallitukseen osallistumista, johti enemmän kuin hra Blum itse, ja näin ollen se oli vähemmistö, joka tyrkytti tahtoaan maalle ilman virallista vastuuta."

⁸⁵ Millington, 2014, 66.

3.2. Parti communisten suhde katoliseen kirkkoon

3.2.1. La Croix ja kommunismi, “doctrine de mort”⁸⁶

Ottaen huomioon lehden uskonnollisen taustan ja kristillisen ideologian ei ole yllättävää, että La Croix suhtautui epäilevästi kommunismiin, joka lähtökohtaisesti edustaa todella erilaisia arvoja kuin katolinen usko. Ateistisen aatteen edustajina kommunistit suhtautuivat negatiivisesti uskontoihin, mikä puolestaan näkyi siinä, kuinka uskonnollinen La Croix suhtautui kommunismiin ja PCF:n jäseniin. Lehti ilmaisikin huolensa muun muassa siitä, että Parti communiste français yrittäisi eliminoida uskonnot yhteiskunnasta kokonaan.⁸⁷ La Croix:ssa kommunisteista kirjoitettiin kristinuskon vastaisen maallistumisen voimana, joka hyökkäisi yhteiskunnassa heikossa asemassa olevien kimppuun, tuhoaisi ihmisten omanarvontunnon ja rikkoisi kodit ja veisi lapset mukanaan.⁸⁸ La Croix korosti uutisoinnissaan mielellään uskonnollisuudesta syntyneitä ideologisia eroja edustamiensa lukijoiden ja kommunistien välillä.

La Croix’n kirjoitusten mukaan näkemuserot ideologioissa kristittyjen ja kommunistien välillä olivat niin suuria ja merkittäviä, ettei yhteistyö heidän välillään olisi voinut olla mahdollista. Lehden mukaan nuorten kristittyjen työläisten organisaatio J.O.C.⁸⁹ oli antanut lausunnon, jossa organisaatio ilmoitti, että he eivät voisi mitenkään tehdä yhteistyötä kommunistien kanssa, ja syynä tähän oli kommunistien ateismi ja materialismi, joita J.O.C. ei voinut mitenkään hyväksyä.⁹⁰ Esimerkki kuvaa hyvin myös La Croix’n suhtautumista kommunismiin; huolimatta siitä, että J.O.C. ja kommunistit molemmat ajoivat työväen asiaa, ateismi ja materialismi olivat niin vakavia seikkoja, että ne olivat esteenä yhteistyölle työväen asian parissa.

⁸⁶ La Croix, 3.5.1936, Pierre L'Ermite, “Le drame d’aujourd’hui...”, 1; “kuoleman oppi”

⁸⁷ La Croix, 7.1.1936, Jean Guiraud, “L’idéal foncièrement athée du communisme”, 1-2.

⁸⁸ La Croix, 23.7.1937, J. Rouzard, “La Ligue féminine d’Action catholique ... à Pamiers”, 4; “En attendant, la lutte est vive, et les forces de déchristianisation - notamment le communisme - la mènent avec une ténacité et une violence redoutables, s’ataquant à l’individu isolé, à la femme, à cette cellule vitale qui s’appelle la famille, travaillant sans relâche à la suppression a la dignité humaine, à la dislocation du foyer et à l’expropriation de l’enfant.”

⁸⁹ Jeunesse ouvrière chrétienne, tarkoittaa Nuoria kristillisiä työläisiä, tunnettiin myös nimellä Jocisme tai Jocists; kansainvälinen liike, jonka belgialainen kardinaali Joseph Cardijn perusti, ja levisi muualle Eurooppaan 1930- ja 1940-luvuilla (Prentiss, 2008, 126–127).

⁹⁰ La Croix, 23.1.1936, Léon Merklen, “L’entente entre les catholiques la collaboration avec les non-catholiques”, 1–2; “--notre idéal antimatérialiste et chrétien nous sépare de vous et ne nous rend pas possible de collaborer.”

La Croix ei ollut kristillisissä piireissä yksin siinä, miten kommunismiin suhtauduttiin. Myös paavi Pius XI tunnettiin kommunismin kriitikkona, ja paavi oli tukeutunut toiseen ääripäähän ja tehnyt vuonna 1929 Mussolinin kanssa Lateraanisopimukset, joilla oli solmittu katolinen kirkko ja fasistinen Italia yhteistyöhön. Paavi oli tehnyt näkemyksensä kommunismista todella selviksi ja jo vuonna 1931 kirjoittanut, että kukaan ei voi olla yhtä aikaa hyvä katolilainen ja sosialisti.⁹¹ La Croix hyödynsi paavin näkemyksiä vakuutellessaan lukijoitaan kommunismin vaarallisuudesta yhteiskunnalle. Lehti raportoi paavin näkemyksiä kommunismista vuonna 1936, sen jälkeen, kun paavi oli tuominnut kommunismin ja kutsunut liikettä ja sen kehitystä vaaralliseksi.⁹²

Vuonna 1937 lehti vetosi uudelleen paavin valtaan ja Vatikaanin auktoriteettiin uutisoidessaan paavin ensyklikasta eli kiertokirjeestä, joissa paavi käsittelee teologisia aiheita ja teemoja. Kyseisessä ensyklikassa paavi varoitteli jälleen katolilaisia kommunismin vaaroista. Kommunismin vaarallisuus ei ollut vuodessa vähentynyt, päinvastoin. Siinä missä kommunismi oli ollut 1936 vaarallista, nyt se oli “saatanallinen vitsaus”, jolla tulisi olemaan vakavia seurauksia niin yhteiskunnalle, kirkolle kuin yksilöllekin.⁹³

Huolimatta siitä, että Ranska oli ollut virallisesti sekulaarinen vuodesta 1905,⁹⁴ La Croix:lle ja lehden lukijakunnalle näytti olevan tärkeää, että kristinuskolla säilyy asema yhteiskunnassa ja sitä kautta ihmisten arjessa, ja PCF ainakin näennäisesti uhkasi tätä asemaa. Ateismin lisäksi La Croix:n uutiset ja artikkelit kiinnittivät paljon huomiota kommunismin ideologisista periaatteista materialismiin, jota lehti piti myös selvästi uhkana.⁹⁵ La Croix nostikin materialismin esille ateismin kaltaisena uhkana kristityille ideologisia eroja käsittelevissä artikkeleissa.⁹⁶ Lehdellä näytti olevan syvään juurtunut pelko siitä, että vasemmistolaiset liikkeet, etenkin kommunismi, eliminoisivat uskonnon kokonaan yhteiskunnasta.⁹⁷ Lehti, jopa viittasi kommunismiin “kuoleman doktriinina”.⁹⁸

⁹¹ Janz, 1998, 26; Sudda, 2012, 74.

⁹² La Croix, 13.5.1936, “Le Saint-Père dénonce les dangers des progrès réalisés par le communisme”, 1.

⁹³ La Croix, 21.3.1937, Léon Merklen, “L’Encyclique sur le communisme athée”, 1-2; “fléau satanique”.

⁹⁴ Baubérot, 2013, 35.

⁹⁵ La Croix, 10.1.1936, Jean Guiraud, “Matérialisme socialiste ou laïcité intégrale”, 1-2.

⁹⁶ La Croix, 15.2.1936, “Communisme et catholicisme”, 1.

⁹⁷ La Croix, 7.1.1936, Jean Guiraud, “L’idéal foncièrement athée du communisme”, 1-2; 28.2.1936, Jean Guiraud, “La leçon des dernières élections”, 1.

⁹⁸ La Croix, 3.5.1936, Pierre L’Ermite, “Le drame d’aujourd’hui...”, 1; “doctrine de mort”.

Yksi tunnusomainen piirre La Croix:n kommunismiin liittyvissä uutisissa on voimakas kristitty retoriikka. On tietysti luonnollista, että lehti, jolla oli kristitty tausta, käyttää uskonnollista kieltä ja metaforia, mutta mielenkiintoista kommunismia ja kommunistista puoluetta käsittelevissä uutisissa ovat vertauskuvat, joilla La Croix on antanut kommunismille uskonnollisia piirteitä:

La mystique communiste est pourtant catégoriquement contradictoire de la mystique chrétienne. Entre les philosophies de la vie que revendiquent les catholiques et les disciples de Karl Marx ou de Staline, il y a une incompatibilité radicale.⁹⁹

Yllä olevassa katkelmassa vuodelta 1936 La Croix käyttää lukuisia uskonnollisia metaforia, joista yksi on käsite “mystique”. Sanalla viitataan uskonnolliseen mystikkaan ja mystisismiin, joita lehti käyttää sekä kristillisessä että kommunistisessa kontekstissa, antaen myös jälkimmäisenä mainitulle piirteitä uskontona. Lehti luokki kiinnostavan yhteyden kristinuskolle ja kommunismille uskonnollisina filosofioina kirjoittamalla molemmista mystisimien kontekstissa.

Katkelma jatkuu puheella kristityistä ja kommunistisista filosofiista ja heidän välisistään “radikaaleista ristiriidoista”, mutta huomionarvoista katkelman lopussa on, että La Croix kutsui kommunisteja Karl Marxin tai Josif Stalinin opetuslapsiksi. Näin tekemällä lehti teki selkeän viittauksen Jeesukseen ja hänen seuraajiinsa. La Croix:n voidaan tulkita näin kutsuvan Marxia ja Stalinia vääriksi profeteiksi ja heidän opetuslapsiaan, kommunisteja, vähintään eksyneiksi lampaiksi, jotka on houkuteltu pahan tielle, tai antikristuksen seuraajiksi. Se, että La Croix edes vihjaa kommunististen johtajien olevan väärinä profettoja, on äärimmäisen voimakas ja vakava kristillinen vertauskuva, sillä Raamatun Ilmestyskirjassa väärät profetat ovat maailmanlopun merkki, ja he lähettävät ilkeitä henkiä houkuttelemaan maallisia kuninkaita taisteluihin ja sotiin.¹⁰⁰ Tällaisella kuvauksella La Croix lähetti lukijoilleen vahvan viestin kommunismin vaaroista ja Parti communistesta jopa maailmanlopun merkinä.

Tämänkaltainen vahva uskonnollinen retoriikka oli yleistä La Croix:n ja sen toimittajien keskuudessa. Eräässä toisessa kirjoituksessa Parti communistea kutsuttiin “laupiaaksi samarilaiseksi”, joka hädän hetkellä auttoi radikaalipuoluetta hyödyttääkseen itseään ja

⁹⁹ La Croix, 16.7.1936, Leon Merklen, “Restons nous-mêmes”, 1; “Kommunistinen mystisismi on kuitenkin kategorisesti ristiriitaista kristillisen mystisismien kanssa. Katolisuuutta puolustavien elämänfilosofien ja Karl Marxin tai Stalinin opetuslasten välillä on radikaali ristiriita.”

¹⁰⁰ Johanneksen ilmestys, 16:13–14.

“harjoittaakseen viettelyn politiikkaa”.¹⁰¹ Tässä vertauksessa arvostelun kohteeksi joutunut laajemminkin Ranskan arvoliberaalit piirit, jotka kommunistit olivat lehden mukaan vietelleet omiin ateistisiin ja syntisiin piireihinsä. La Croix kutsui kommunistista puoluetta laupiaaksi samarilaiseksi ironisesti, sillä lehti korostaa myös sitä, että puolue teki näin hyödyntääkseen itseään, mutta viittaus kristinuskoon ja Raamattuun on silti selkeä. Kuten aikaisemmin mainittiin, lehti myös kutsui kommunismia kuoleman doktriiniksi ja kutsui jopa kommunismia “yhteiskunnalliseksi pakanismiksi”.¹⁰² Doktriini on erityisen mielenkiintoinen sanavalinta, koska sillä viitataan usein juuri uskonnollisiin oppeihin. Lehti olisi voinut kutsua kommunismia filosofiaksi tai ideologiaksi, mutta mutta valitsi sanan doktriini rinnastaen sen näin uskontoihin.

Vuonna 1937 lehti esitteli entistä vahvemman kannan kommunismin luonteeseen uskontona:

Le communisme, dit-il (R. P. Villain), est une religion. -- Ses adeptes doivent travailler à la réalisation de règne du communisme et soumettre toute leur vie à l'idole du prolétariat. Comme toute religion, le communisme a son dogme dont les principes généraux sont renfermés dans les oeuvres de Marx et de Lénine, et sa morale qui enseigne qu'il faut conformer ses actes au bien suprême qui est l'avènement de la cité communistes.¹⁰³

Katkelmassa kommunismia ei ainoastaan rinnasteta uskontoon, vaan sen sanotaan suoraan olevan uskonto. Siinä on uskonnon tavoin oppi, jota kommunistien tulisi seurata, jotta kommunismi toteutuisi, ja lehden mukaan kannattajat alistavat koko elämänsä “proletariaatin epäjumalankuvalle”. Puhuminen epäjumalankuvasta luultavasti on herättänyt myös lukijoissa voimakkaita tunteita, sillä se viittaa voimakkaasti kommunistien jumalattomuuteen. Tässäkin yhteydessä La Croix mainitsee Karl Marxin kommunistisena profeettana ja hänen lisäksi tällä kertaa Vladimir Leninin. Huomionarvoista on myös sanan “avènement” käyttö, jolla voidaan viitata myös adventtiin. Puhumalla kommunistisen valtion adventista, jolla La Croix viittaa vallankumoukseen, lehti luo kommunismista retorisesti jälleen kuvaa kristinuskon

¹⁰¹ La Croix, 20.3.1936, Jean Guiraud, “Le parti radical à la croisée des chemins”, 1–2; “pratiquant une politique de séduction”.

¹⁰² La Croix, 3.5.1936, Pierre L'Ermite, “Le drame d'aujourd'hui...”, 1; La Croix, 20.5.1936, Leon Merklen, “Le péril du communisme”, 1; “paganisme social”.

¹⁰³ La Croix, 9.2.1937, “Les Journées sociales de l'Union des services de santé et des services sociaux - Que penser du communisme?”, 3; “Kommunismi, hän sanoo (pastori Villain), on uskonto. -- Sen kannattajien täytyy työskennellä kommunismin vallan toteuttamiseksi ja alistaa koko elämänsä proletariaatin epäjumalankuvalle. Kuten kaikilla uskonnoilla, kommunismilla on dogminsa, jonka perusperiaatteet käsittävät Marxin ja Leninin työt, ja sen moraalit, joka opettaa, että sen esityksiin tulee sopeutua yleisen hyvän vuoksi, joka on kommunistisen valtion adventti.”

vastakohtana ja epäuskontona, ja tämänkin voidaan tulkita olevan viittaus siihen, että kommunistit ja PCF:n suosion kasvu olisivat merkki maailmanlopusta.

La Croix siis selkeästi retoriikassaan käsitteli kommunismia uskontona, mutta ei samalla tavalla kuin kristinuskoa, vaan ikään kuin kristinuskon vastakohtana tai antikristuksen oppina, mikä näkyy erityisesti vääriin profeettoihin, antikristukseen ja jopa maailmanloppuun viittaavassa retoriikassa. Siinä missä kristinuskossa tavoite on pelastua kadotukselta, La Croix:n kirjoitusten mukaan kommunistien tavoite oli tuoda kadotus maan päälle ja Ranskaan. Kommunisteja johtivat väärät profeetat, he rakensivat epäjumalankuvia ja uhrasivat elämänsä vaaralliselle aatteelle. Kuten paavin solmimasta Lateraanisopimuksesta nähdään, kommunismin vastaisuus ja pelko olivat niin voimakkaita, että niiden takia oltiin valmiita ja halukkaita kääntymään äärioikeiston puoleen.

3.2.2. Le Populaire ja “communisme athée”¹⁰⁴

Ehkä hieman yllättäen myös sosialistinen Le Populaire otti kantaa kommunismin ja uskonnon suhteeseen. Lehdellä ei ollut uskonnollisia kytköksiä, vaan uskonto näytti vasemmistolle tyypillisesti monilta osin olevan Le Populairelle melko yhdentekevä asia. Kuitenkin samainen vuoden 1937 kommunismin vaaroista varoittleva ensyklika, josta La Croix raportoi näyttävästi ja hätkähdyttävästi, nousi otsikoihin myös vasemmistolaisessa lehdessä.

Sen sijaan ei liene yllättävään, että Le Populairen suhtautuminen ensyklikaan oli täysin päinvastainen kuin uskonnollisen La Croix:n. Siinä missä La Croix ylisti paavin sanoja totuutena ja varoituksena, Le Populaire kehotti paavia tutustumaan sosialismiin, jotta ymmärtäisi mistä puhuu:

Nous engageons vivement Sa Sainteté à suivre les cours de l'Ecole Socialiste, où on lui enseignera que le déterminisme ou matérialisme économique de Karl Marx est une interprétation de l'histoire qui n'a, en soi, RIEN DE COMMUN AVEC LE MATERIALISME PHILOSOPHIQUE, EXPLICATION METAPHYSIQUE DU MONDE.¹⁰⁵

¹⁰⁴ Le Populaire, 21.3.1937, André Le Roux, “L'encyclique fasciste et la politique internationale du Vatican”, 3.

¹⁰⁵ Le Populaire, 19.3.1937, "Infaillible mais ignorant...", 1; “Kehotamme vahvasti Hänen pyhyyttään seuraamaan sosialistisen koulukunnan oppeja, jossa hänelle opetetaan, että determinismi tai Karl Marxin taloudellinen materialismi on historian tulkinta, jolla ei lähtökohtaisesti ole MITÄÄN YHTEISTÄ FILOSOFISEN MATERIALISMIN, METAFYYSISEN MAAILMAN SELITYKSEN, KANSSA.”.

La Croix:n tapaan myös Le Populaire teki oman kantansa selväksi ja puolusti kommunisteja kovasanaisesti ja avoimesti. Lehden mukaan Vatikaanissa kommunismia ja sosialismia oli tulkittu väärin, eikä sillä ollut mitään tekemistä filosofisen materialismin kanssa, vaan Marxin materialismi oli taloudellinen teoria. Suoraan paaville osoitettu kehoitus ottaa sosialismista oppina selvää ennen kuin kommentoi kommunismin vaarallisuutta, kertoi paljon lehden suhtautumisesta katoliseen kirkkoon. Paavia ei nähty samaan tapaan auktoriteettina kuin La Croix:ssa, vaan häntä voitiin näpöyttää ja hänelle saatettiin osoittaa nenäkkäitä huomautuksia. Huomautuksen loppu on vielä kirjoitettu isoilla kirjaimilla, mikä vahvistaa lehden sanomaa entisestään.

Le Populaire jatkoi vielä myöhemmissäkin numeroissa katolilaisten haastamista kyseenalaistamalla kirkon näkemyksiä kommunismista ja kommunistisesta puolueesta. Lehti nosti esille muun muassa sen, miksei paavi ollut tuominnut myös äärioikeistolaisia liikkeitä.¹⁰⁶ Tämä voidaan tulkita edellisen katkelman tutustumiskehoituksen tapaisena näpöytyksenä, sillä, kuten on todettu, paavi ei totisesti tuominnut äärioikeistoa, vaan teki fasistien kanssa yhteistyötä. Le Populaire otti siis kiistassa voimakkaasti kommunistien puolen, jotka olivat lehden mielestä joutuneet epäoikeudenmukaisen hyökkäyksen kohteeksi, ja puolestaan hyökkäsi uskontoa vastaan.

Le Populairin ja La Croix:n suhtautuminen kommunismiin ja uskontoon olivat siis käytännössä täydellisen päinvastaiset. Siinä missä La Croix uskoi kommunismin olevan suuri uhka kristillisen yhteiskunnan olemassaololle ja jopa maailmanlopun merkki, Le Populaire puolusti kommunisteja katolilaisten kritiikiltä. Lehdillä ei myöskään ollut yhtenevää linjaa uskonnosta kirjoittaessa retoriikan suhteen. La Croix retoriikka oli täynnä viittauksia Raamattuun ja uskonnollisia kielikuvia, kuten vertauksia profeetoista, doktriineista ja epäjumalankuvista, ja lehti muutenkin rakensi kommunismille uskonnollisia piirteitä. Le Populairella ei sen sijaan kirjoituksissaan ollut tämänkaltaisia metaforia tai viittauksia. Lehtien asennoituminen kommunistien ja kristittyjen välisiin jännitteisiin ja uskonnolliseen retoriikkaan käyvät yksiin lehtien ideologisten taustojen kanssa. Arvoiltaan liberaalin ja vasemmistolaisen Le Populairin voidaan olettaakin puolustavan muuta vasemmistoa kristittyjen kritiikiltä, kun taas katolilainen ja konservatiivinen La Croix puolestaan luonnollisesti puolusti uskontoa kommunismin uhalta.

¹⁰⁶ Le Populaire, 21.3.1937, André Le Roux, "L'encyclique fasciste et la politique internationale du Vatican", 3.

3.3. Parti communisten talouslinjaukset

3.3.1. Le Populaire ja “enthousiasme mitigé”¹⁰⁷

1920-luvun loppu ja 1930-luku olivat olleet taloudellisesti epävakaata aikaa yleisesti Euroopassa, eikä Ranska ollut tähän poikkeus. Ihmisten tyytymättömyys näkyi paitsi ääriliikkeiden suosion kasvuna, mutta myös massiivisina lakkoina, joista viimeisimmät järjestettiin loppukeväästä ja alkukesästä 1936. Vasemmistovoittoinen kansanrintama, johon sekä Le Populairen taustalla toiminut S.F.I.O että PCF kuuluivat, pyrki pitämään työväenluokan tyytyväisenä, ja alkoi valtaan päästyään ajaa uudistuksia, joiden toivottiin rauhoittavan levotonta tilannetta. Näihin kuuluivat muun muassa 40 tunnin työviikko ja kahden viikon palkallinen loma, ja uudistusten nopean läpiviennin toivottiin paitsi pitävän työläiset tyytyväisenä myös vähentävän lakkojen määrää.¹⁰⁸

Pääasiallisesti PCF tuki hallituksen toimia aktiivisesti ja Le Populaire kirjoittikin Parti communisten tuesta talous- ja työllisyyspolitiikan saralla useimmiten kiitolliseen sävyyn.¹⁰⁹ Kansanrintaman sisäiseltä kritiikiltä ei kuitenkaan tässäkään tapauksessa vältytty kokonaan. Eräessä “Tribune du Parti”-osiossa julkaistussa kirjoituksessa ilmaistiin huoli, siitä ottavatko Parti radical ja Parti communiste politiikassaan, erityisesti talouden näkökulmasta, riittävästi huomioon keskiluokan aseman. Pelkona oli, etteivät radikaalit ja kommunistit kiinnitä keskiluokkaan riittävästi huomiota, mikä saattaisi ajaa keskiluokan aseman kurjistumiseen. Tämä voisi puolestaan ajaa keskiluokan radikalisoitumiseen, ja ennen kaikkea äärioikeiston suosion kasvuun, kuten naapurimaissa Italiassa ja Saksassa oli käynyt: “L'exemple de pays voisins ne nous enseigne-t-il pas que c'est parmi les classes moyennes paupérisées et mécontentes que le fascisme recrute ses troupes ?”¹¹⁰ Ottaen huomioon, että Parti communiste oli aiemmin haukkunut maltillisempaa S.F.I.O:ta porvariston kätyriksi, ei ole yllättävää, että keskiluokan asema nousi puolueiden välillä kysymykseksi.

¹⁰⁷ Le Populaire, 27.3.1937, Daniel Guérin, “Front populaire de combat”, 4; “vaatimaton innostus”.

¹⁰⁸ Bodin & Touchard, 1985, 124; Sowerwine, 2001, 151-152, 155.

¹⁰⁹ Le Populaire, 9.5.1937, Georges-Th. Girard, “La chambre approuve le gouvernement - De M. Collomb... à M. Paul Reynaud”, 1-2; Sowerwine, 2001, 155.

¹¹⁰ Le Populaire, 27.3.1937, Daniel Guérin, “Front populaire de combat”, 4; “Eivätkö naapurimaidemme esimerkit opeta meille, että fasismi värvää joukkojaan köyhistyvästä ja tyytymättömästä keskiluokasta?”.

Keskiluokan aseman lisäksi talouteen liittyen myös kansallistaminen herätti keskustelua Le Populairessa, mitä voidaan pitää hieman yllättävänä. Samaisessa keskiluokan asemaa käsittelevässä mielipidekirjoituksessa arvosteltiin myös kommunistien suhtautumista kansallistamistoimiin. Kirjoituksen mukaan Parti communiste osoitti vain vaatimatonta innostusta, kun yrityskonsernien kansallistaminen nousi keskustelun aiheeksi. Toisessa kirjoituksessa kommunisteja kritisoitiin kansallistamiseen liittyvien päätösten jarruttamisesta.¹¹¹ Kansanrintaman virallisen ohjelman mukaan se pyrki kansallistamaan aseteollisuuden.¹¹²

Kommunistisen puolueen sanomalehti L'Humanité vastasi ensimmäisenä mainittuun kirjoitukseen, ja lehden vastaus osoitti hämmennystä. L'Humanitén mukaan kommunistit olisivat kyllä halunneet "laittaa rikkaat maksamaan ja verottaa yrityskonsernien tuottoja", mutta tämä ehdotus oli herättänyt muissa vain vaatimatonta innostusta, käyttäen samaa ilmaisua, jota Le Populaire käytti.¹¹³ Huomionarvoista Le Populairen huomautuksessa on, että Parti communiste ei sinänsä vastustanut teollisuuden kansallistamista, vaan ajoi sitä kyllä ahkerasti tietyillä teollisuuden aloilla. Puolueella oli kuitenkin näkemys, että kansallistaminen ilman vallankumousta olisi ainoastaan valtiokapitalismia ja työläisten hämäystä. Sen sijaan todellinen ja aito kansallistaminen voisi tapahtua ainoastaan vallankumouksen jälkeen, ja sitä ennen tapahtuva kansallistaminen voisi harhauttaa työläiset vallankumouksen tavoittelusta.¹¹⁴

Ideologiset erot nousivat siis tässä kysymyksessä S.F.I.O:n ja Parti communisten välille. Kuten PCF:n aseman kansanrintamassa suhteen kävi ilmi, vaikka Le Populaire korosti mielellään lehden virallisissa kirjoituksissa puolueiden yhtenäisyyttä, vaikka todellisuudessa vanhat erimielisyydet nostivatkin usein päätään. On myös huomionarvoista, että kommunistinen L'Humanité nosti vastauksessaan esille verotuksen eikä vastannut suoraan Le Populairen kirjoituksen väitteisiin kansallistamisesta, vaan siirsi keskustelun yritysten ja rikkaiden verotukseen. Tällainen aiheen välttely ei ole politiikassa tavatonta, mutta lukijalle kirjoituksista muodostuu helposti riitaisa kuva, etenkin kun L'Humanitén vastauksessa käytetään samaa ilmaisua "enthousiasme mitigé" kuin Le Populairen kirjoituksessa, mikä voidaan tulkita ivana.

¹¹¹ Le Populaire, 27.3.1937, Daniel Guérin, "Front populaire de combat", 4; "un enthousiasme mitigé."; 4.11.1937, J.-B. Séverac, "Nos raisons d'espérer", 1-2.

¹¹² Sowerwine, 2001, 149.

¹¹³ L'Humanité, 28.3.1937, "Mots et réalités", 4; "Il est à peine besoin de rappeler les propositions de notre parti communiste pour faire payer les riches et pour taxer les bénéficiaires des trusts, propositions pour lesquelles d'aucuns n'ont manifesté qu'un enthousiasme mitigé."

¹¹⁴ L'Humanité, 6.3.1936, "L'intervention de Racamond", 7-8.

Myös verotus herätti keskustelua vasemmistossa. Vuonna 1937 kansanrintamassa alettiin suunnitella verouudistusta, johon myös kommunistinen puolue teki myös oman ehdotuksensa “projet communisten”¹¹⁵. Le Populaire uutisoi sosialistisen rahaministerin Vincent Auriol perustaman työryhmän arviosta, jossa käytiin läpi näyttävästi kansanrintaman talouspolitiikan onnistumisia sekä arvioitiin muun muassa Parti communisten verosuunnitelmaa. Kirjoituksessa arvosteltiin kommunistien verosuunnitelmaa melko kovasanaisesti:

Pour remplacer le système actuel, le parti communiste présente un projet fiscal : sous des apparences séduisantes, ce projet hâtivement établi, comporte malheureusement de lourdes injustices et un déficit budgétaire inacceptable.¹¹⁶

Suunnitelma sai siis lehdeltä osakseen kovaa arvostelua, mitta samalla kirjoituksessa ylistettiin hallituksen verotustoimia niiden oikeudenmukaisuudesta ja siitä, kuinka niillä saadaan lisää tuloja: eli samoista elementeistä, joista kirjoitus kritisoi “projet communistea”. Kirjoituksesta tuleekin kuva, että siinä pyritään ennen kaikkea kehuaan hallituksen omaa ehdotusta korostamalla kommunistien ehdotuksen huonoja puolia.

Pääasiallisesti kommunistit kuitenkin tukivat S.F.I.O:n ajamia päätöksiä myös talouden saralla ja S.F.I.O:kin puolestaan näytti tukea ajoittain kommunisteille, kun he kohtasivat kritiikkiä.¹¹⁷ Julkinen kritiikki, jota PCF:n sai Le Populairen kirjoituksissa talouslinjauksista osakseen voidaankin tulkita politiikan tekona, sillä monet kirjoitukset, jotka kritisoivat kommunisteja, samanaikaisesti kehuivat S.F.I.O:ta ja sosialisteja: sosialistit ajavat myös keskiluokan asiaa, sosialistien verosuunnitelma on parempi ja niin edelleen. Vaihtoehtoisesti kommunisteja oli helppo käyttää tekosyynä sille, jos jokin agenda ei edennyt, sillä lehti oli aiemmin jo tehnyt selväksi, että PCF:ssa osataan olla myös itsepäisiä.

¹¹⁵ kommunistinen suunnitelma.

¹¹⁶ Le Populaire, 28.5.1937, “Les réformes fiscales du Front Populaire”, 2; “Korvatakseen nykyisen järjestelmän kommunistinen puolue esittää verosuunnitelmaa: houkuttelevan ulkokuoren alla, tämä hätäisesti laadittu suunnitelma, valitettavasti sisältää raskaita epäoikeudenmukaisuuksia ja hyväksymiskelvottoman budjettivajeen.”

¹¹⁷ Le Populaire, 3.2.1937, “Florimond Bonte approuve pleinement Léon Blum et Yvon Delbos”, 2; “La réponse de Léon Blum au sénateur Gautherot - La fable du complot communiste” 3.

3.3.2. La Croix ja “l'état fiscal”¹¹⁸

Lienee itsestäänselvyys, että oikeistokonservatiivisella La Croix'n näkemykset taloudesta olivat erilaiset kuin kommunistisen puolueen. Lehden mukaan kommunistisen puolueen talouspolitiikka oli tuhoisaa. Huolia lehdessä herätti muun muassa puolueen kansallistaa osaa teollisuuden aloista. Toisaalta hieman pilkkaavaan sävyyn, lehti ihmetteli sitä, miten kommunistinen puolue saattoi haluta vaan osan teollisuudesta kansallistamista ja pohdittiin tämän ristiriitaisuutta.¹¹⁹

La Croix'n lukijoille PCF:n talouspolitiikka näyttäytyi siis sekavana ja, kuten lehti itse kirjoitti, ristiriitaisena, mikä ei antanut puolueen politiikasta luotettavaa kuvaa. Ei liene myöskään yllättävää, että La Croix'n ja Le Populaire'n näkemykset kommunistien suhtautumisesta kansallistamiseen olivat päinvastaiset: Le Populaire oli huolissaan aloista, joiden kansallistamista PCF ei innokkaasti ajanut, kun taas La Croix kiinnitti huomionsa ja huolensa enemmän aloihin, joiden kansallistamista PCF oli aktiivisesti mukana ajamassa.

La Croix kuitenkin näytti olevan samaa mieltä Le Populairessa julkaistun kritiikin kommunistien verouudistusehdotuksesta kanssa. Lehti julkaisi lainauksen Le Populairessa julkaistusta kirjoituksesta, jossa “projet communista” arvosteltiin saatesanoilla, joiden mukaan lehti oli yllätynyt siitä, kuinka kovaa kritiikkiä juttua sisälsi.¹²⁰ La Croix siis saattoi jakaa sosialistien näkemyksen verosuunnitelman huonosta suunnittelusta, epäoikeudenmukaisuudesta ja budjettivajeen vakavuudesta. On myös mahdollista, että oppositioasemassa ollut lehti näki tilaisuuden aiheuttaa lisää kitkaa vasemmistopuolueiden väliin korostamalla niiden näkemuseroja ja pystyen mahdollisesti samalla heikentämään kansanrintaman rivejä ja toimintaa olematta varsinaisesti samaa mieltä Le Populairen kanssa.

La Croix kuitenkin kritisoi vasemmiston ja ennen kaikkea kommunistien veropolitiikkaa myös oma-aloitteisesti. Eräässä pääkirjoituksessa lehden päätoimittaja Jean Guiraud kuvaili kansanrintaman verotuksen olevan “l'état fiscal qui étrangle le pays”¹²¹. Samassa pääkirjoituksessa Guiraud syytti kommunisteja myös siitä, että kansanrintamassa ei oteta

¹¹⁸ La Croix, 29.10.1937, Jean Guiraud, “La quadrature du cercle”, 1-2; “verojen ruuvipenkki”.

¹¹⁹ La Croix, 15.1.1936, “Rassemblement populaire”, 5.

¹²⁰ La Croix, 5.6.1937, “Le projet de réforme fiscale communiste jugé par les socialistes”, 4; “On ne manquera pas d'être frappé par la vigueur de ces critiques.”.

¹²¹ “verojen ruuvipenkki, joka kuristaa maan”.

maaseudun taloudellista kriisiä vakavasti. Guiraudin mukaan pahimmillaan maaseudun huono taloudellinen tila voisi johtaa maaseudun autioitumiseen.¹²² Huoli kommunistien taloudellisten toimien vaikutuksesta maaseutuun nousikin Guiraudin pääkirjoituksissa esille useammin.¹²³ Yhtenä syynä suureen huoleen ja kritiikkiin maaseudun tilasta saattoi olla Espanjan sisällissota, jonka yhtenä alkusysäyksenä oli toiminut maaseudun kurjistuminen huonojen satojen ja korkean työttömyyden seurauksena. Lehdessä saattoi ehkä olla huolta, että Ranskassa maaseudun kurjistuminen voisi ajaa samanlaiseen tilanteeseen.

Kuten on käynyt ilmi, La Croix korosti PCF:n asemaa kansanrintamassa, ja uskoi sillä olevan enemmän valtaa kulisseissa kuin kansanrintama antoi ymmärtää, ja tämä näkyi myös lehden kritisoidessa kansanrintaman talouspolitiikkaa. Lehdessä oli näkemys, että kommunistit olivat onnistuneet junailemaan kansanrintaman ohjelmaan kommunismia, ja sitä kautta kansanrintaman toiminta oli kommunistista.¹²⁴ Tämä oletus näkyi myös esimerkiksi Guiraudin edellä esitellyistä pääkirjoituksista. Vaikka kommunistit eivät olleetkaan mukana hallituksessa, syyttävä sormi hallituksen lehden mielestä huonoista talouspäätöksistä osoitti kommunisteihin.

Ehkä hieman yllättäen siis sekä vasemmistolainen Le Populaire että oikeistolainen La Croix kritisoivat Parti communisten talouspolitiikkaa. Lähtökohdat kritiikille olivat kuitenkin erilaiset: La Croix lähtökohtaisesti vastusti Parti communisten talouspolitiikkaa, kun taas Le Populairen kritiikki osui enemmän siihen, että kommunistit eivät olleet lehden mielestä riittävän yhteistyöhaluisia ja noudattaneet kansanrintaman linjaa.

3.4. Neuvostoliitto

3.4.1. La Croix ja “parti moscoutaire”¹²⁵

La Croix näytti olevan todella huolissaan Neuvostoliiton vaikutusvallasta Parti communisteen ja lehdellä oli paljon sanottavaa näiden kahden suhteesta. Osana näitä huolia olivat pelko vallankumouksesta ja epäilykset siitä, että kommunistit levittäisivät Neuvostoliiton kommunistista propagandaa Ranskassa. Lehti kirjoittikin näistä huolista huomattavan paljon

¹²² La Croix, 29.10.1937, Jean Guiraud, “La quadrature du cercle”, 1-2.

¹²³ La Croix, 14.1.1936, Jean Guiraud, “Poing tendu et main ouverte”, 1-2.

¹²⁴ La Croix, 25.1.1936, “La crise” 5.

¹²⁵ La Croix, 19.1.1937, P.L., “Recul des communistes”, 1.

ja, kommunistisen puolueen ollessa osa kansanrintamaa, osa peloista heijastui myös tähän koalitioon kokonaisuutena. Lehdellä oli vahva epäily siitä, että Parti communiste levittäisi radikaaleja ajatuksiaan ja ideoitaan myös liittouman muihin puolueisiin. Huoli siitä, että PCF levittäisi kommunismia ja vallankumouksellisuutta koko kansanrintamaan ja juonisi ideologiaansa liittouman ohjelmiin, oli vahva.¹²⁶

Pelko siitä, että kommunistit levittäisivät propagandaansa ja Neuvostoliiton propaganda, olikin yleinen konservatiivien keskuudessa.¹²⁷ La Croix:n mukaan “kommunismi oli julistettu viholliseksi”, mutta Neuvostoliitto ei ollut “kieltänyt kommunismia ja sen propaganda”.¹²⁸ Koska Neuvostoliitto ei ollut sanoutunut irti kommunistisesta propagandasta, lehden mukaan oli mahdollista, että jokainen kommunisti, etenkin Parti communiste français:n jäsenet, voisi olla Neuvostoliiton vakoilija, jonka tehtävänä oli levittää kommunistista propaganda.¹²⁹

La Croix antoi Parti communistelle jopa lempinimen puolueen Moskovan suhteiden myötä. Vuoden 1937 aikana lehdessä PCF:hen viitattiin “parti mouscoutairena”, moskovalaisena puolueena.¹³⁰ Lisäksi useammassa artikkelissa Parti communiste françaisin jäseniin viitattiin sanalla “moscoutaires”, jolla tarkoitettiin henkilöä, jolla on yhteyksiä Moskovaan ja siellä olevaan kommunistiseen hallintoon.¹³¹ Lehdessä näyttikin olevan oletus, että kaikki mitä Parti communiste teki, oli jollain tapaa seurausta näistä yhteyksistä Neuvostoliiton kommunistiseen hallintoon. Esimerkiksi vuoden 1936 vaalien aikana La Croix oli vakuuttunut, että kaikki muutokset, joita PCF teki kampanjaansa sen aikana, olivat seurausta Moskovan käskyistä.¹³²

La Croix'n spekulatiot Ranskan kommunistien läheisistä suhteista Moskovaan eivät olleet ainoastaan lehden keksimiä huhupuheita, vaan puolueella todellisuudessaakin oli läheiset suhteet Neuvostoliittoon ja Kominterniin. Parti communiste français kuunteli Kominternin käskyjä monissa puolueen linjaa määrittäneissä kysymyksissä. Esimerkiksi ennen kuin PCF

¹²⁶ La Croix, 25.1.1936, “La crise”, 5.

¹²⁷ Bodin & Touchard, 1985, 42.

¹²⁸ La Croix 15.2.1936, “Ratification ou non-ratification du pacte franco-soviétique”, 2; “--et que le communisme était dénoncé comme l'ennemi. Et l'on ne nous a pas jusqu'à présent démontré que l' U. R. S. S. avait renoncé au communisme et à sa propaganda.”

¹²⁹ La Croix, 20.2.1936, “Le pacte franco-soviétique devant la Chambre”, 2.

¹³⁰ La Croix, 19.1.1937, P.L., “Recul des communistes”, 1.

¹³¹ La Croix, 20.1.1937, P.L., “Après le vent, la tempête”, 1; 25.3.1937, Les sanglants événements de Clichy devant la Chambre: Les accusations de M. Doriot contre le parti communiste”, 2; 6.4.1937, P.L., “Logique”, 1.

¹³² La Croix, 22.4.1936, “La campagne électorale”, 5.

sopi sopimuksen yhteistyöstä muun kansanrintaman kanssa, puolue odotti päätökselleen hyväksynnän Moskovasta.¹³³

La Croix:n mukaan ranskalaiset kommunistit kuitenkin jättivät huomiotta sen, kuinka asioiden todellinen laita oli kommunistisessa Neuvostoliitossa. Lehti toi esille sen, että todellisuudessa Neuvostoliitossa työväen asema ei ollut loistelia, vaan maa oli diktatuuri. La Croix:n mukaan olisi harhakuvitelmaa kommunisteilta luulla, että kommunistinen järjestelmä kurittaisi vaan porvaristoa, vaan se tuhoaisi koko Ranskan.¹³⁴ Tämän kirjoituksen oli selvästi tarkoitus toimia varoituksena lehden lukijoille kommunismin vaaroista, mutta myös olla uhkaus kommunisteille siitä, kuinka heidän tavoitteensa eivät tuhoaisi vain heidän vihollisiaan vaan myös heidät itsensä. La Croix'n tavoite tuskin oli suojella kommunisteja, vaan kirjoitus toimi pikemminkin varoituksena. Toisessa artikkelissa lehti kehotti hieman nenäkkäästi kaikkia kommunisteja muuttamaan Ranskasta Venäjälle, jos se oli kommunisteista niin hieno paikka. Siellä olisi kyllä tilaa heille kaikille: “Si la Russie est un tel paradis, pourquoi tant sentinelles pour d'en sortir..? Pourquoi tous nos communistes ne vont-ils pas y vivre..? Elle est assez grande pour les loger tous !”¹³⁵

Parti communiste français Neuvostoliitto-suhteisiin liittyen La Croix kyseenalaisti myös puolueen yleistä isänmaallisuutta ja sitä, edustaako puolue Ranskaa vai Neuvostoliittoa. Lehdessä otettiin kovasanaisesti kantaa PCF:n mainokseen, jossa punaisista kehyksistä julistettiin kommunistien olevan “le vrai visage de la France”, Ranskan oikeat kasvot:

Eh bien, c'est exactement le contraire qui est vrai ! Le « vrai visage de la France », c'est la France qui reste elle-même, qui affirme hautement qu'elle n'est pas et ne sera jamais communiste, qui ne veut ni de la guerre civile ni de dictature d'aucune sorte et qui émerge, non d'un cadre «rouge», mais d'un cadre tricolore...¹³⁶

Katkelmassa näkyy selkeä kannanotto siihen, että kommunismi ei edusta Ranskaa tai ranskalaisuutta. Toisin kuin kommunistit väittävät he eivät ole “Ranskan oikeat kasvot” eivätkä

¹³³ Tiersky, 1977, 423-424; Horn, 1996, 140.

¹³⁴ La Croix, 11.9.1937, Antoine de Tarle, “Ce que nos communistes devraient savoir”, 4.

¹³⁵ La Croix, 3.5.1936, Pierre L’Ermite, “Le drame d’aujourd’hui...”, 1; “Jos Venäjä on kerran sellainen paratiisi, niin miksi niin monet vartiomiehet yrittävät lähteä sieltä..? Mikseivät kaikki kommunistimme mene sinne asumaan..? Se on riittävän iso majoittamaan heidät kaikki!”.

¹³⁶ La Croix, 14.3.1937, “En France... et ailleurs”, 7: “No, totuushan on täysin päinvastainen! “Ranskan oikeat kasvot” ovat Ranska, joka pysyy omana itsenään, ja voimakkaasti varmistaa sen, että Ranska ei ole eikä koskaan tule olemaan kommunistinen, eikä halua minkäänlaista sisällissotaa tai diktatuuria, eikä kumpua “punaisista” kehyksistä, vaan trikolori-kehyksistä...”.

tule koskaan olemaan. Sen sijaan Ranskan “kasvot” ovat isänmaalliset ranskalaiset, jotka kieltäytyvät diktatuurista ja “punaisista kehyksistä” eli sosialismista sekä kommunismista ja tukevat nykyistä Ranskaa, jota kuvataan katkelmassa trikolori¹³⁷-kehyksillä, eli edustavat La Croix’n näkemyksiä. Neuvostoliiton lisäksi katkelmassa viitataan myös Espanjan sisällissotaan, joka näkyi La Croix’n kirjoituksissa myös Parti populairesta kirjoittaessa. Tässä yhteydessä sisällissotaan viittaaminen toimi kuitenkin jälleen pelotteena, sillä Espanjan sisällissodassa vasemmisto eli tasavaltalaiset olivat näkyvänä osapuolena. Jälleen La Croix loi siis lukijoilleen kuvaa kommunistisesta puolueesta uhkana Ranskalle.

3.4.2. Le Populaire ja “leçon des faits et les attaques classiques”¹³⁸

Neuvostoliiton ja Parti communiste français välit eivät nousseet Le Populairessa yhtä tärkeäksi teemaksi kuin La Croix’ssa, vaikka lehdessä niistä kirjoitettiinkin. Yhtenä syynä tähän on varmasti se, että vasemmistossa tuskin nähtiin Neuvostoliittoa ja todennäköisyyttä siihen, että kommunistinen puolue levittäisi Moskovan propagandaa, yhtä uhkaavana kuin oikeistossa. Vaikka monissa sosiaalidemokraattisissa ja maltillisemmissä sosialistisissa piireissä antikommunismi oli yleistä, kuten S.F.I.O:ssakin oli aiemmin ollut, puolueen ja PCF:n yhteistyö oli vähentänyt lehden virallisen linjan antikommunismia. Pelkoa siitä, että kommunistit levittäisivät Ranskassa Neuvostoliiton propagandaa, käsiteltiin kuitenkin uutisessa, joka raportoi Saksan kansanvalistus- ja propagandaministerin Joseph Goebbelsin lausuntoa koskien Ranskan kommunisteja. Jutun mukaan Goebbelsin lausunto siitä, että kommunistinen puolue saa ohjeensa Moskovasta, oli “klassinen hyökkäys”¹³⁹ Neuvostoliittoa ja PCF:ta kohtaan.¹⁴⁰

Vaikka Le Populaire puolusti Parti communistea Goebbelsin väitteitä vastaan, eivät kommunistit ja Le Populaire olleet aina yksimielisiä Neuvostoliitosta ja kommunistien internationalistisesta johdosta. Le Populairessa johtoasemassa ollut Jean-Baptiste Séverac kirjoitti tuhtuneen kirjoituksen lehteen kommunistisesta puolueesta, kun puolueen johtaja

¹³⁷ Ranskalaiset usein kutsuvat lippuaan nimellä tricolore, viitaten lipun kolmeen väriin.

¹³⁸ Le Populaire, 6.2.1937, “Violent discours de Goebbels”, 3; Le Populaire, 30.11.1937, J.B. Severac, “Maurice Thorez reprend contre les socialistes les accusations de Dimitrov”, 1; “totuuden oppitunti ja klassisia hyökkäyksiä”

¹³⁹ “les attaques classiques”.

¹⁴⁰ Le Populaire, 6.2.1937, “Violent discours de Goebbels”, 3.

Maurice Thorez ei suostunut tuomitsemaan kommunistisen internationaalien puheenjohtajan Georgi Dimitrovin sosialismin ja sosiaalidemokraattien vastaisia kommentteja. Lehden mukaan Dimitrovin kommentit olivat “contrevérité historique”¹⁴¹ ja lehti ihmetteli, kuinka ne Thorezin mukaan saattoivat olla “leçon des faits”¹⁴². Le Populairen mukaan sekä Dimitrov että Thorez lisäksi omalla tavallaan vääristelevät työväenliikkeen historiaa lausunnoissaan. Thorezin mukaan kommunistinen puolue on tehnyt suurimmat ponnistelut Ranskassa vasemmiston yhtenäisyyden eteen ja sosialistit jarruttaneet sitä, mikä on täysin päinvastainen kuva kuin se, jonka Le Populaire on kirjoituksissaan antanut.¹⁴³

Tässä kirjoituksessa nousee esiin jälleen se, että vasemmiston suuri yhtenäisyys, jota Le Populaire korosti mielellään, oli osittain kulissia, ja pohjautui enemmän retoriikkaan kuin todelliseen aatteelliseen lähentymiseen. Tämä käy ilmi sekä kommunistien että S.F.I.O:n toiminnasta. Toisaalta katkelmassa näkyy S.F.I.O:n tyrmistyminen PCF:n uskollisuudesta enemmän Neuvostoliitolle kuin kotimaiselle vasemmistolle, ja toisaalta taas se, kuinka PCF:n vieläkin seurasi Neuvostoliiton ohjeita tarkasti. PCF:n osalta siinä on puolestaan nähtävissä puolueen vanhaa sosialismin vastaisuutta.

Le Populairen kirjoitukset Neuvostoliitosta ja maan omista kommunisteista tiivistävät lehden yleistä suhtautumista kommunisteihin melko hyvin. Vasemmiston ulkoisten tahojen arvostellessa kommunisteja lehti hyppäsi usein puolustuskannalle ja yritti parhaansa mukaan kumota kritisoivia väitteitä. Toisaalta lehdessä julkaistiin myös kirjoituksia, jotka kritisoivat ja arvostelivat Parti communisten ja sen jäsenten toimintaa, välillä kovasanaisestikin. La Croix puolestaan suhtautui Ranskan kommunistien ja Neuvostoliiton suhteisiin vähintään epäilevästi, ja osoitti selkeästi suurta huolta siitä, mihin valtion tila menisi, mikäli kommunistit ja sitä kautta Neuvostoliitto saisi lisää valtaa Ranskassa.

Molempien lehtien suhtautuminen Parti communisten françaiseen on siis tiivistettävissä helposti. La Croix'n uutisointia leimasi kaikissa teemoissa antikommunismi ja kommunismin pelko, joka välittyi lehden lukijoille myös varmasti selvästi. Oli kyseessä sitten kansanrintaman toiminta tai uskonnollisuus, La Croix nosti kommunistisen puolueen esille vihollisena ja loi

¹⁴¹ “historiallisia epätotuuksia”.

¹⁴² “totuuden oppitunti”.

¹⁴³ Le Populaire, 30.11.1937, J.B. Severac, “Maurice Thorez reprend contre les socialistes les accusations de Dimitrov”, 1.

puolueesta uhkakuvia paitsi lehden lukijoiden arvoille ja elämäntavalle, mutta myös koko Ranskalle. Le Populairen suhtautumista Parti communisteen taas leimasivat toisaalta kansanrintaman toiminta ja vasemmiston yhtenäisyyden korostaminen antifasistisen rintaman vahvistamiseksi. Toisaalta taas monista kirjoituksista oli nähtävissä vielä myös vanhat kaunat, ja se ettei puolueiden vihanpidon aikaiset haavat olleet vielä kokonaan parantuneet.

4. Parti populaire français maltillisessa oikeisto- ja vasemmistolehdistössä

Tämä luku käsittelee sitä, kuinka maltillinen ja konservatiivinen oikeistolehti La Croix ja maltillinen vasemmistolainen Le Populaire, jonka takana toimi sosialistinen puolue S.F.I.O, kirjoittivat äärioikeistolaisesta Parti populaire français¹⁴⁴-puolueesta (PPF) vuosina 1936–1937. Parti populaire oli entisen kommunistin Jacques Doriotin vuonna 1936 perustama puolue, joka perustaminen katsotaan tapahtuneen vastareaktiona vasemmistoenemmistöisen kansanrintaman vaalivoitolle. PPF oli luonteeltaan äärioikeistolainen ja se otti paljon mallia Italian fasisteilta ja Saksan natseilta niin poliittisiin linjauksiin kuin puolueen esiintymiseen ja habitukseenkin. Luvussa tullaan käsittelemään neljää teemaa, joiden kautta lehdet kirjoittivat puolueesta: Parti populairen suhde vasemmistoon, puolueen ideologia ja fasistisuus, puolueen puheenjohtaja ja perustaja Jacques Doriot sekä puolueen turvallisuuspoliittiset näkemykset ja vaikutukset Ranskan sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen.

4.1. Parti populaire françaisin suhde vasemmistoon

4.1.1. La Croix ja “l'ennemi commun”¹⁴⁵

La Croix’lla ja Parti populaire oli ideologisesti yhteistä vahvassa antikommunistisessa linjassa. Kuten Parti communiste käsitelleessä luvussa nousi esille, Euroopassa yleisesti katolisissa piireissä paavia myöten tuomittiin kommunismi, mikä loi yhteistyötä äärioikeiston ja katolisten piirien välille, tunnetuimmin Mussolinin hallinnon ja Vatikaanin. Tämä näkyi myös siinä, kuinka La Croix uutisoi puolueesta, ja lehti yhtyi kirjoituksissaan moniin PPF:n antikommunistisiin lausuntoihin.¹⁴⁶ Lehti lainasi puolueen puheenjohtajaa Jacques Doriotia, kun tämä oli julistanut puolueen tapaamisessa kommunismin olevan yhteinen vihollinen. “L'ennemi commun, c'est le communisme.”¹⁴⁷ Samassa artikkelissa kerrotaan dramaattisesti, kuinka Doriot oli julistanut sodan punaista diktatuuria, “dictature rouge”, vastaan, viitaten

¹⁴⁴ suom. Ranskan kansanpuolue.

¹⁴⁵ La Croix, 11.11.1936, “Au Congrès du Parti populaire français M. Jacques Doriot dresse un vif réquisitoire contre la "dictature de Moscou"”, 5; “yhteinen vihollinen”.

¹⁴⁶ La Croix, 25.3.1937, “Les accusations de M. Doriot contre le parti communiste”, 2.

¹⁴⁷ La Croix, 11.11.1936, “Au Congrès du Parti populaire français M. Jacques Doriot dresse un vif réquisitoire contre la "dictature de Moscou"”, 5; “Yhteinen vihollinen on kommunismi.”.

kommunisteihin ja Moskovaan, ja retoriikka punaisesta diktatuurista olikin toistuva teema La Croix'n kirjoituksissa, jotka käsitelivät Parti populairea ja puolueen puheita.

Toisessa Doriotin kommunismin vastaisessa puheessa Doriot ilmoitti La Croix'n mukaan olevansa valmis yhteistyöhön kaikkien niiden tahojen kanssa, jotka vastustavat kommunismia ja Moskovan sortoa: "M. Jacques Doriot, président du parti, prononça un important discours politique dans lequel il condamna les manoeuvres communistes et déclara de nouveau qu'il était prêt à s'allier « à toutes les forces quelles qu'elles soient pour empêcher l'oppression de Moscou »"¹⁴⁸ La Croix korosti puheesta kirjoitetussa uutisessa, kuinka tärkeä poliittinen puhe tämä oli. Lisäksi lehdessä kirjoitettiin, kuinka Doriot taisteli tulisesti kommunistista liikettä vastaan.¹⁴⁹ Lehden kirjoituksista voidaan siis tulkita, että siellä oltiin valmiita vastustamaan kommunismia Parti populairen kanssa.

Merkityksetöntä PPF:n vihamielisessä suhtautumisessa vasemmistoon tuskin oli myöskään S.F.I.O:n puheenjohtajan, ja sitä kautta kansanrintaman johtohahmon, Léon Blumin juutalaisuus. Antisemitismi oli lähtenyt Ranskassakin nousuun vuosikymmenen vaihteen talousvaikeuksien seurauksena, eikä Blumin valtaannousu todellakaan vähentänyt yhteiskunnallisessa keskustelussa päätään nostanutta juutalaisvihaa. Ranskan äärioikeisto, mukaan lukien PPF, ei ollut mikään poikkeus yleiseurooppalaiseen äärioikeiston antisemitismitrendiin.¹⁵⁰ Myöskään La Croix'n piireissä ei arvostettu juutalaisia kovin korkealle, joten molemmissa herätti voimakasta vastustusta juutalaisen johtama rintama, joka nähtiin kaiken lisäksi kommunistisena.

La Croix'n ja PPF:n yhteinen vihollinen paljastui myös, kun Jacques Doriot joutui sanaharkkaan kommunistisen puolueen sanomalehden L'Humanitén kanssa. L'Humanité syytti Doriotia ja PPF:ta saksalaisen propagandan levittämisestä Ranskassa. La Croix'n mukaan nämä väitteet olivat "pelkkää herjausta", ja Doriot pystyisi kyllä todistamaan tämän oikeudessa.¹⁵¹ On mielenkiintoista, että La Croix kutsui näitä väitteitä Parti populairea ja

¹⁴⁸ La Croix, 17.11.1936, "M. Doriot. chef du Parti populaire français, a parlé devant 20 000 personnes", 5; "Hra Jacques Doriot, puolueen puheenjohtaja, piti tärkeä poliittisen puheen, jossa hän tuomitsi kommunistiset manööverit ja julisti taas olevansa valmis liittoutumaan 'kaikkien mahdollisten voimien kanssa vastustaakseen Moskovan sortoa'."

¹⁴⁹ La Croix, 11.5.1937, "Le dimanche politiques - Un discours de M. Yvon Delbos à Saint-Dizier", 6; "Le maire de Saint-Denis a combattu vivement le mouvement communiste"

¹⁵⁰ Joly, 2015, 116.

¹⁵¹ La Croix, 22.11.1936, "M. Jacques Doriot poursuit «l'Humanité», 2; "une pure calomnie".

Doriotia vastaan herjaukseksi, vaikka lehti syytti itse usein kommunisteja Neuvostoliiton propagandan levittämisestä. Lisäksi L'Humanitén "herjaus" siitä, että PPF:lla olisi suhteita Ranskan ulkopuolisiin äärioikeistojärjestöihin, ei ollut täysin perätöntä, kuten La Croix väitti. Esimerkiksi Robert Soucy on nostanut esille sen, että vaikka huhuja puolueen yhteyksistä Saksaan ei ole vahvistettu, Parti populairella oli suhteita Italian fasistiseen puolueeseen. Itse asiassa Soucyn mukaan vuodesta 1936 lähtien, jolloin puolue perustettiin, se sai säännöllistä rahoitusta Italiasta.¹⁵²

Puolueen saama rahoitus oli salaista, eikä La Croix'ssa näin ollen välttämättä tiedetty siitä, että PPF:lla todellisuudessa olikin yhteyksiä äärioikeistoon muualla Euroopassa. Vaikka yhteydet eivät olleetkaan natsi-Saksaan, kuten L'Humanité väitti, on silti huomionarvoista, että La Croix tyrmäsi huhut näin jyrkästi ja rajuin sanakääntein, etenkin ottaen huomioon, että lehdessä kirjoitettiin hyvin samankaltaisia kirjoituksia Parti communistesta. Tästä onkin jälleen nähtävissä La Croix'n vahva antikommunistinen linja, ja voidaan tulkita, että lehti olisi pitänyt uhkaa saksalaisesta propagandasta Ranskalle vähemmän vahingollisena kommunistien levittämää Neuvostoliiton propagandaa.

Yhteisen antikommunistisen linjan lisäksi La Croix myös uutisoi usein Parti populairen suhteesta Parti communisteen ja puolueista yhdessä. Osasyynä tähän oli myös varmasti myös se, että Parti populaire toi tosiaan itse paljon esille kommunistista puoluetta puheissaan. Esimerkiksi vuonna 1936 La Croix uutisoi puolueen puheenjohtaja Doriotin puheesta, jossa Doriotin oli tuominut kommunismin.¹⁵³ Seuraavana vuonna puolueen ahkera antikommunististen puheiden pitäminen jatkui, jolloin jatkui myös La Croix'n ahkera uutisointi puolueen antikommunistisesta linjasta.¹⁵⁴ Sen lisäksi siis, että antikommunismi sopi La Croix'n ideologiaan, se oli myös tema, jota PPF toi itse paljon esille.

Parti populairen jäsenet ja kannattajat joutuivat myös usein tekemisiin Front populairen, eli vasemmistijohtoisen kansanrintamahallituksen, kannattajien kanssa, mikä antoi La Croix'lle lisää tilaisuuksia uutisoida näistä yhdessä. Kohtaamiset eivät käytännössä koskaan kuitenkaan tapahtuneet miellyttävissä, tai edes rauhanomaisissa, merkeissä, ja myös La Croix noteerasi

¹⁵² Soucy, 1995, 226-227.

¹⁵³ La Croix, 17.11.1936, "M. Doriot. chef du Parti populaire français, a parlé devant 20 000 personnes", 5.

¹⁵⁴ La Croix, 2.2.1937, "Le dimanche politique", 6; 24.3.1937, "M. Jacques Doriot propose de nommer une Commission parlementaire chargée d'enquêter sur les ressources financières des partis politiques", 5.

tämän kirjoituksissaan. Lehti esimerkiksi raportoi Parti populairen kokoontumisesta, jota kommunistit yrittivät häiritä mielenosoituksilla, Lehden mukaan kommunistit hädettiin tapahtumapaikalta, minkä jälkeen osa mielenosoittajista puhkoi kokoontumiseen osallistuvien autoista renkaat ja kokoontumisen päätyttyä heitti osallistujia kivillä.¹⁵⁵

Toisessa samankaltaisessa tapauksessa Parti populaire ja Parti communiste päätyivät samoihin otsikoihin, kun La Croix uutisoi PPF:n kokoontumisesta, jota kommunistit olivat yrittäneet häiritä, ja häiritsemisen epäonnistuttua kommunistit olivat lehden mukaan alkaneet purkaa turhautumistaan häiriköimällä sivullisia.¹⁵⁶ Tapaamisten lisäksi vasemmisto oli myös La Croix'n mukaan häirinnyt PPF:n vaalikampanjointia, mistä oli jälleen muodostunut käsiryö.¹⁵⁷ Uutisissa, joissa La Croix kirjoitti PPF:n ja vasemmiston kohtaamisista voidaan siis nähdä kaava, joka toistuu: Parti populaire järjestämässä rauhassa kokoontumisia, joita vasemmisto, yleensä kommunistit, tulivat häiritsemään väkivaltaisuuksilla ja riehumisella.

La Croix loi siis PPF:n ja vasemmiston, etenkin kommunistien, välille asetelmaa, jossa PPF yritti tehdä politiikkaa sivistyneesti ja järjestää rauhassa tapaamisiaan, joita riidanhaluinen ja sivistymätön vasemmisto tuli häiritsemään. Tämän kuvan antaminen oli La Croix'ltä varmasti tarkoituksenmukaista, sillä lehden omaan ideologiseen agendaan sopi vasemmiston parjaaminen. Lisäksi lehti maalasi lukijoilleen kuvaa PPF:sta, ja erityisesti sen puheenjohtajasta Jacques Doriotista, ylväinä ja uskaliaina kommunistisen rintaman vastustajina.

4.1.2. Le Populaire ja "la colère gronde parmi les travailleurs"¹⁵⁸

Myös Le Populaire kirjoitti PPF:n suhteesta ja suhtautumisesta vasemmistoon, mutta kuten voidaan olettaa, vasemmistotaustainen lehti loi hyvin erilaista mielikuvaa tästä suhteesta kuin La Croix. Siinä missä La Croix antoi vasemmiston vastamielenosoituksista kuvan väkivaltaisena riehumisena, Le Populairen kirjoituksissa ne näyttäytyivät enemmän välttämättömänä pahana, johon vasemmistossa jouduttiin turvautumaan pakon edestä

¹⁵⁵ La Croix, 17.3.1937, "Nouvelles politiques: Incidents a Versailles", 2.

¹⁵⁶ La Croix, 4.11.1936, "La liste s'allonge toujours des bagarres provoquées par le parti communiste", 5.

¹⁵⁷ La Croix, 25.7.1937, "Des bagarres à Saint-Denis", 2.

¹⁵⁸ Le Populaire, 3.1.1937, "A travers la Banlieu - Les manœuvres de M. Doriot provoquent des incidents", 6; "työläisten keskuudessa rymisee raivo".

äärioikeiston vastustamiseksi. Esimerkiksi vuonna 1936 lehdessä kirjoitettiin juuri tähän sävyyn: “--réunion qui devait inévitablement, étant donné son caractère et son objet, provoquer les réactions de l'opinion publique. Des contre-manifestations étaient certaines.”¹⁵⁹

Seuraavana vuonna tapahtuneessa selkkauksessa, jossa Saint-Denis'n kunnan työläiset olivat joutuneet tekemisiin poliisin kanssa protestoidessaan, Le Populaire jälleen vyörytti syyn PPF:n niskoille. Lehden mukaan tapaus oli Doriotin, joka oli tunnettu Saint-Denis'n paikallispolitiikassa, provosoima, ja lehti ilmaisi ymmärryksensä työläisiä kohtaan: “Aussi comprend-on que la colère gronde parmi les travailleurs--”.¹⁶⁰ Kuva, jollaista Le Populaire maalasi PPF:n ja vasemmiston dynamiikasta näiden välisissä väkivaltaisuuksissa, on siis päinvastainen kuin kuva, jonka La Croix lukijat saivat. Le Populairen lukijat saivat lehden kirjoituksista kuvan, että kommunistien ja muun vasemmiston vastamielenuosoitukset ja jopa väkivaltaisuuudet olivat täysin PPF:n ja Doriotin syytä.

Vasemmiston ja PPF:n suhde näkyi Le Populairen kirjoituksissa myös siinä, että lehden taustalla vaikuttanut S.F.I.O. ja Parti populaire tavoittelivat aluksi äänestäjiä samasta väestöryhmästä eli työväestä. Etenkin PPF:n alkutaipaleella sen jäsenistö koostui suurelta osin työläisistä, vaikka puolue alkoikin nopeasti menettää kannatustaan työväen joukossa. Iso osa työväkeen kuuluvista ei nimittäin kokenut PPF:n konservatismia omakseen vaan äänesti mieluummin tuttuja kansanrintamaan kuuluvia puolueita eli S.F.I.O:ta tai Parti communistea.¹⁶¹

Le Populairen kirjoituksista voidaan kuitenkin nähdä, että lehdessä oltiin tietoisia siitä, että osa työväkeen kuuluvista kansalaisista oli jossain vaiheessa pitänyt Parti populairea ainakin houkuttelevana vaihtoehtona. Lehdessä pyrittiin usein korostamaan sitä, miksi PPF olisi huono vaihtoehto vasemmistolaiselle työväenluokkaan kuuluvalla äänestäjällä. PPF:n ottaessa esimerkiksi kantaa syndikalismiin¹⁶², Le Populaire julkaisi ivallisen vastauksen:

¹⁵⁹ Le Populaire, 20.9.1936, “Maître Jacques ex-Doriot se défile...”, 2; “--kokoontuminen tulisi väistämättä, ottaen huomioon sen luonteen ja päämäärän, provosoimaan reaktioita kansassa. Vastamielenuosoitukset olivat varmoja.”

¹⁶⁰ Le Populaire, 3.1.1937, "A travers la Banlieu - Les manœuvres de M. Doriot provoquent des incidents", 6; “Joten on ymmärrettävää, että työläisten keskuudessa rymisee raivo--”.

¹⁶¹ Soucy, 1995, 237.

¹⁶² unionismi; työväenliike, jonka ytimessä oli toiminta ammattiyhdistyksissä (Rosanvallon, 2007, 170, 181–182).

Ceci admis - ce n'est pas si facile, mais puisque nous sommes dans la théorie... - ceci admis, on déclare : seul le P.P.F. de Doriot peut sauver le syndicalisme.

Et voilà la démonstration faite.

Etes-vous convaincus ? Non ? Nous ne le sommes pas davantage.

A vrai dire, personne ne l'est. Même pas Doriot.

Mais il essaye tout de même.¹⁶³

Kirjoituksessa ilmaistiin pisteliäästi se, että PPF:lla ei ole mitään annettavaa syndikalismille ja ammattiyhdistyksille. Siinä myös korostetaan, kuinka hölmöä PPF:lta on edes yrittää tehdä politiikkaa aiheen parissa, sillä kukaan ei lehden mukaan uskoisi tämän onnistumiseen, ei edes puolue itse. Tämä luo puolueesta kuvan voimattomana. Lisäksi lisäys siitä, että edes puolueen puheenjohtaja Doriot ei uskonut julistukseensa, antaa lehden lukijoille mielikuvan siitä, että puolue tekee turhia lupauksia, joiden toteutumiseen se ei itsekään usko. Mahdollisille äänestäjille tämä kuvaus tuskin lienee ollut houkutteleva.

Le Populaire myös mielellään korosti lukijoilleen, kuinka irtautuneita tavallisen työläisen elämästä Parti populairessan oltiin. Kun vuonna 1937 Doriotin kunniaksi järjestettiin juhlat, Le Populaire korosti osallistujalistaa, johon kuului lehden mukaan muun muassa monarkistiateemisia, talousvaikuttajia, armeijan johtajia ja aatelisia. "On est chef d'un parti « populaire » ou on ne l'est pas, n'est-ce pas ?"¹⁶⁴, kirjoitti Le Populaire tapahtumasta, jälleen ivalliseen sävyyn pohtien sitä, johtaako Doriot todella kansanpuoluetta. Korostamalla Doriotin asemaa eliitin keskellä Le Populaire pystyi luomaan lukijoilleen kuvan hänestä, ja samalla koko puolueesta, yläluokkaisena ja työläisen arjesta irtautuneena. Näin Le Populaire pystyi korostamaan eroja, joita PPF:n, erityisesti sen johdon, ja tavallisen työläisen välillä oli.

Le Populairen kirjoituksissa on lisäksi oleellista ottaa huomioon se, että lehden taustalla ollut vasemmistopuolue S.F.I.O oli osa kansanrintamayhteistyötä, jonka olemassaolo perustui pitkälti fasismin ja äärioikeiston vastustamiselle. Onkin siis lehden linjan mukaista pyrkiä antamaan sen lukijoille äärioikeistolaisesta PPF:sta kuva puolueena, joka kohtelee

¹⁶³ Le Populaire, 10.1.1937, A.K. : "Doriot rêve de conquérir... la C. G. T. ! - ...mais ses procedes n'ont guere de succes apres", 4; "Tämän myöntäen - se ei ole helppoa, mutta koska puhumme nyt teoriasta...- tämän myöntäen, julistetaan: vain PPF ja Doriot voivat pelastaa syndikalismia. Ja näin, julistus on tehty. Oletteko vakuuttuneita? Ette? Me emme ole yhtään sen enempiä. Itse asiassa kukaan ei ole. Ei edes Doriot. Mutta hän yrittää siitä huolimatta."

¹⁶⁴ Le Populaire, 26.2.1937, "Dis-moi qui tu hantes...", 2; "Onko hän 'kansan' puolueen puheenjohtaja vai eikö ole, vai mitä?"

vasemmistolaisia työläisiä huonosti ja jopa uhkaa heitä väkivallalla. S.F.I.O:n puheenjohtajan Léon Blumin mukaan työväenluokkaan kuuluvien tärkein tehtävä oli Front populairen aikana vastustaa fasismia, ja tämä näkyikin selvästi lehden linjassa.¹⁶⁵

Le Populairella ja La Croix’lla oli siis yhteistä siinä, että molemmat lehdet pyrkivät rakentamaan kuilua ja vihamielistä asetelmaa Parti populairen ja vasemmiston välille. Asetelma oli kuitenkin siinä suhteessa erilainen, että Le Populairen kirjoituksissa PPF näyttäytyi uhkana ja syypäänä väkivaltaisuuksiin, kun taas La Croix’n kirjoituksissa muodostelma oli päinvastainen. Oikeistolaisen lehden mukaan vasemmisto oli uhka, jota vastaan Parti populaire rohkeasti ja urhoollisesti taisteli, vaikkakin kaikki väkivaltaisuuudet olivat vasemmiston provokaatioita.

4.2. Suhtautuminen Parti populairen fasistisuuteen

4.2.1. La Croix ja “Dans son discours, M. Jacques Doriot...”¹⁶⁶

Kuva, joka La Croix’n lukijoille Parti populairesta muodostui, ei vastannut todellisuutta siinä, että La Croix ei ottanut lainkaan kantaa puolueen äärioikeistolaisuuteen eikä kutsunut puoluetta fasistiseksi, vaikka puolue omien kuvaustensakin perusteella sellainen oli. Puolueen puheenjohtaja ja perustaja Jacques Doriot oli itse sanonut Parti populairea perustaessaan, että haluaa perustaa fasistisen puolueen, jollaista Ranska ei ole aiemmin nähnyt, ja luoda Ranskalle oman fasismin.¹⁶⁷ Parti populaire ei voinut kuitenkaan avoimesti mainostaa itseään fasistisena, sillä vuonna 1936 kansanrintaman hallitus oli määrännyt fasistiset järjestöt lakkautettaviksi.¹⁶⁸

Sen sijaan, että lehti olisi käsitellyt Parti populairea fasismin näkökulmasta, pelkästään puoluetta käsittelevät kirjoitukset koskivat usein vähemmän ristiriitaisia aiheita, kuten puolueen kokouksia ja niiden kävijämääriä. Esimerkiksi vuonna 1936 La Croix raportoi PPF:n kokouksesta, jossa puolue oli linjannut sisä- ja ulkopoliittisia suunnitelmiaan. Lehti kuvaili, kuinka puolue oli saanut täyteen kokonaisen teatterin innokkaita valtuutettuja ja katselijoita, ja

¹⁶⁵ Horn, 1996, 72.

¹⁶⁶ La Croix, 30.6.1937, “Le premier anniversaire de la fondation du Parti populaire français”, 2; “Puheessa hra Jacques Doriot...”.

¹⁶⁷ Soucy, 1995, 217.

¹⁶⁸ Sowerwine, 2001, 155.

lainasi Jacques Doriotin puhetta, jossa puheenjohtaja julisti vanhat puolueet katoaviksi ja PPF:n muuttavan ranskalaisen politiikan suunnan, ottamatta kuitenkaan juurikaan kantaa linjausten sisältöihin, ja sama linja jatkui myös monissa muissa kirjoituksissa.¹⁶⁹ Lähinnä kirjoituksissa ilmaistiin, mikäli jostain oltiin samaa mieltä, mutta kritiikin kohteeksi Parti populaire ei juurikaan näyttänyt joutuvat.

Vuonna 1937 raportointi säilyi tältä osin paljon edellisen vuoden kaltaisena. Parti populairen kokouksia ja kokoontumisia käsittelevät uutiset pysyivät edelleen monilta osin ilmoitusluontoisina ja sisällön referointina ilman, että sisältöä olisi sen enemmälti arvosteltu tai haastettu. Lehdessä esimerkiksi kerrottiin, missä järjestyksessä puhujat olivat puhuneet sekä pintapuoleisesti heidän puheidensa sisältö.¹⁷⁰ Edes puolueen ensimmäisenä syntymäpäivänä, jolloin siihen olisi voinut ollut oiva tilaisuus, La Croix ei alkanut analysoida puolueen saavutuksia tai politiikka vaan keskittyi kertomaan tapahtuman osallistujamäärästä ja referoidaan Doriotin pitämää puhetta, ottamatta sen sisältöön varsinaisesti taaskaan kantaa: “Près de 20 000 personnes ont célébré à La Ferté-Milon l'anniversaire de la fondation du Parti populaire français. Dans son discours, M. Jacques Doriot, chef du Parti, a défini son programme, en déclarant notamment--”.¹⁷¹ Kirjoituksillaan La Croix antoi siis kuvan melko kritiikittömästä ja varauksettomasta suhtautumisesta Parti populaireen. Puoluetta käsittelevät kirjoitukset harvoin sisälsivät syväluotaavaa analyysia, joissa La Croix olisi joutunut ehkä käsittelemään enemmän PPF:n äärioikeistolaisuutta. Pitäytymällä puolueen puheiden referoinnissa ja muutenkin pinnallisessa tarkastelussa La Croix antoi lukijoilleen kuvan Parti populairesta melko maltillisena puolueena.

Vaikka La Croix ei kohdellutkaan Parti populaire äärioikeistopuolueena, se tunnusti muutamassa kirjoituksessa puolueen mahdolliset suhteet äärioikeistoon Ranskan ulkopuolella. Vuonna 1937 lehti referoi Doriotin puhetta, jossa hän ilmoitti valmiutensa käydä neuvotteluja Hitlerin Saksan kanssa. “M. Doriot, enfin, a préconisé des pourparlers avec l'Allemagne, mais seulement lorsque notre force militaire sera égale à la sienne.”¹⁷² Tässä La Croix joutui

¹⁶⁹ La Croix, 13.11.1936, J.-M. G., “Le Congrès du Parti populaire français a terminé ses travaux”, 2; 17.11.1936, “M. Doriot, chef du Parti populaire français, a parlé devant 20 000 personnes”, 5.

¹⁷⁰ La Croix, 7.11.1937, “Echos politiques: Au Parti populaire français”, 7.

¹⁷¹ La Croix, 30.6.1937, “Le premier anniversaire de la fondation du Parti populaire français”, 2; “Lähes 20 000 ihmistä juhlivat La Ferté-Milonissa Parti populaire français’n perustamisen vuosipäivää. Puheessaan hra Jacques Doriot, puolueen johtaja, selvitti ohjelmaa ilmoittaen erityisesti: --”.

¹⁷² La Croix, 25.5.1937, “Congrès politiques: Au Parti populaire français”, 2; “Herra Doriot, lopuksi, kannattaa neuvotteluja Saksan kanssa, mutta ainoastaan vasta, kun meidän sotilasvoimamme vastaa heidän voimaansa.”.

korostamaan sitä, että mahdollisia neuvotteluja käytäisiin vasta, kun Ranska olisi sotilasvoimaltaan Saksan tasolta, korostaen samalla Ranskan itsenäisyyden tärkeyttä. Kirjoituksessa lehti joutui siis asennoitumaan hieman äärioikeiston suhteen, ja tunnustamaan epäsuorasti sen, että ainakin Saksan äärioikeisto voisi jossain tilanteessa olla Ranskalle uhka. Kuitenkaan lehti ei ottanut kantaa siihen, että PPF ja Ranskan sisäinen äärioikeisto voisivat olla Ranskalle uhkia.

Ranskalaisten oikeistopiirien suhtautumista fasismiin on tarkastellut tarkemmin muun muassa Laurent Kestel. Kestelin mukaan Ranskassa maltilliselle oikeistolle oli tyypillistä keskittyä äärioikeiston piirteisiin, jotka maltillisissakin piireissä koettiin hyvinä. Kestel nostaa esimerkiksi sen, että monia oikeistoja piirejä kiinnosti esimerkiksi Saksan suhteen enemmän se, mitä maassa oli saatu aikaan, kuin se, millaisia motiiveja tekojen takana oli.¹⁷³

Sean Kennedy on puolestaan tarkastellut ranskalaisten uskonnollisten piirien suhtautumista äärioikeistoon. Kennedy tuo esille sen, että monet äärioikeistolaiset järjestöt Ranskassa, kuten esimerkiksi Croix de Feu, pyrkivät politiikassaan vetoamaan uskonnollisiin arvoihin saavuttaakseen kannatusta näistä piireistä, joissa usein jo valmiiksi vastustettiin sosialismia. Houkuttelun välineeksi nousivat etenkin katolilaiset arvot. Vaikka osaan katolilaisista tämä houkuttelu tepsii, Kennedy pitää kuitenkin huomionarvoisena sitä, että äärioikeistoliikkeet eivät lähtökohtaisesti olleet katolilaisia eivätkä kaikki katolilaiset olleet äärioikeistoa.¹⁷⁴

Kuten Paavin ja Mussolinin 1920-luvun lopulla solmituista lateraanisopimuksista voidaan nähdä, katolilaisten konservatiivien hyväksyntä äärioikeistolle ei ollut ennenkuulumatonta eikä Ranska ja ranskalaisten konservatiivien suhtautuminen fasismiin ollut mikään poikkeus.¹⁷⁵ La Croix'n välillä hiljainen ja välillä huomattavasti selkeämpi hyväksyntä Parti populairelle ei ollut siis ajan kontekstissa mitään poikkeuksellista, vaan päinvastoin se näytti olevan yleiseurooppalainen trendi. Tässäkin esille nousee esille katolilaisia piirejä ja äärioikeistoa yhdistänyt antimarxismi.

Kestelin ja Kennedyn edellä mainitut huomiot pätevät myös La Croix'n suhtautumisessa Parti populaire françaiseen. Lehden kirjoituksissa näkyi se, että lehti korosti lukijoilleen puolia, jotka

¹⁷³ Kestel, 2014, 199.

¹⁷⁴ Kennedy, 2014, 182–183.

¹⁷⁵ Sudda, 2012, 74.

olivat PPF:ssa sen mielestä hyviä piirteitä, kuten antikommunismi, mikä täsmää hyvin Kestelin analyysiin. Myös Kennedyn analyysi siitä, että äärioikeistojärjestöissä oli piirteitä, joilla vedottiin uskonnollisiin konservatiiveihin, pitää La Croix'n ja Parti populairen kohdalla paikkaansa. Edellä mainitun antikommunismien lisäksi äärioikeistolla ja La Croix'n lukijakunnalla oli yhteistä myös yleisemmin konservatiivisissa arvoissa.¹⁷⁶ Parti populairen äärioikeistolaisuuden ja jopa fasismin läpi sormien katsominen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että La Croix itsessään olisi ollut fasistinen julkaisu vaan että se ajan mukaisesti pyrki etsimään itselleen liittolaisia taustalla uhkaavaa kommunismia vastaan, ja näin ollen oli valmis ajattelemaan Parti populairesta "tarkoitus pyhittää keinot"-tyylisellä periaatteella.

4.2.2. Le Populaire ja "parti gestapo-pulaire"¹⁷⁷

Le Populairen kohdalla sen sijaan yksi huomattavimmista asioista, jonka lehti toi PPF:sta esille, oli fasismi. Tämä oli teema, joka nousi lehden kirjoituksissa läpileikkaavaan asemaan. Toisin kuin La Croix, joka vältteli puolueen kutsumista fasistiseksi ja äärioikeistoon viittaamista, Le Populaire kutsui äärioikeistolaista puoluetta avoimesti ja suoraan fasistiseksi ja puolueen puheenjohtajaa Jacques Doriotia fasistiksi. Esimerkiksi kun puolue oli järjestämässä ensimmäistä kokoontumistaan, Le Populaire kutsui sen suunnittelua "Doriot-fasismin manifestiksi".¹⁷⁸ Mainittaessa Doriotin lehti lisäsi usein etuliitteen fasisti tai fasistipormestari hänen nimeensä.¹⁷⁹ Kuvan antaminen Doriotista fasistisena oli helppo tapa luoda lehden lukijoille mielikuva hänestä ja hänen puolueestaan vaarallisena.

Le Populaire korostikin Doriotin roolia myös fasismin näkökulmasta kirjoittaessa. "Doriot est sacré chef de tout ce que Paris compte de fascistes et de réactionnaires."¹⁸⁰ Kutsumalla Doriotin kaikkien pariisilaisten fasistien johtajaksi, Le Populaire nosti PPF:n suurempaan kontekstiin lukijoilleen. Parti populaire ei ollut Ranskassa ainoa äärioikeistolainen järjestö, vaan sen kanssa

¹⁷⁶ Kalman & Kennedy, 2014, 11.

¹⁷⁷ Le Populaire, 5.7.1936, Jean-Maurice Herrmann, "Le "Parti Populaire Français" de M. Jacques Doriot est le premier parti 100 p. 100 fasciste de notre pays", 2.

¹⁷⁸ Le Populaire, 8.7.1936, "Ce soir, à Saint-Denis Front populaire et Doriot-Fascisme manifestent", 3.

¹⁷⁹ Le Populaire, 31.8.1936, "A Reims, Doriot fait matraquer les ouvriers par ses nervis - On compte une cinquantaine de blessés, heureusement peu atteints", 2; Le Populaire, 9.10.1936, "Une belle assemblée des métallos de Saint-Denis", 4.

¹⁸⁰ Le Populaire, 10.7.1936, "'Je suis un renégat' déclare Doriot", 3; "Doriot on koko Pariisin fasistien ja taantumuksellisten pyhä johtaja."

samaan aikaan vaikutti muitakin järjestöjä, joista huomattavin lienee Parti social français.¹⁸¹ Le Populaire antaa lukijoilleen kuvan Doriotista fasistisena johtajana, jolla voisi olla potentiaalia yhdistää Ranskan, tai ainakin Pariisin, fasistit. Tämän vertauksen avulla lehti loi lukijoilleen PPF:sta kuvan voimakkaana fasistisena uhkana ja teki tästä uhasta myös realistisen kutsumalla Doriotia suoraan johtajaksi eikä esimerkiksi mahdolliseksi johtajaksi. "Johtaja"-puhetta voidaan pitää myös viittauksena Mussoliniin ja Hitleriin, jotka molemmat olivat tulleet tunnetuiksi johtajuuteen viitaavilla arvonimillä, Mussolinilla *il Duce* ja Hitlerillä *Führer*.

Le Populaire teki siis lukijoilleen selväksi sen, että PPF oli lehden mukaan äärioikeistolainen ja fasistinen puolue. Muutamat jutuista, joita lehti kirjoitti PPF:sta vuonna 1936, päättyivät huudahduksiin, jotka eivät jättäneet epäilyn varaa sille, mitä Le Populairessa ajateltiin puoleesta, sen jäsenistä ja toiminnasta: "A bas le fascisme et la guerre ! Vive l'entente révolutionnaire des travailleurs !".¹⁸² Eräs toinen loppuhuudahdus oli suunnattu suoraan puheenjohtaja Doriotille, kun lehti uutisoi, kuinka mielenosoittajat Saint-Denis'ssa huusivat: "A bas Doriot ! A bas la municipalité ! Vive le Front populaire !".¹⁸³ Vuoden 1937 aikana tyyli, jolla Le Populaire kirjoitti PPF:sta, ei muuttunut. Lehti toi edelleen aktiivisesti esille puolueen äärioikeistolaisuutta, ja puolueen kannattajia usein kutsuttiin fasisteiksi.¹⁸⁴ Lehdessä käytettiin jopa lempinimeä "doriotistes", jolla puolueen jäseniä ja kannattajia kutsuttiin, synonyymien omaisesti fasistin kanssa.¹⁸⁵ Tämä retoriikka ei ollut äärioikeistosta puhuttaessa poikkeuksellista vaan esimerkiksi natsismiin on viitattu Hitlerin kautta hitlerisminä.

Le Populaire myös veti Parti populairesta yhteyksiä muiden maiden äärioikeistolaisiin liikkeisiin, etenkin Saksaan, natsipuolueeseen ja Hitleriin. Le Populaire antoi Parti populairelle muun muassa silmiinpistävän lempinimen, joka viittasi selvästi natseihin.

La naissance du parti «populaire» - ou «gestapo-pulaire» - français marque plus dans l'histoire politique du pays qu'une nouvelle trahison d'un militant ouvrier. C'est la première

¹⁸¹ Sowerwine, 2001, 182.

¹⁸² Le Populaire, 28.8.1936, allekirjoittajina Georges Léperon, Georges Bosdever, Robert Sarazin, Gouadadin, Marcel Rouvet, "Les doriotistes de Carrières-sur-Seine se désolidarisent de «Maître Jacques»", 2; "Alas fasismi ja sota! Eläköön vallankumouksellinen työläisten sopu!".

¹⁸³ Le Populaire, 16.10.1936, "Échec a Doriot à pontoise", 3; "Alas Doriot! Alas kunnanvaltuusto! Eläköön kansanrintama!".

¹⁸⁴ Le Populaire, 16.7.1937, Paul Quilici, "L'odieux attentat fasciste de Marseille", 1&3.

¹⁸⁵ Le Populaire, 18.2.1937, Paul Mansire, "Echec au P.P.F. à St-Etienne-du-Rouvray", 6; 13.4.1937, "Un exploit de vandalisme doriotiste à Dijon", 3.

manifestation entièrement fasciste, au sens propre du mot - à part les grotesques exhibitions de Bucard et Jean Renaud.¹⁸⁶

Kutsumalla PPF:ä parti gestapo-pulaire françaiseksi Le Populaire teki päivän selvän viittauksen Kolmannen valtakunnan salaiseen poliisiin Gestapoon. Tällä ja kutsumalla puolueen manifestia kokonaan fasistiseksi, Le Populaire teki selväksi lukijoilleen, että Parti populaire oli äärioikeistolainen puolue, mutta myös vihjasi jälleen, että puolueella saattaisi olla yhteyksiä Saksan natsipuolueeseen tai fasistiseen Italiaan. Assosioimalla PPF:n natsien kanssa Le Populaire teki lukijoilleen selväksi mielipiteensä puolueesta mutta myös loi taas puolueesta kuvaa Ranskalle samanlaisena uhkana kuin natsi olivat olleet Saksalle.

Mielleyhtymien luominen natseihin ja Saksaan ei jäänyt Le Populairelta ainoastaan sanaleikkeihin ja vihjailuun. Lehden mukaan Doriot oli “hitlérien”¹⁸⁷, eli hitleriläinen, mikä ei jätä lukijoille arvailun varaa siitä, kuinka Le Populaire koki Doriotin puolueineen suhtautuvan Saksaan ja Hitleriin. Lehti kuvasi Doriotia myös pilakuvissa Hitlerin kanssa. Eräässä näistä Doriot ja Hitler seisovat vierekkäin kadulla, ja takana ajaa auto, johon on kiinnitetty Parti populairen lippu. Auton ikkunasta näkyy aseensa piippu, ja Doriotin ja Hitlerin takana kadulle on kuvattu lyyhistynyt nainen, jolla on vatsassaan verta vuotava haava. Doriot tervehti Hitleriä natsitervehdyksellä, ja kysyy “N'est-ce pas que je commence à avoir l'air d'un führer?”¹⁸⁸

Luomalla mielikuvaa Doriotin ja Hitlerin läheisistä väleistä Le Populaire loi PPF:sta lukijoilleen sekä sisäistä että ulkoisesta uhkaa, joista ensimmäisen luominen tapahtui viittaamalla Doriotiin jälleen johtajana ja tällä kertaa nimenomaan Führerina. Lehden mukaan Doriot siis vihjaa, että hänkin voisi olla Hitlerin kaltainen suuri johtaja, joka yhdistää äärioikeistolaiset ja ottaa Ranskassa vallan. Ulkoisen uhan mielikuvan luominen tulee Hitlerin kuvaamisesta Doriotin kanssa. Doriotilla ja PPF:lla ei tietävästi ollut Front populaire kansanrintamahallinnon aikana kovin tiiviitä yhteyksiä Saksaan ainakaan virallisella tasolla, vaan Doriot oli itse asiassa sanonut, että hän ihaili Hitleriä, mutta ettei hänellä ollut

¹⁸⁶ Le Populaire, 5.7.1936, Jean-Maurice Herrmann, “Le "Parti Populaire Français" de M. Jacques Doriot est le premier parti 100 p. 100 fasciste de notre pays”, 2; “Parti ‘populaire’ - tai ‘gestapo-pulaire’ - françaisien syntymä merkitsee enemmän maan poliittisessa historiassa kuin militantin työläisen uusi maanpetos. Se on ensimmäinen kokonaan fasistinen manifesti, sanan todellisessa merkityksessä - lukuun ottamatta Bucardin ja Jean Renaudin groteskeja esityksiä.”; gestapo-pulaire on siis tässä sanaleikki, jossa on yhdistetty natsi-Saksan salaisen poliisin gestapon nimi ja puolueen nimen loppuosan populaire, yhdistämällä sanojen “po”-tavu.

¹⁸⁷ Le Populaire, 20.7.1937, “Hitlériens plus que jamais”, 1.

¹⁸⁸ Le Populaire, 10.6.1937, A. Lamboray & R. Fozier, “Les assassins doriotistes sont aux abois”, 1–2; “Enkö minäkin ala näyttää nyt Führeriltä?”.

minkäänlaisia intressejä tehdä Ranskasta osa Kolmatta valtakuntaa.¹⁸⁹ Le Populaire näytti kuitenkin pyrkivän antamaan pilapiirroksessa päinvastaisen kuvan, ja uskottelevan lukijoilleen, että Doriot ja Hitler kävisivät keskustelua yhdessä, mikä loisi Ranskaan uhkaa saksalaisesta äärioikeistossa.

Fasismien näkökulma korostui siis siinä, millaisia uhkakuvia Le Populaire maalaili PPF:sta. Muun muassa Gerd-Rainer Horn on nostanut esille sen, että Italian ja Saksan lisäksi äärioikeistoliikkeet olivat saaneet kannatusta myös valtioissa, joilla oli pidemmät juuret demokratiassa, kuten Croix de Feu -niminen järjestö oli tehnyt Ranskassa aiemmin 1930-luvulla.¹⁹⁰ Lehdessä selvästi tiedostettiin tämä uhka, ja se, että PPF voisi mahdollista onnistua myös kannatuksen kasvattamisessa. On kuitenkin mielenkiintoista, kuinka samanaikaisesti Le Populaire maalasi PPF:sta kuvaa suurena fasistisena uhkana, jota voitaisiin verrata Saksan kansallissosialistiseen puolueeseen, ja uutena puolueena, jonka tulevaisuutta lehti spekuloi ja vähätteli. Esimerkiksi uutisoidessaan PPF:n perustamisesta Le Populaire kommentoi puolueen tulevaisuutta epäilevästi, ja muutama viikko puolueen perustamisen jälkeen lehdessä uudestaan pohdittiin, olisiko puolueella tulevaisuutta.¹⁹¹ Lehdessä yhtäaikaaisesti kyseenalaistettiin puolueen politiikkaa uhkana Ranskalle ja pohdittiin, kuinka kauan puolue edes selviäisi, mikä luo kuvasta, jonka lehti antoi puolueesta, ristiriitaisen vaikutelman.

Kuten voidaan olettaakin, Le Populairella ja La Croix'illa oli siis täysin päinvastaiset lähestymistavat Parti populairin äärioikeistolaisuuteen ja fasistisuuteen. Le Populaire pyrki kirjoituksissaan alleviivaamaan puolueen fasistisuutta sekä retorisesti että pilapiirroksin ja teki selväksi lukijoilleen sen, kuinka lehdessä suhtauduttiin tähän. La Croix lähestyi puolestaan PPF:n fasistisuutta välttelevämmin, kierteli ja kaarteli aiheen ympärillä, ja jopa jätti sen huomiotta. Lehti näytti keskittyvän enemmän puolueen piirteisiin, jotka tukivat sen omaa ideologiaa, kuten kommunismin vastaisuus ja antimarxismi, eikä fasismi välttämättä sopinut tähän. On myös mahdollista, että lehdessä ajateltiin yhden ääri-ideologian käsittelemisen positiivisessa valossa vievän pohjaa kommunismikritiikiltä, joten PPF:n fasistisuus päätettiin jättää kokonaan huomiotta.

¹⁸⁹ Soucy, 1995, 223, 226-227.

¹⁹⁰ Horn, 1996, 9.

¹⁹¹ Le Populaire, 30.6.1936, J.-B. Severac, "Un renégat de plus", 1; Le Populaire, 16.7.1936, Jean-Maurice Herrmann, "«Que devient l'esprit Croix de feu ?»", 1.

4.3. Jacques Doriot

4.3.1. Le Populaire ja “renégat Doriot”¹⁹²

Le Populaireissa PPF:ta käsittelevät uutiset henkilöityivät Jacques Doriotiin, ja puheenjohtajaa koskevat kommentit olivat usein todella henkilöön meneviä ja *ad hominem*-tyylisiä. Vasemmistolaisessa lehdessä vuonna 1937 esimerkiksi noteerattiin Doriotin tausta kommunistisessa puolueessa, ja samalla kutsuttiin häntä petturiksi:

C'est parce que nous avons la hantise de la montée les syndicats jaunes et du fascisme, inspirés par un traître comme Doriot, qui connait vienn la classe ouvrière, pour en avoir été l'un des guides;...¹⁹³

Doriotin kutsuminen petturiksi antaa lehden lukijoille hänestä kuvan luokkapetturina, johon työläiset, jotka olivat Le Populairen kohdeyleisöä, eivät voisi mitenkään luottaa. Lisäksi hänen kuvaamisensa työväenluokan entisenä oppaana, antaa hänestä vielä petollisemman kuvan; on kuin hän tuntisi työväenluokan läpikotaisin, ja olisi siksi nyt uhka sille sekä haluaisi vahingoittaa työläisiä. Lehden kuvaus on kuin vanhasta ystävästä, joka on muuttunut viholliseksi ja nyt yrittääkin puukottaa työläisiä selkään. Tämän kuvan antaminen on huomionarvoista, sillä, kuten Robert Soucykin on nostanut esille, vuonna 1937 PPF alkoi menettää kannatustaan työläisten keskuudessa, kun monet niistä, jotka olivat alkaneet kannattaa puoluetta Doriotin ja tämän vasemmistolaisen taustan takia, palasivat kannattamaan vasemmistolaisia liikkeitä, kuten PCF:ta.¹⁹⁴ Le Populaire ja Parti populaire siis kamppailivat samoista äänestäjistä, joten lehden oli, sen omat tarkoitusperät huomioon ottaen, järkevää mustamaalata Doriotia ja yrittää sillä karkottaa työväen ääniä ja työläisiä pois PPF:n kannattajista ja vaikutuspiiristä.

Le Populaire antoi lukuisia lempinimiä Doriotille, kuten aiemmin mainittu fasistipormestari, mutta yhdessä niissä näkyi Doriotin vasemmistolaistausta. “Je suis une renégat’ declare

¹⁹² Le Populaire, 25.7.1936, “Les chômeurs de Saint-Denis sont avec le Front Populaire contre le renégat Doriot”, 8; “kapinallinen Doriot”.

¹⁹³ Le Populaire, 9.4.1937, Emile Faniret, “Le péril jaune”, 4; “Tämä johtuu siitä, että meitä kummittelee keltaisten unionien nousu ja fasismi, jota inspiroivat Doriotin kaltaiset petturit, joka tuntee työväenluokan, koska on aiemmin ollut yksi sen oppaista.”.

¹⁹⁴ Soucy, 1995, 237.

Doriot”¹⁹⁵, lehdessä kirjoitettiin vuonna 1936, ja tämän jälkeen lehti kutsui Doriotia usein “renégat” Doriotiksi, kohteliaan ja ranskan kielelle oikeaoppisen “monsieur” Doriotin sijaan.¹⁹⁶ Soucyn mukaan Doriot oli omien sanojensa mukaan “renégat”, kapinallinen, jo kommunistisessa puolueessa, ja kapinallisille sopii kapinoiminen sitä vastaan, mitä ennen ovat ihannoineet, eli Doriotin tapauksessa kommunismia.¹⁹⁷

Doriot ja Le Populaire siis molemmat käyttivät tätä “renégat”-nimitystä, mutta lähtökohdat olivat täysin erilaiset. Doriotille kapinallisen nimitys kuvasti hänen asemaansa vastavoimana sosialistiselle ja PPF:n mukaan huonolle ja vaaralliselle hallinnolle. Le Populairen “renégat” oli puolestaan enemmän pilkkanimi, jonka avulla lehti korosti Doriotin asemaa turvallisuusuhkana ja petollisena toisinajattelijana.

Le Populaire siis tiivistä puolueen toiminnan voimakkaasti Doriotiin. Lehdessä ei edes välttämättä maininnut Parti populairea nimeltä sitä koskevien uutisointien ja kirjoitusten yhteydessä ollenkaan, vaan kutsuttiin puoluetta usein vain Doriotin puolueeksi ja puolueen jäseniä doriotisteiksi.¹⁹⁸ Yksi yksinkertainen syy sille, miksi lehti teki näin, saattoi Doriotin tunnettavuus paikallispolitiikassa, ja se, että Doriot oli henkilönä huomiota herättävä. Hän oli fyysisesti suurikokoinen ja lahjakas puhuja, joten hän varmasti herätti huomiota myös ihmisissä, jotka eivät välttämättä aktiivisesti politiikkaa seuranneet.¹⁹⁹ Toinen todennäköinen syy tähän voivat olla myös nimet. Le Populairella ja Parti populaire français’lla oli molemmilla nimessään sana “populaire”²⁰⁰, ja on mahdollista, että Le Populaire oletti, että on olemassa mahdollisuus siihen, että “populaire” voisi aiheuttaa hämmennystä lehden lukijoissa. Ehkä varmistaakseen, että kukaan ei sekoita lehteä ja S.F.I.O:ta fasistiseen puolueeseen, lehti vältteli nimen käyttöä ja antoi puolueelle lempinimiä.

On myös mahdollista, että Le Populaire vältteli Parti populairesta kirjoittaessa populaire-sanan käyttöä, koska halusi korostaa lukijoilleen, että PPF ei nimensä “populairesta” huolimatta ollut kansan ääni. Doriotiin henkilöityvät lempinimet, kuten “parti doriotiste” tai sanaa “populaire”

¹⁹⁵ Le Populaire, 10.7.1936, ““Je suis un renégat” déclare Doriot”, 3; ““Olen kapinallinen”, julistaa Doriot”.

¹⁹⁶ Le Populaire, 25.7.1936, “Les chômeurs de Saint-Denis sont avec le Front Populaire contre le renégat Doriot”, 8; 31.8.1936, “A Reims, Doriot fait matraquer les ouvriers par ses nervis - On compte une cinquantaine de blessés, heureusement peu atteints”, 2; 1.3.1937, “Provocations fascistes dans le 17e”, 2; 24.5.1937, “Le tragique incident de la mairie de Saint-Denis - L'enquête policière conclut a une tentative de suicide.”, 1&3.

¹⁹⁷ Soucy, 1995, 212.

¹⁹⁸ Le Populaire, 18.2.1937, Paul Mansire, “Echec au P.P.F. à St-Etienne-du-Rouvray”, 6.

¹⁹⁹ Brunet, 1983, 267; Bodin & Touchard, 1985, 216.

²⁰⁰ kansan-, kansanomainen, kansanvaltainen.

vähättelevät tai kiertelevät, kuten “parti gestapo-pulaire”, “parti «populaire»” ja “parti impopulaire”²⁰¹, olivat siis lehdessä toimiva tapa korostaa, sitä, että PPF ei nimestään huolimatta edustanut kansaa, vaan Le Populaire itse teki niin.

4.3.2. La Croix ja “M. Doriot contre le parti communiste”²⁰²

Myös La Croixn uutisointi Parti populaire françaisesta henkilöityi vahvasti Jacques Doriotiin. Suurin osa PPF:ta käsittelevistä uutisista mainitsi monsieur Doriot myös La Croix’ssa, ja lehti kutsui kutsuikin puoluetta ajoittain nimellä “parti populaire de Jacques Doriot” eli Doriotin kansanpuolue.²⁰³ Tämä voi johtua yksinkertaisesti siitä, että PPF perustettiin vuonna 1936, eikä se ollut siis vielä vakiinnuttanut asemaansa politiikassa, mutta paikallispolitiikassa aktiivinen, pormestarina ja edustajana toiminut Doriot saattoi olla tuttu nimi lukijoille, jotka seurasivat politiikkaa.²⁰⁴ Näin ollen lehden oli loogista uutisoida Doriotin kautta, mikä luo puolueelle myös äärioikeistolle tyypillisen johtajuusasetelman.

Kuva, jonka La Croix’n lukijat saivat Doriotista, poikkesi todella paljon siitä, millaisena Le Populairen lukijat hänet näkivät. La Croix’n Doriot oli päättäväinen johtaja, joka oli valmis puolustamaan Ranskaa sitä uhkaavilta vaaroilta. La Croixn kirjoituksissa Doriot yritti muun muassa vastustaa päättäväisesti ranskalaisten lähettämistä sisällissodan kourissa olevaan Espanjaan, ja vaati maassa olevien sotilaiden palauttamista Ranskaan.²⁰⁵ Lehti antoi Doriotin suhtautumisesta sotaan liki pasifistisen kuvan. Myös tutkija Robert Soucy yhtyy näkemykseen siitä, että Doriot ja PPF pyrkivät antamaan puheenjohtajasta ja puolueesta rauhaan pyrkivän kuvan ja vetoamaan ihmisten tunteisiin Espanjan sisällissotaa käsittelevissä kysymyksissä.²⁰⁶

Myös La Croix esitteli Doriotin lausuntoja, joissa hän vetoaa kuulijoidensa tunteisiin, muun muassa juuri Espanjan sisällissotaa käsittelevissä kysymyksissä. Eräässä vuonna 1937 pidetyssä puheessa Doriot vaati vastuuseen niitä tahoja, jotka ovat vastuussa propagandan,

²⁰¹ Le Populaire, 5.1.1937, “Publicité doriotiste”, 5.

²⁰² La Croix, 25.3.1937, “Les accusations de M. Doriot contre le parti communiste”, 2; “Hra Doriot kommunistista puoluetta vastaan”.

²⁰³ La Croix, 1.8.1936, “La deuxième réunion à Paris du parti populaire français”, 2.

²⁰⁴ Bodin & Touchard, 1985, 216.

²⁰⁵ La Croix, 11.2.1937, “Un grand meeting du Parti populaire français au Vélodrome d’Hiver”, 5; 24.9.1937, “Nouvelles politiques”: AU PARTI POPULAIRE FRANÇAIS”, 5.

²⁰⁶ Soucy, 1995, 253.

rekrytoinnin tai muunlaisen päätöksenteon kautta Espanjaan lähteneiden ranskalaisten nuorten kuolemasta.²⁰⁷ Puhe nuorten ranskalaisten henkien suojelemisesta varmasti vetosi lehden lukijoihin ja herätti Doriotista kuvan empaattisena ja Ranskan etua ajavana johtajana.

Myös lehden ja puolueen yhteinen antikommunistinen linja näkyi siinä, kuinka La Croix kirjoitti Doriotista. Toisin kuin Le Populaire La Croix noteerasi Doriotin lähimenneisyyden kommunistisessa puolueessa vain ohimennen.²⁰⁸ Sen sijaan lehti korosti jälleen sen ja puolueen yhteistä linjaa eli Doriotin roolia antikommunistisena poliitikkona ja kommunismia vastustavan rintaman johtajana.²⁰⁹ Kommunismin vastustaminen näyttäytyikin La Croix'n kirjoituksissa Doriotille suurena prioriteettina, minkä avulla lehti pystyi luomaan hänestä miellyttävää, tai vähintäänkin kiinnostavaa, kuvaa lehden lukijoille ehkä jopa mahdollisena äänestyksen kohteena.

Kuten vasemmiston ja PPF:n suhteessa, myös Doriotin suhteen La Croix'n ja Le Populairin linjat olivat siis yhteneväiset sen suhteen, että molempien kirjoituksissa Doriot oli puolueelle selkeä johtohahmo. Siinä missä La Croix'n kohdalla tämä perustui todennäköisesti suurilta osin Doriotin tunnettavuuteen tämän poliittisten johtotehtävien myötä, Le Populairissa taustalla saattoi olla myös piilevä kiista siitä, kummalla on suurempi oikeus käyttää itsestään "populaire" -termiä. Kuitenkin kuvat, jonka lehdet antoivat Doriotista oli täysin päinvastaiset suhteessa toisiinsa. La Croix'n lukijoille Doriot näyttäytyi pelottomana ja hurjana sekä samanaikaisesti empaattisena johtajana, kun taas Le Populairin lukijat saivat Doriotista kuvan röyhkeänä ja vaarallisena petturina.

Molempien lehtien kohdalla on kuitenkin mahdollista, että oli myös Parti populairin ja Doriotin toive, että puolue henkilöityisi vahvasti sen puheenjohtajaan. Euroopassa äärioikeistolaisilla järjestöillä oli tapana luottaa vahvasti perustajiensa edustukseen ja karismaan, kuten Saksassa natsipuolue henkilöityi Hitleriin ja Italiassa fasistinen liike Mussoliniin. Ottaen huomioon Doriotin lausunnot siitä, että hän haluaisi perustaa Ranskaan omanlaisensa äärioikeistolaisen ja fasistisen liikkeen, ja että hän otti paljon inspiraatiota edellä mainituista naapurivaltioiden johtajista, on todennäköistä, että Doriot oli itse tyytyväinen siitä, että lehtien kiinnostus kohdistui häneen, ja hänestä tuli liikkeen selkeä johtohahmo.

²⁰⁷ La Croix, 15.1.1937, "Un meeting du parti populaire français contre l'envoi de volontaires en Espagne", 5.

²⁰⁸ La Croix, 26.11.1937, "Echos politiques: La situation en Afrique du nord", 5.

²⁰⁹ La Croix, 25.3.1937, "Les accusations de M. Doriot contre le parti communiste", 2.

4.4. Turvallisuus

4.4.1. Le Populaire ja “des militants des ligues fascistes”²¹⁰

Le Populaire toi paljon esille näkemystään siitä, kuinka Parti populaire voisi olla uhka Ranskan turvallisuudelle. Yksi selkeä syy siihen, miksi antifasistiseen rintamaan kuulunut vasemmistolainen lehti käsitteli PPF:ta uhkana oli luonnollisesti puolueen äärioikeistolaisuus ja fasistinen ideologia. Kuten Le Populairen suhtautumista puoleen fasismiin käsittelevässä alaluvussa kävi ilmi, lehti piti puolueen poliittista suuntautumista itsessään jo riskinä, mutta Le Populaire näki puolueessa muitakin turvallisuusriskejä, joihin toisaalta kaikkiin yhdistyi puolueen äärioikeistolaisuus.

Erityisesti Le Populaire nosti otsikoihin sisäistä turvallisuutta. Yhtenä aspektina tässä oli rikollisuus. Lehti uutisoi näyttävästi tapauksesta, jossa aseiden salakuljetuksesta kiinni jäänyt mies, Philippe Fournier, oli lehden mukaan PPF:n jäsen ja jopa johtoasemassa puolueen paikallistason järjestössä. Le Populaire toi hänen kytköksiään puolueeseen esille todella vahvasti, ja oli sitä mieltä, että koko Parti populaire puolueena oli todellisuudessa salakuljetusoperaation takana. “N'empêche que ce trafiquant d'armes, pris en flagrant délit, continuait à diriger le P.P.F. sur la Côte d'Azur et tout laisse supposer qu'il travaillait la nuit dernière pour le compte renégat Doriot.”²¹¹

Eräessä toisessa uutisessa keväällä 1937 Le Populaire kirjoitti tapauksesta, jossa sen mukaan PPF:n jäsenet olivat aiheuttaneet hankaluuksia julkisella paikalla, ja korosti sitä, että kaksi puolueen jäsentä oli pidätetty, ja pidätyksen heiltä molemmilta oli löytynyt pistoolit.²¹² Seuraavana päivänä lehti uutisoi puolestaan doriotistien, eli Parti populairen jäsenten, suorittamasta vandalismista. Lehden mukaan fasistien, käsitettä käytettiin uutisessa jälleen doriotistin synonyyminä, iskussa erään kaupan edusta oltiin tuhottu ja ennen pakenemistaan

²¹⁰ Le Populaire, 15.8.1937, “Au service de Franco”, 1; “fasistisen liiton militantit”.

²¹¹ Le Populaire, 11.2.1937, “Un trafiquant d'armes membre du Parti Populaire Français est arrêté près de Menton”, 2; “Kuitenkin tämä aseiden salakuljettaja, joka jäi kiinni rysän päältä, jatkaa Rivieran PPF:n johtamista ja kaikki antaa ymmärtää, että hän työskenteli edellisenä iltana kapinallinen Doriotille.”.

²¹² Le Populaire, 12.4.1937, “Les nervis de Doriot-Sabiani attaquent une réunion socialiste à Servian”, 2.

vandalistit olivat kaivertaneet yhteen ikkunoista “Vive Doriot !”, joten lehden mukaan ei ollut epäilystäkään siitä, etteivätkö asialla olisi olleet PPF:n jäsenet.²¹³

Le Populaire antoi siis PPF:n rikollisesta toiminnasta lukijoilleen kaksi erilaista narratiivia. Toisaalta se oli pistoolien kantamisen ja vandalismin kaltaista kaaottista remuamista. Toistaalta taas yhdistämällä PPF:n aseiden salakuljetuksen kaltaiseen rikollisuuteen, joka vaatii järjestäytyneisyyttä, Le Populaire loi puolueesta lukijoilleen kuvan paheellisena ja lainvastaisesti toimivana puolueena. Näiden kuvausten seurauksena Le Populairen lukijat siis todennäköisesti mielsivät PPF:n puolueena, joka oli valmis muuhunkin rikolliseen ja moraalisesti kyseenalaiseen toimintaan, kuten vaikka korruptioon. Lisäksi Le Populaire iskosti lukijoidensa mieliin ajatusta siitä, että mikäli PPF pääsisi valtaan, maata johtaisivat rikolliset.

Toinen sisäisen turvallisuuden tekijä, jota Le Populaire nosti otsikoihin, olivat väkivaltaisuuDET joihin Parti populairen jäsenet joutuivat. Useat näistä tapahtuivat kansanrintaman kannattajien kanssa, kuten kävi ilmi jo Le Populairea ja PPF:n suhdetta vasemmistoon käsittelevässä luvussa. Lehti kirjoitti loppuvuodesta 1936, että PPF:n kokoontumiset, etenkin mielenosoitukset, harvoin onnistuivat ilman tappeluja.²¹⁴ Sama retoriikka jatkui vuoden 1937 aikana, jolloin lehdessä kirjoitettiin kuinka PPF:n jäsenet provosoivat tappeluja ja kuinka väkivaltaisia “doriotistet” olivat. Näissä uutisissa korostettiin usein sitä, kuinka PPF oli väkivaltaisuuksien takana joko suoraan tai jonkinlaisen provokaation kautta.²¹⁵

Turvallisuuteen liittyen Le Populaire kirjoitti myös poliisin suhteesta Parti populaireen. Lehti toi erityisesti esiin tilanteita, joissa poliisivoimat olivat sen mielestä toimineet vääriin suhteessa puolueeseen. Erityisesti huomiota herätti tilanne, jossa kansanrintaman kannattaja oli pidätetty PPF:n ja vasemmiston kannattajien välisessä joukkotappelussa. Lehti oli pidätyksestä erittäin tyrmistynyt, ja kirjoituksessa vaadittiin kansanrintaman kannattajan vapauttamista: “Nous demandons donc l’élargissement immédiat de notre camarade Rossi et des sanctions contre des

²¹³ Le Populaire, 13.4.1937, “Un exploit de vandalisme doriotiste à Dijon”, 3; “Eläköön Doriot!”.

²¹⁴ Le Populaire, 4.11.1936, J.-B. Severac, “Trahison = provocation”, 1; “--et cela ne va pas toujours sans bagarres”.

²¹⁵ Le Populaire, 16.7.1937, Paul Quilici, “L’odieux attentat fasciste de Marseille”, 1&3; 4.12.1937, “Bagarres à Saint-Denis”, 3.

forces de police qui, depuis des semaines, se montrent indifférentes devant les provocations fascistes.”²¹⁶

Le Populairen mielestä poliisit siis sulkivat silmänsä Parti populairen fasistien toiminnalta. Lehden näkemystä siitä, että poliisivoimat osoittivat sympatioita äärioikeistoa kohtaan, tukee myös myöhemmin aiheesta tehty tutkimus. Esimerkiksi Samuel Kalman on tarkastellut poliisin suhtautumista fasismiin ja rodullisiin kysymyksiin Algerian Oranissa, joka vielä 1930-luvulla oli osa Ranskaa. Kalmanin mukaan poliisien joukossa oli paljon yksilöitä, jotka tukivat äärioikeistolaisia liikkeitä, kuten Parti populairea, ja avoimesti vastustivat vasemmistoa ja muita poliittisia ja yhteiskunnallisia ryhmiä, joita äärioikeistossa vastustettiin, kuten juutalaisia.²¹⁷

Ulkopoliittisesta näkökulmasta huolta turvallisuudesta herättivät erityisesti PPF:n mahdolliset yhteydet ulkomaalaisiin äärioikeistojärjestöihin. Kuten on käynyt ilmi, erityisesti puolueen suhteet Saksaan herättivät huolta Le Populaireissa, mutta myös etelänaapurissa Espanjassa käynnissä ollut sisällissota nosti esiin turvallisuuteen liittyviä huolia lehdessä. Erityisesti vakoilun mahdollisuus ja todennäköisyys herättivät Le Populaireissa huolta: “Pourquoi cette discrétion ? Est-ce parce que les espions sont des militants des ligues fascistes (un doriote, un P.S.F. un camelot du roy) ? Ou bien parce qu'il s'agit de l'espionnage au profit de Franco, agent de l'Allemagne ?”²¹⁸

Syytös siitä, että Parti populairen jäsenten eli “doriotisten” joukossa olisi Francon vakoojia, on turvallisuuden näkökulmasta raskas. Sillä paitsi vihjataan taas ulkovaltojen äärioikeiston vaikutusvaltaan Ranskassa, mutta myös luodaan uhkakuvia siitä, että vallankaappausyritys, jollaisen Franco toteutti Espanjassa, voisi olla mahdollisesti suunnitteilla myös Ranskassa. Tämä yhdistetty väkivaltaiseen kuvaan, jonka Le Populaire myös antoi puolueesta, loi lehden lukijoille käsityksen vaarallisesta ja uhkaavasta puolueesta.

²¹⁶ Le Populaire, 21.5.1937, “A Sartène, les nervis de Doriot provoquent des bagarres sanglantes... - ...Et les gendarmes arrêtent un de nos camarades”, 3; “Me vaadimme, että toveri Rossi vapautetaan välittömästi ja sanktioita poliisivoimille, jotka ovat jo useamman viikon ajan osoittaneet välinpitämättömyyttä fasistien provokaatioita kohtaan.”

²¹⁷ Kalman, 2014, 48-49.

²¹⁸ Le Populaire, 15.8.1937, “Au service de Franco”, 1; “Mistä salamyhkäisyys? Johtuuko se siitä, että vakoojat ovat fasististen liigojen militantteja (doriotisti, P.S.F, kuninkaan helppoheikki)? Vaiko koska hän harjoittaa vakoilua Francon hyväksi, Saksan agentin?”.

4.4.2. La Croix ja “combattre le communisme en France”²¹⁹

Myös La Croix’n kirjoituksissa Espanjan sisällissota sai palstatilaa ja huomiota Parti populairea käsiteltäessä. Kuten aiemmin kävi ilmi, Doriot profiloiti itseään Espanjan sisällissodan ja erityisesti Ranskan siihen sekaantumisen vastustajana, ja myös La Croix tuki tätä kuvaa hänestä ja puolueen turvallisuuspolitiikasta. Espanjan sisällissodan suhteen PPF:n mukaan uhkaavaa oli erityisesti ranskalaisten lähettäminen tasavaltalaisten puolelle sotimaan.

Espanjan sisällissota nousikin esille sekä ulkoisessa että sisäisessä turvallisuudessa La Croix’n kirjoittaessa Parti populairesta. Suhtautuminen Parti populairesta sisällissotaan oli todella äärimmäistä. La Croix’n mukaan Doriot oli jopa eräässä puheessaan väläyttänyt, että ranskalaisilta, jotka lähtivät vapaaehtoisina Espanjaan sotimaan, tulisi voida ottaa kansalaisuus pois. Tämän olisi kuitenkin lehden mukaan tarkoitus toimia ennemminkin ennaltaehkäisevänä toimenä ja ennakkopelotteena, joka estäisi ranskalaisten nuorten lähdön Espanjaan.²²⁰ Doriot loikin itsestään ja puolueestaan kuvaa ranskalaisen nuorison suojelijana vastustaessaan sotilaiden lähettämistä Espanjaan, ja La Croix’n kirjoitukset levittivät tätä näkemystä myös lehden lukijoille.

Doriotin Espanjan sisällissotaan liittyvää retoriikkaan analysoineen Paul Schuen mukaan Doriotin retoriikasta on löydettävissä selkeä narratiivi, joka antaa ranskalaisista nuorista kuvan viattomina idealisteina, jotka lähtevät kevyesti sotimaan Espanjaan. Sota kuitenkin murskasi ensin nuorten idealismin, ja pahimmassa tapauksessa myös nuoret itsensä, jonka jälkeen jäljelle jäisivät vain surevat vanhemmat.²²¹ Sekä Doriot että hänen puheistaan ahkerasti uutisoivat La Croix vetosivatkin yleisön tunteisiin voimakkaasti retoriikallaan nuorisosta.

Espanjan sisällissodankin suhteen La Croix’n kirjoituksissa nousee esille lehden ja PPF:n yhteinen vihollinen, eli kommunismi. Eräässä lehden jutussa kerrottiin, kuinka Doriotin oli vaatinut puheessaan jälleen ranskalaisten kotiuttamista Espanjasta, ja maininnut kuinka nämä voimavarat tulisi käyttää kotimaassa kommunismin vastaiseen taisteluun: “M. Doriot a insisté

²¹⁹ La Croix, 9.3.1937, “Nouvelles politiques: MM. Doriot et Tixier-Vignancour à Saint-Jean de Luz”, 6; “taistella kommunismia vastaan Ranskassa”.

²²⁰ La Croix, 15.1.1937, “Un meeting du parti populaire français contre l’envoi de volontaires en Espagne”, 5.

²²¹ Schue, 2001, 89-90.

sur la nécessité de réclamer le rapatriement de tous les volontaires français d'Espagne et de combattre le communisme en France.”²²²

La Croix'n lukijoille tuli helposti lehden uutisista myös kuva, että ranskalaisten lähdön estäminen oli myös keino estää samanlaisen sodan syttyminen Ranskassa. Lehdessä näytettiin tiedostavan, että Ranskassa oli jossain määrin tapahtunut samanlaista kehitystä kuin Espanjassa ennen sisällissodan syttymistä, kuten voimakas poliittinen polarisaatio ja kansanrintaman valtaannousu. Vaikka Espanjassa kommunistit harjoittivatkin radikaalimpaa politiikkaa kuin Ranskassa, sekä PPF että La Croix näyttivät uskottelevan yleisöilleen, että Ranskassa samanlainen kehitys voisi olla vasemmiston vallan vuoksi samanlainen.

Sinänsä kummankaan PPF:n tai La Croix'n kriittisessä suhtautumisessa Ranskan hallituksen toimiin Espanjan sisällissodan suhteen ei ollut mitään poikkeuksellista. Louis Bodin ja Jean Touchard ovatkin nostaneet Espanjan sisällissodan esille yhtenä kansanrintamahallituksen epäonnistumisena. Sota ja se, kuinka Ranskan tulisi toimia sen suhteen, jakoivat voimakkaasti kansan mielipiteitä. Jako ei kuitenkaan ollut ainoastaan oikeisto-vasemmisto-akselilla, vaan myös vasemmiston sisällä oli erimielisyyksiä siitä, mikä olisi Ranskalta oikea reaktio etelänaapurin sisällissotaan. La Croix'n lisäksi muutkin sanomalehdet siis kritisoivat kansanrintaman toimintaa Espanjan sisällissodan suhteen.²²³

Sisällissodalla uhkakuvien luominen on toiminut varmasti voimakkaana pelotetaktiikkana sekä PPF:lle että La Croix'lle. On kuitenkin mielenkiintoista, kuinka suhteessa sisällissodan uhkaan La Croix korosti nimenomaan vasemmiston roolia, eikä tuonut ainakaan näkyvästi esille äärioikeiston ja PPF:n uhkaa, vaikka Espanjassa äärioikeistolainen Franco olikin ollut näkyvässä asemassa sisällissodassa ja sen syttymisessä. Le Populaire puolestaan korosti enemmän nimenomaan äärioikeiston roolia sisällissodassa. Etenkin Espanjan sisällissotaan viitatessa tämä kertoo paljon La Croix'n asennoitumisesta, sillä Espanjassa kuitenkin myös äärioikeisto oli aiheuttanut yhtä lailla ongelmia ja väkivaltaisuuksia sekä käynnistänyt vallankaappausyrityksen, jota pidetään sisällissodan alkuna. Ei kuitenkaan ole mitenkään

²²² La Croix, 9.3.1937, “Nouvelles politiques: MM. Doriot et Tixier-Vignancour à Saint-Jean de Luz”, 6; “Hra Doriot vaati, että on välttämätöntä vaatia ranskalaisten vapaaehtoisten sotilaiden kotiuttamista Espanjasta ja taistella kommunismia vastaan Ranskassa.”.

²²³ Bodin & Touchard, 1985, 147-148.

yllättävää, että oikeistolainen lehti korosti äärivasemmiston uhkaa ja vasemmistolainen äärioikeiston.

Sisäisen turvallisuuden kannalta La Croix ei näyttänytkaan käsittelevän Parti populairea uhkana. Päinvastoin kuin Le Populaire kirjoituksissa La Croix'n kirjoituksissa oli jopa sävyä, että PPF voisi olla Ranskassa rauhaa ja turvallisuutta ylläpitävä ja jopa niitä lisäävä puolue. Tähänkin liittyi läheisesti lehteä ja puoluetta yhdistänyt kommunismin vastainen linja. Kuten Parti communistea käsitelleessä luvussa kävi ilmi, La Croix'ssa kommunismi koettiin huomattavana uhkana Ranskan turvallisuudelle sekä ulkoisesti että sisäisesti. Ulkoista turvallisuutta uhkasivat suhteet Neuvostoliittoon ja sisäiselle turvallisuudella uhkia loivat muun muassa kommunistien väkivaltaisuus. Koska Parti populaire kovasanaisesti vastusti kommunisteja ja heidän aatettaan, La Croix'n kirjoituksista muodostui lehden lukijoille PPF:sta kuva yhteiskunnan turvallisuutta edistävänä puolueena. Lehden mukaan Jacques Doriot puolueineen muun muassa paljasti kommunistien poliittisia juonia.²²⁴

Toisessa tapauksessa La Croix raportoi, kuinka Parti populairen jäsenet olivat laittaneet vastamielenosoituksen pystyyn Sidi-el-Abbèsissa Algeriassa, joka oli tosiaan tuolloin vielä osa Ranskaa, kun kommunistit olivat yrittäneet tulla kaupunkiin osoittamaan mieltään:

“Jeudi, d' éléments communistes s'assemblèrent et se dirigèrent vers le centre de Sidi-bel-Abbès ; mais, boulevard Gambeta, ils se heuretèrent à des adversaires politiques, membres du Rassemblement national et du parti populaire français, qui voulurent s'opposer à leur entrée dans le centre de la ville.”²²⁵

Katkelmassa La Croix kuvailee PPF:n jäsenten toimintaa liki sankarilliseksi. Lehti antaa tilanteesta lukijoilleen kuvan, että Parti populairen jäsenet olisivat puolustaneet kaupunkia ja sen viattomia asukkaita rohkeasti uhkaavia ja vaarallisia kommunisteja vastaan. Asetelma on tyypillinen myös siinä, millaisen kuvan puolue pyrki antamaan itsestään. Soucyn mukaan Doriot korosti usein sitä, ettei Parti populaire itse asiassa ollut itse väkivaltainen, vaan puolueen jäsenten väkivalta tai mellakointi olivat ainoastaan vastausta vasemmiston väkivaltaan.²²⁶

²²⁴ La Croix, 2.2.1937, “Le dimanche politique”, 6.

²²⁵ La Croix, 27.2.1937, “Grave bagarre politique à Sidi-bel-Abbès”, 1; “Torstaina, kommunistiset tahot kokoontuivat ja liikkivat kohti Sidi-bel-Abbèsin keskustaa; mutta Gambeta-bulevardilla he törmäsivät poliittisiin vastustajiin, Rassemblement nationalin ja parti populaire français'n jäseniin, jotka halusivat estää heidän pääsynsä kaupungin keskustaan.”.

²²⁶ Soucy, 1995, 219.

Katkelmassa käytetty retoriikka on muutenkin tyypillistä siinä, miten La Croix kuvasi PPF:n roolia sisäisessä turvallisuudessa. PPF oli kuin pato rauhan ja kommunismin tuoman kaaoksen välillä, mikä tiivistää hyvin La Croix'n suhtautumisen PPF:n ja turvallisuuteen. Parti populaire ei itsessään ollut turvallisuusuhka, vaan puolue voisi suojella Ranskaa vakavalta turvallisuusuhalta, eli kommunismilta.

Myös turvallisuuden suhteen Le Populaire ja La Croix siis antoivat Parti populairesta päinvastaiset kuvat. Siinä missä Le Populairen kirjoituksissa puolue oli uhka Ranskan sisäiselle turvallisuudelle niin yleisin väkivallan kuin järjestyneemmän rikollisuuden kautta, La Croix kirjoituksissa PPF näyttäytyi järjestystä ylläpitävänä puolueena. Myös lehtien käsitykset ulkoisesta turvallisuudesta poikkesivat toisistaan. La Croix'n mukaan Parti populaire Doriotin johdolla vastusti Espanjan sisällissotaa ja Ranskan osallistumista siihen, kun taas Le Populaire vihjaili, välillä suoremmin ja välillä epäsuoremmin, että puolueen jäsenet saattaisivat vakoilla Francon ja muiden ulkomaiden äärioikeiston hyväksi.

Samoin kuin lehtien suhtautuminen Parti communisteen, La Croix'n ja Le Populairen suhtautuminen Parti populaireen on siis helposti tiivistettävissä kaiken kattaviin teemoihin. La Croix korosti kirjoituksissaan ennen kaikkea PPF:n antikommunistisuutta, joka oli lehdelle itselleen tärkeä teema. Kommunismin vastustaminen näyttää nousseen jopa niin tärkeäksi, että lehti ei juurikaan arvostellut puoluetta, kuten Le Populaire kuitenkin arvosteli PCF:ta. Toisaalta S.F.I.O:n ja PCF:n tavoin La Croix'lla ja nuorella PPF:lla ei ollut vanhoja kaunoja aiheuttamassa kitkaa. Le Populairen kirjoituksissa kaiken kattava teema sen sijaan oli fasismi. Lehdellä oli vahva näkemys siitä, että puolue oli fasistinen, ja näin ollen vastusti sitä kovasanaisesti, mitä ei voida myöskään pitää yllättävänä ottaen huomioon puolueen aseman antifasistisessa kansanrintamassa.

5. Päätäntö

Euroopan yleinen voimakas polarisaatio oikeiston ja vasemmiston välillä 1930-luvulla Ranskassa ei siis koskenut ainoastaan poliittisia ääripäitä, vaan oli tämä nähtävissä myös maltillisempien tahojen toiminnassa. Vaikka La Croix edustikin maltillista oikeistoa, lehden kirjoitukset äärioikeistosta ja Parti populaire français'ta olivat selvästi myönteisempiä kuin lehden kirjoitukset kommunisteista. Samalla tavalla toimi vasemmisto-oikeisto-linjan toisella puolella ollut Le Populaire. Lehti ei ainoastaan kirjoittanut äärivasemmistosta myönteisempiä uutisia kuin äärioikeistosta, vaan lehden takana ollut S.F.I.O. jopa teki virallisesti yhteistyötä Parti communiste françaiseen kanssa.

La Croix'n lukijoille muodostui lehden kirjoitusten perusteella kuva Parti communistesta pahana ja vaarallisena puolueena, joka oli jo uhka Ranskalle ja voisi muodostua vielä suuremmaksi uhaksi, mikäli se saisi yhtään lisää valtaa, jota lehti epäili sen käyttävän salaa kansanrintaman kulisseissa. Lehden mukaan kommunistit levittivät Neuvostoliiton ja Moskovan propagandaa Ranskassa, ja La Croix maalasi kommunisteista voimakasta uhkakuvaa lukijakuntansa konservatiivisille arvoille ja kristilliselle elämäntavalle. Lehti vetosi jopa katolisen kirkon korkeimpaan maanpäälliseen auktoriteettiin paaviin todistellensa kommunismin vaaroja. Uskonnollinen retoriikka nousikin La Croix'n kirjoituksissa olennaiseen rooliin ja kommunismista kirjoitettiin kuin uskontona. Lehti antoi lukijoilleen kommunismista lähes antikristuksen uskontona, jota ohjailivat väärät profeetat.

La Croix korosti myös paljon väkivaltaisuuksia, joihin kommunistit joutuivat, ja laittoi syyn aina kommunistien käytökselle ja toiminnalle. Lehden kirjoituksissa kommunistit näyttäytyivät häiriköivinä ja vallattomina riitapukareina, jotka veivät ongelmia mukanaan, minne ikinä menivätkään. Koska La Croix ja PCF olivat ideologisten taustojensa myötä eri mieltä lähes kaikesta, ei voida pitää yllättävänä sitä, että lehti pyrki antamaan kommunistisesta puolueesta huonon kuvan ja korosti kommunistisen puolueen tekemiä huonoja tekoja ja lehden näkökulmasta sen ideologian huonoja puolia.

Tämä muistuttaa hyvin paljon tapaa, jolla Le Populaire kirjoitti Parti populaire français'ta. Le Populairen mukaan PPF ja muut äärioikeistoliikkeet olivat uhka Ranskalle melko samalla tavalla kuin La Croix'n mukaan kommunistit olivat. La Croix'n tavoin myös Le Populaire

maalaili ideologisesta vastustajastaan uhkakuvia, ja keinotkin olivat monilta osin samanlaisia, vaikkakaan Le Populaire ei luonnollisestikaan nostanut PPF:n yhteydessä esiin uskonnollisia kysymyksiä. Le Populaire vihjaili usein PPF:n mahdollisista yhteyksistä muiden maiden äärioikeiston johtoon, erityisesti Hitleriin ja Mussoliiniin, mutta jossain määrin myös Francoon Espanjassa. Le Populaire kuitenkin yhtäaikaaisesti vihjaili erityisesti puolueen perustamisen jälkeen myös sillä, ettei PPF välttämättä onnistuisi vakiinnuttamaan asemaansa puoluekentällä. Lehti myös korosti Doriotin roolia puolueessa, eivätkä kirjoittajat epäröineet käyttää puheenjohtajaa kritisoidessaan henkilöön meneviä argumentteja. Doriotin menneisyys vasemmistossa huomioitiin viittaamalla häneen luokkapetturina ja Doriotia myös verrattiin muihin äärioikeistajohtajiin, kuten Hitleriin, ja näissä vertailuissa näkyivät taas uhkakuvat yhteyksistä ulkomaille.

Huomionarvoisin teema lienee kuitenkin fasismi, jota Le Populaire korosti paljon. Tämä näkyi paitsi jo mainituissa spekuloinneissa yhteyksistä muiden maiden äärioikeistoon, mutta myös retorisesti siinä, että lehti usein kutsui PPF:ta suoraan fasistiseksi puolueeksi. Fasismien uhkaa lehti korosti samalla tavalla kuin La Croix korosti PCF:n suhteen kommunismin uhkaa, eli korostamalla väkivaltaisuuksia ja muuta rikollista toimintaa, joihin PPF jäsenistöineen joutui ja laittamalla syyn puolueen ”doriotistejen” niskaan. Le Populaire joutui myös omasta näkökulmastaan hankalaan asemaan siinä, että PPF:n nimessä toistui myös lehden nimessä oleva kansaan viittaava sana ”populaire”. Lehti ja puolue joutuivat siis nimiensä puolesta kilpailuasemiin siitä, kumpi todella edustaa ”populairea” eli kansaa vasemmisto vai äärioikeisto. Le Populaire yritti kirjoituksissaan todistella, että vasemmistossa tämä tapahtui paremmin kuin äärioikeistossa. Monissa kirjoituksissa Le Populaire viittasikin puolueeseen jollain muulla nimellä, kuten Doriotin puolueena, tai laittamalla ”populairen” ympärille puolueen nimessä lainausmerkit tai vääntämällä sanasta sanamuunnoksia, kuten ”impopulaire” tai ”gestapo-pulaire”.

Myös La Croix viittasi Parti populaireen usein Doriotin puolueena ja myös oikeistolainen lehti käsitteli puoluetta paljon sen puheenjohtajan kautta. Sävy, jossa tämä tapahtui, oli kuitenkin täysin päinvastainen. Siinä missä Le Populairen Jacques Doriot oli petollinen fasisti, La Croix'n kirjoituksissa puheenjohtaja näyttäytyi pelottomana kommunismin vastaisena taistelijana. Pääasiallisesti lehti antoikin lukijoilleen niin Doriotista kuin PPF:sta myönteisen kuvan. La Croix'n kirjoitusten PPF ei ollut vaarallinen fasistinen toimija, vaan puolue, joka voisi puolustaa lehden konservatiivisia arvoja.

Kaiken ytimessä olikin Parti populairen antikommunismi: linja, jota myös La Croix voimakkaasti edusti. Kommunismin vastaisuus nousi tavalla tai toisella esille monissa kirjoituksissa, jotka lehti puolueesta kirjoitti. Toisin kuin Le Populairen kirjoituksissa, La Croix'n uutisoinnissa PPF ei ollut turvallisuusuhka, vaan puolue saattaisi jopa vankalla kommunismin vastustamisella pystyä takaamaan Ranskassa yhteiskunnallista rauhaa. Tämä on mielenkiintoista, ottaen huomioon, että PPF oli jopa äärioikeiston mittapuulla väkivaltainen puolue. Lehti ei myöskään spekuloinut PPF:n mahdollisilla yhteyksillä fasistiseen Italiaan tai natsi-Saksaan, eikä oikeastaan nostanut puolueen fasistisuutta esille juuri mitenkään. Kaiken ylle nousi sen sijaan antikommunismi ja kommunismin vastainen taistelu, jossa lehti näytti pitäneen Parti populairea liittolaisenaan.

Le Populairen suhtautuminen Parti communisteen muistutti monilta osin La Croix'n suhtautumista Parti populaireen. Enimmiltä osin Le Populaire, ainakin lehden virallista linjaa edustaneissa kirjoituksissa, keskittyi kirjoittaessaan kommunisteista korostamaan vasemmiston hetki sitten saavutettua yhtenäisyyttä ja harmoniaa. Tämä näyttäytyi muun muassa korostamalla tukea niin virallisissa poliittisissa yhteyksissäkin kuin epävirallisemmissä kaduilla tapahtuneissa kohtaamisissa. Molempien kohdalla tärkeään asemaan nousi "camarade" -retoriikka eli puhe luokkatoveruudesta ja toverillisuudesta. Monista kirjoituksista paistoi läpi myös antifasismi, joka oli saanut puolueet läheisemmiksi.

Vanhat vihamielisyys ei olleet kuitenkaan kokonaan kadonneet, kuten voidaan huomata etenkin "Tribune du Parti" -mielipideosion kirjoituksista. Näissä PCF ja kommunistit saivat osakseen kovasanaista kritiikkiä. Näiden kirjoitusten mukaan kommunistit olivat yhteistyöhaluttomia ja -kyvyttömiä, äärimmäisyyksiin meneviä ja huonoja poliittisia kumppaneita. Eräs kirjoittaja jopa vertasi Parti communistea Mussoliniin, mikä oli tarkoitettu luultavasti mitä kovimman luokan loukkaukseksi kommunisteja kohtaan ottaen huomioon puolueiden yhteisen antifasistisen linjan. On kuitenkin huomattava, että kun kansanrintaman ulkopuoliset tahot, kuten vaikka paavi tai Joseph Goebbels, yrittivät hyökätä Parti communistea vastaan ja kritisoida puoluetta, Le Populaire oli valmis puolustamaan tovereitaan.

Molemmat La Croix ja Le Populaire jakoivat siis poliittiset ääripolueet liittolaisiin ja vihollisiin. Molemmat lehdet liittoutuivat sen puolueen kanssa, jonka kanssa ne jakoivat vihollisen, Le Populaire kirjaimellisesti ja La Croix retorisesti. Le Populairelle ja Parti communistelle vihollinen oli fasismi, kun taas La Croix'lle ja Parti populairelle vihollinen oli

kommunismi, joten molempien lehtien oli omista ideologisista lähtökohdistaan järkevää liittoutua puolueen kanssa, jolla oli sama vihollinen kuin heillä.

“Viholliseni vihollinen on ystäväni” -ajatusmalli sai Ranskassa siis tahot, jotka eivät olisi välttämättä muuten toimineet yhdessä, tekemään yhteistyötä. Tämänkaltainen ajattelumalli ei ollut historiassa ennen kuulumatonta, vaan sitä on nähty historian saatossa erityisesti suurvaltapolitiikan osana. Tämä tapa liittoutua nousi esille myös seuraavalla vuosikymmenellä 1940-luvulla toisen maailmansodan sytyttyä. Hitler ja natsismin uhka saivat Yhdysvallat, Iso-Britannian ja Ranskan tekemään yhteistyötä Stalinin johtaman kommunistisen Neuvostoliiton kanssa. Liittoumaa voidaan pitää mielenkiintoisena, etenkin Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton osalta, jotka toisen maailmansodan jälkeen ajautuivat vuosikymmeniä kestäneeseen kylmään sotaan. Se miten Ranskassa maltilliset vasemmistossa ja oikeistossa toimivat liittoutuessaan poliittisten siipiensä ääripäiden kanssa, ei siis ole ollut historian saatossa mitenkään poikkeuksellista. Päinvastoin tämänkaltainen liittoutuminen yhteisen vihollisen voittamiseksi näyttäisi olevan yhteiskunnallisen ja poliittisen kamppailun ytimessä.

Lähteet

Alkuperäislähteet:

La Croix, 1936–1937.

Le Populaire, 1936–1937.

L'Humanité, 14.2.1936, 6.3.1936, 28.3.1937.

Tutkimuskirjallisuus:

Baubérot, Jean. 2013. “Sécularisation, laïcité, laïcisation”. *Empan*, 90(2), 31-38.

Bodin, Louis, & Touchard, Jean. 1985. *Front Populaire 1936*. Colin.

Brunet, Jean-Paul. 1983. “Un fascisme français: Le Parti populaire français de Doriot (1936-1939).” *Revue Française De Science Politique* 33, no. 2: 255-80.

Cole, Alistair. 2017. *French politics and society*. Milton Park, Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge.

Collini, Stefan. “The identity of intellectual history” teoksessa Whatmore, Richard & Young, Brian (ed.). 2016. *A companion to intellectual history*. Chichester, West Sussex, UK: John Wiley and Sons, Inc.

Eley, Geoff. 2002. *Forging Democracy: The History of the Left in Europe, 1850-2000*. Oxford; New York: Oxford University Press.

Garrigues, Jean & Anceau, Eric. “Discussing the first age of French parliamentarism (1789-1914)” teoksessa Ihalainen, Pasi & Cornelia, Ilie & Palonen, Kari (ed.). 2016. *Parliaments and parliamentarism: A comparative history of a European concept*. New York; Oxford: Berghahn Books.

Gelly, Jean-François. 1982. “A la recherche de l'unité organique: La démarche du Parti communiste français (1934-1938)”. *Le Mouvement Social*, no. 121, 97-116.

Gregor, A. James. 2009. *Marxism, Fascism, and Totalitarianism: Chapters in the Intellectual History of Radicalism*. Stanford, Calif.: Stanford University Press.

Halonen, Mia & Ihalainen, Pasi & Saarinen, Taina. “Diverse discourses in time and space: Historical, discourse analytical and ethnographic approaches to multi-sited language policy discourse” teoksessa Halonen, Mia & Ihalainen, Pasi & Saarinen, Taina (ed.) (2015).

Language policies in Finland and Sweden: interdisciplinary and multi-sited comparisons. Bristol; Buffalo: Multilingual Matters.

Horn, Gerd-Rainer. 1996. *European Socialists Respond to Fascism: Ideology, Activism, and Contingency in the 1930s*. New York: Oxford University Press.

Janz, Denis. 1998. *World Christianity and Marxism*. New York: Oxford University Press.

Joly, Laurent. 2012. "D'une guerre l'autre. 'L'Action française' et les Juifs, de l'Union sacrée à la Révolution nationale (1914-1944)". *Revue D'histoire Moderne Et Contemporaine*, vol. 59 no 4, 97-124.

Joly, Laurent. 2015. "Fascisme et antisémitisme dans la France des années 1930: Une irrésistible convergence?" *Revue D'histoire Moderne Et Contemporaine*, vol. 62, no. 2/3, 115–136.

Kalman, Samuel. & Kennedy, Sean. 2014. *The French right between the wars: Political and intellectual movements from conservatism to fascism*. New York: Berghahn Books.

Morgan, Phillip. 2003. *Fascism in Europe, 1919-1945*. London; New York: Routledge.

Passmore, Kevin. 1997. *From liberalism to fascism: The Right in a French province, 1928-1939*. New York: Cambridge University Press.

Payne, Stanley. G. 2012. *The Spanish Civil War*. Cambridge [England]; New York: Cambridge University Press.

Prentiss, Craig, R. 2008. *Debating God's Economy: Social Justice in America on the Eve of Vatican II*. The Pennsylvania University Press: Pennsylvania.

Rosanvallon, Pierre. 2007. *The demands of liberty: Civil society in France since the revolution* (alkup. *Le Modèle politique français: La société civile contre le jacobinisme de 1789 à nos jours*, käänt. Arthur Goldhammer). Cambridge, Mass.; London: Harvard University Press.

Richardson, John E. 2007. *Analysing newspapers: an approach from critical discourse analysis*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Schue, Paul. 2001. "The Prodigal Sons of Communism: Parti Populaire Français Narratives of Communist Recruitment for the Spanish Civil War and the Everyday Functioning of Party Ideology." *French Historical Studies*, vol. 24 no. 1, p. 87-111.

Skinner, Quentin. 2002. *Visions of Politics: Volume 1, Regarding Method*. Cambridge: Cambridge University Press.

Soucy, Robert. 1995. *French fascism: [Vol. 2], The second wave, 1933-1939*. New Haven: Yale University Press.

Sowerwine, Charles. 2001. *France since 1870: Culture, politics and society*. Basingstoke: Palgrave.

Steinmetz, Willibald & Freedon, Michael & Fernández Sebastián, Javier (ed.) (2017). *Conceptual history in the European space*. New York: Berghahn Books.

Sudda, Magali Della. 2012. “Les transformations de l’exercice de l’autorité épiscopale dans l’Église catholique en France à la lumière de la condamnation de l’Action Française.” *Genèses*, no. 88, pp. 68–88.

Tiersky, Ronald “Alliance politics and revolutionary pretensions” teoksessa Blackmer, Donald L. M. & Tarrow, Sidney G. (ed.). 1977. *Communism in Italy and France*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.

Wodak, Ruth (ed.). 1989. *Language, Power, and Ideology: Studies in Political Discourse*. Amsterdam; Philadelphia: J. Benjamins.

Wodak, Ruth. & Koller, Veronika (ed.). 2008. *Handbook of communication in the public sphere*. Berlin; New York: Mouton de Gruyter.

Muu kirjallisuus:

Marx, Karl & Friedrich Engels & Jeffrey C. Isaac & Lukes, Steven. 2012 (manifesti julkaistu alunperin vuonna 1848). *The Communist Manifesto*. New Haven: Yale University Press.